

รายงานการวิจัย

แนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา และการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการวิจัย
แนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาและการประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

379.158 ส 691 ร	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา รายงานการวิจัยแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ, 2564 160 หน้า ISBN : 1. มาตรฐานการศึกษาของชาติ 2. การประกันคุณภาพการศึกษา 3. มาตรฐานสถานศึกษา 4. ชื่อเรื่อง
--------------------	--

**รายงานการวิจัยแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษา**

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ 87/2564
ISBN	
พิมพ์ครั้งที่ 1	ธันวาคม 2564
จำนวนพิมพ์	2,000 เล่ม
พิมพ์เผยแพร่โดย	กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ : 0 2668 7123 ต่อ 2528 , 2529 โทรสาร : 0 2243 1129 Website : www.onec.go.th
พิมพ์ที่	บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด 19/25 ม.8 ต.บางคูรัด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110 โทรศัพท์ : 02 178 8794-5 โทรสาร : 02-178-8796 Website : www.21century.co.th

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ภายหลังจากผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ซึ่งมีคุณลักษณะ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ผู้เรียนรู้ ๒) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ ๓) พลเมืองที่เข้มแข็ง โดยคุณลักษณะดังกล่าวถือเป็นคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่ออรรถความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก

การดำเนินงานแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่มาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกันนั้น เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำมาตราฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนั้น รายงานการวิจัยแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานี้ จะเป็นการผลักดันให้สถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งหากสถานศึกษามีความเข้าใจสามารถนำมาตราฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมีแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายใต้บริบทที่แตกต่างหลากหลายแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารรายงานการวิจัยแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะเป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษาสามารถจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดภายใต้บริบทของสถานศึกษาของตน รวมทั้งจัดทำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ๔.๐ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ต่อไป

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

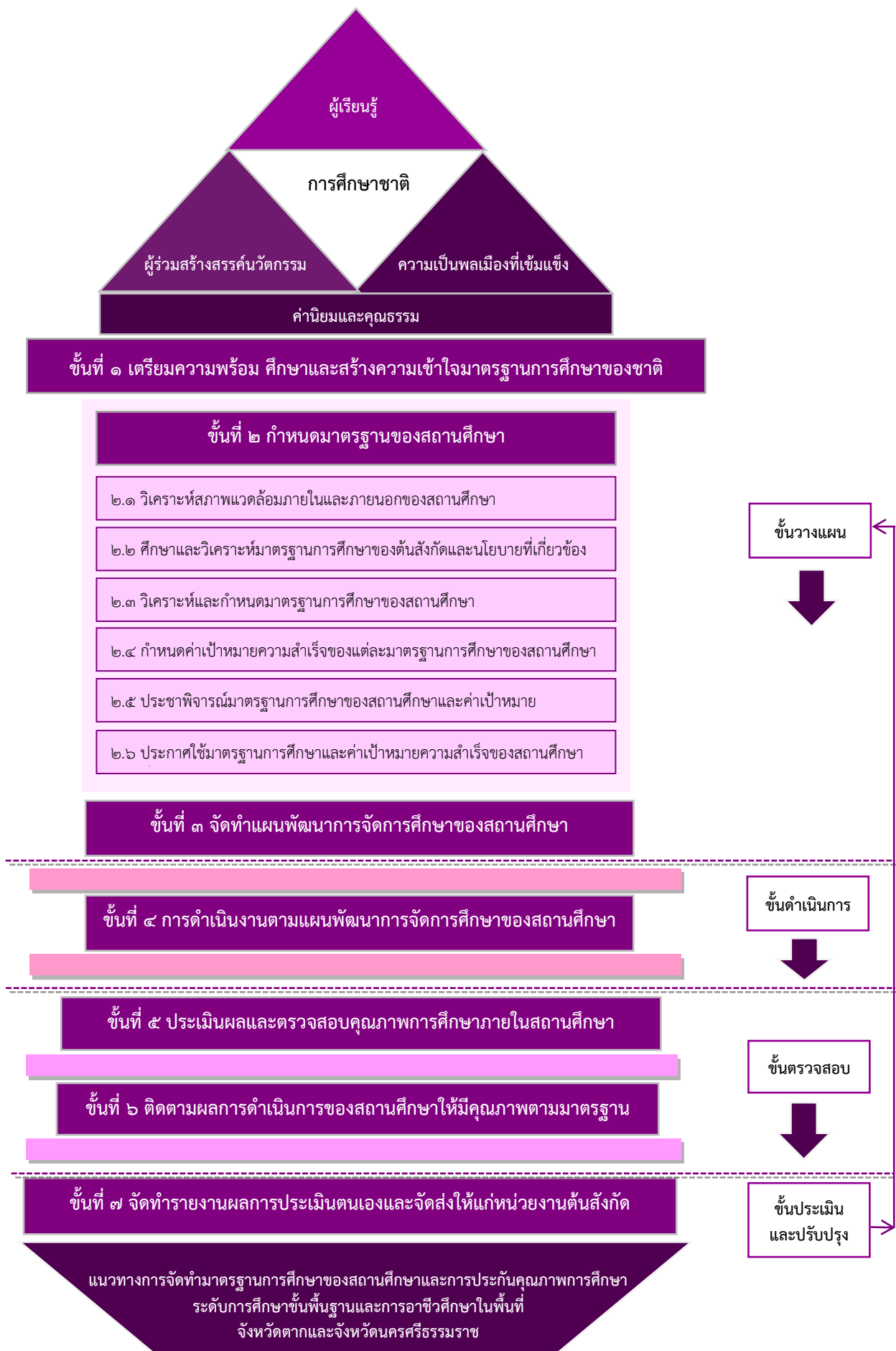
	หน้า
ขั้นตอนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ	
☐ ขั้นที่ ๑ เตรียมความพร้อม ศึกษาและสร้างความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.๒๕๖๑.....	๘
☐ ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา และ.....	
☐ ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
☐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.).....	๑๒
☐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.).....	๔๒
☐ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.).....	๗๒
☐ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.).....	๑๐๐
☐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สอ.).....	๑๓๑
ระดับอาชีวศึกษา	
☐ สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.).....	๑๖๓
☐ ขั้นที่ ๔ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	๒๐๔
☐ ขั้นที่ ๕ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.....	๒๐๕
☐ ขั้นที่ ๖ ติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา.....	๒๐๘
☐ ขั้นที่ ๗ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองและจัดส่งให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด.....	๒๐๙
คณะผู้จัดทำ.....	๒๑๔

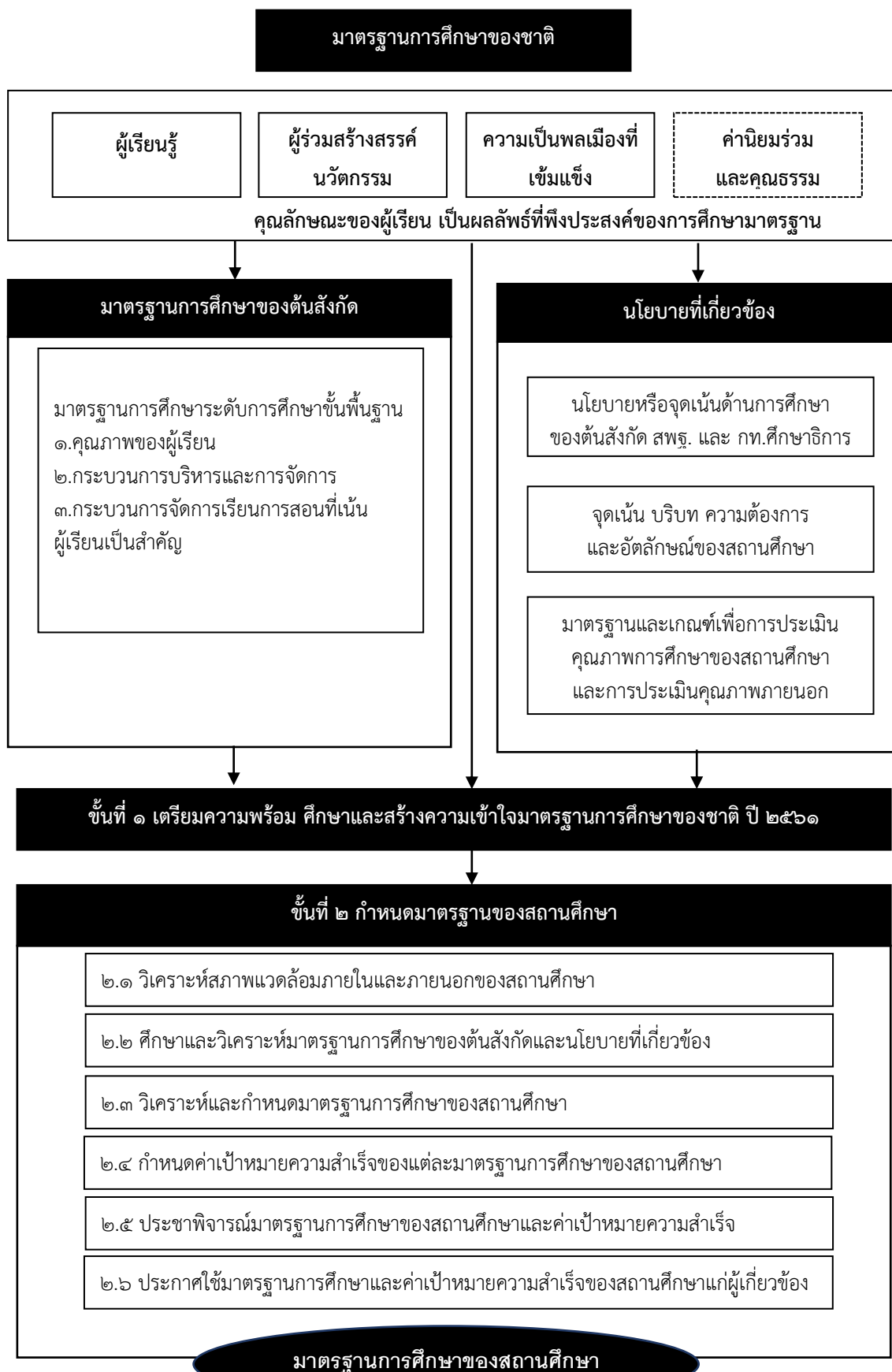
แนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ๒ ประการ คือ สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาเป็นมาตรฐานการศึกษาเดียวกัน และมาตรฐานการศึกษาทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด

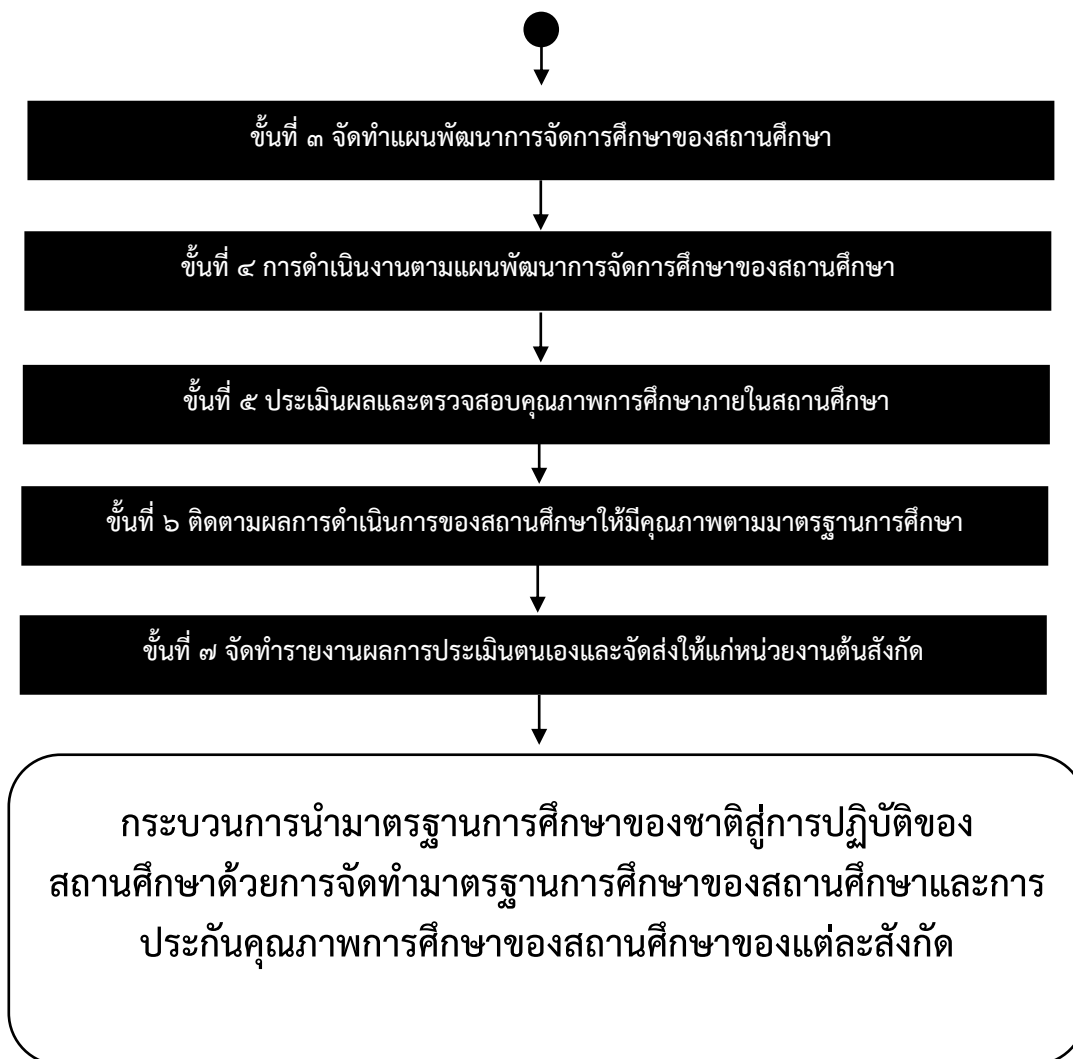
สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นเพียงการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วย ดังรายละเอียดแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และเป็นการนำมามาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ ๑ เตรียมความพร้อม ศึกษาและสร้างความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติ ปี ๒๕๖๑
- ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
- ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ขั้นที่ ๔ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ขั้นที่ ๕ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- ขั้นที่ ๖ ติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- ขั้นที่ ๗ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองและจัดส่งให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด

ภาพแสดงแนวทางการดำเนินงานและกระบวนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาด้วยการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของแต่ละสังกัด

ขั้นที่ ๑ เตรียมความพร้อม ศึกษาและสร้างความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาของชาติ ปี ๒๕๖๑

“ตีความมาตรฐานการศึกษาชาติว่าเน้นสร้างคุณลักษณะผู้เรียน”

สถานศึกษาทำการเตรียมความพร้อมก่อนกำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนเอง โดยต้องทำความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ปี ๒๕๖๑ ทั้งเป้าหมาย นิยาม และกรอบแนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติมาใช้ ซึ่งเป้าหมายสำคัญคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนของตนเองให้มีคุณลักษณะตามประสงค์ทั้ง ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็งและมีค่านิยมร่วมและคุณธรรมตามกำหนดไว้ ซึ่งแตกต่างกันตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินการ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาชาติปี ๒๕๖๑ จากเอกสารเผยแพร่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ สามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์เรื่องมาตรฐานการศึกษาชาติของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ที่

<http://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/1651>

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจรายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาชาติปี ๒๕๖๑ ว่ามีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามระดับของตนเองอย่างไร เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาข้อกำหนด ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนแต่ละระดับชั้นหรือช่วงวัย เพื่อที่จะทราบเป้าหมาย ทิศทางและคุณภาพของการจัดการศึกษา

๓. ทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์และตีความคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามมาตรฐานชาติทั้ง ๓ ด้าน คือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง รวมทั้งค่านิยมร่วมและคุณธรรมว่าคุณลักษณะแต่ละด้านมีข้อกำหนดคุณลักษณะ รายละเอียดของพฤติกรรมใดบ้างที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน วิเคราะห์แยกแยะคุณลักษณะแต่ละข้อว่าเป็นผลลัพธ์ของพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม หรือจริยธรรมที่พึงประสงค์ที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และคุณลักษณะเหล่านี้เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามช่วงวัยและช่วงชั้น

มาตรฐานการศึกษาของชาติระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษาของชาติ หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย ๔.๐ จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ใน เวทีโลก นั่นคือ เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มี คุณลักษณะ ๓ ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้ที่มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ก้าวทันโลกดิจิทัล และโลกอนาคต มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ด้านต่างๆ อย่างมีสุนทรียะ รักษาและใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตที่ใช้ในการสร้างงานบนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาด ดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมี คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เป็นการสร้างโอกาส เพิ่มมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

๓. ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึก เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนฐานของ ประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม และเสมอภาคเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

ระดับประถมศึกษา

ผู้เรียนรู้ : รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐาน ทักษะและสมรรถนะทางภาษา การคำนวณ มีเหตุผล มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพในความงามรอบตัว

ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม : รับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทาง เทคโนโลยีดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษ การสื่อสารและความรอบรู้ด้านต่างๆ

พลเมืองที่เข้มแข็ง : สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา รักท้องถิ่นและประเทศ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้เรียนรู้ : รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ การศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสม กับช่วงวัย

ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม : มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร มีความรอบรู้ทางข้อมูล สารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำ ความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ

พลเมืองที่เข้มแข็ง : เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย สำนึกและความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้เรียนรู้ : ชื่นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต พินฝ่าอุปสรรคได้ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสู่ภาวะการศึกษา/การทำงาน/ อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน

ผู้ร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรม : สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิงบวก ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้

พลเมืองที่เข้มแข็ง : เชื้อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น ในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม

ค่านิยมร่วม: ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค

คุณธรรม: ลักษณะนิสัยที่ดีและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงาม เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๔. ทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณาถึงการดำเนินการจัดการศึกษาที่ได้ทำอยู่แล้วในปัจจุบันว่ามีส่วนใดบ้างที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ปี ๒๕๖๑ ผลจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ โครงการบางส่วนที่ได้ปฏิบัติอยู่แล้วนั้น อาจมีส่วนที่พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ปี ๒๕๖๑ แล้วเพียงแต่อาจจะยังพัฒนาคุณลักษณะไม่ครบถ้วนหรือไม่ได้เน้นย้ำคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ เท่านั้นเอง สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตร กิจกรรม โครงการ ที่สอดคล้องแล้วมาใช้กับผู้เรียนต่อไปและเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไปขึ้นมาตามบริบทของตน จัดเรียงลำดับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัยและช่วงชั้น

แนวคิดหนึ่งที่สถานศึกษาสร้างความเข้าใจได้ง่ายก็คือ “มาตรฐานการศึกษาชาติไม่ใช่สิ่งใหม่ เป็นสิ่งที่สถานศึกษายึดถือและปฏิบัติอยู่แล้วในการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนของตนเอง ผ่านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ โครงการต่างๆ เพียงแต่มาตรฐานการศึกษาชาติ ปี ๒๕๖๑ เป็นข้อกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่เท่าทันกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นผลจากการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ทุกระดับชั้นและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาตนเอง ถูกกำหนดมาเพื่อใช้เป็นแนวทางใน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จำเป็นของการศึกษาแต่ละระดับแต่ละประเภท เป็นการสร้างความเป็นอิสระ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทตน ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดของทุกสถานศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ได้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาตามสังกัดของตนที่มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติแล้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดและเป็นแนวทางที่ทุกสถานศึกษาแต่ละระดับต้องรับรู้และนำไปประยุกต์ปฏิบัติ ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังสำเร็จการศึกษาซึ่งถือเป็นลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่สามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ให้กับประเทศ”

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกคนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันศึกษารายละเอียด สร้างความรู้ความเข้าใจสร้างการรับรู้ร่วมกันในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ปี ๒๕๖๑ โดยเฉพาะ มาตรฐานที่สอดคล้องกับระดับการจัดการศึกษาของตนเอง เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อที่จะทราบเป้าหมาย ทิศทางและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ของการจัดการศึกษาที่เหมาะสม

๒. หน่วยงานต้นสังกัด ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ปี ๒๕๖๑ แก่บุคลากรของสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียดของ คุณลักษณะผู้เรียนในระดับชั้นที่หน่วยงานและสถานศึกษารับผิดชอบ พร้อมทั้งอธิบายถึงความสำคัญและ ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัด ยกตัวอย่างวิธีการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะนั้นๆ และตอบคำถามข้อสงสัยแก่สถานศึกษา

๓. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติ ความสัมพันธ์กับ มาตรฐานการศึกษาต้นสังกัด ตัวอย่างวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ ชาติและมีส่วนร่วมในการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

“ค้นหาตัวตน รู้จักตนเอง”

สถานศึกษาค้นหาตัวตนและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ สอดคล้องตามบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ดังนั้นสถานศึกษาต้องศึกษา ค้นหาและทำความเข้าใจตัวตนของตนเองให้กระจ่างเสียก่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ทำให้สามารถบอกได้ถึงสภาพปัจจุบันสถานศึกษาอยู่ระดับใด มีปัจจัยใดที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาบ้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการค้นหาตัวตนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศักยภาพของสถานศึกษาและประเด็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนา

ผลของการทำ SWOT Analysis จะส่งเสริมให้สถานศึกษารู้จักตัวตนของตนเองแล้วจะได้นำไปสู่การวางแผนหรือตัดสินใจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษานั้นๆ และมาตรฐานที่เกิดขึ้นจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ความต้องการ สภาพและบริบทที่ล้อมรอบนั่นเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประชุมระดมสมองในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาตนเองความสำเร็จของการทำ SWOT จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ หรือแสดงความคิดเห็นตามมุมมองตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมทุกงานและ ควรมาจากสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดเป้าหมายของการทำ SWOT Analysis ว่าต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษา การตั้งค่าเป้าหมายและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในว่าปัจจัยใดเป็น “จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength-Weakness)” ที่สามารถควบคุมได้ของสถานศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตรวจสอบและประเมินว่าปัจจัยใดเป็น “โอกาสและอุปสรรค

(Opportunity-Threat)” ที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ ต้องหลีกเลี่ยงหรืออาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ หรืออาจจะเริ่มจากการใช้การตั้งคำถามว่า “ปัจจุบันสถานศึกษาของเราตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรบ้าง” ก็ได้

๓. เริ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดแข็ง (Strength)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมได้ในองค์กร ได้แก่ จุดเด่น ข้อดี ข้อได้เปรียบ ความแตกต่าง ทักษะ โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงบวกที่เป็นข้อดีทำให้เข้มแข็งและโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีเป็นพิเศษ โดดเด่นกว่าที่อื่นหรือเป็นจุดเด่นที่ๆ อื่นไม่สามารถทำตามได้

๔. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดอ่อน (Weakness)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมไม่ได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ขาด ปัญหา จุดบกพร่อง สิ่งที่ควรแก้ไข โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงลบที่ทำให้เสียเปรียบ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นหรืออาจเป็นต้นตอของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากไม่ได้รับการแก้ไข

๕. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “โอกาส (Opportunity)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นผลในเชิงบวกแก่สถานศึกษา ได้แก่ นโยบาย โครงการสนับสนุน แนวโน้ม โอกาส เทคโนโลยี พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นสิ่งดีๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ และเป็นปัจจัยภายนอกเชิงบวกสำหรับการจัดการศึกษา โดยโอกาสนั้นอาจไม่เกิดขึ้นจริงเสมอไป แต่โอกาสต้องมีความเป็นไปได้ หรือเกิดขึ้นจริงมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมจุดแข็งให้โดดเด่นและลดจุดอ่อนให้น้อยลงมากที่สุดหรือกำจัดจุดอ่อนให้หมดสิ้นไป

๖. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “อุปสรรค (Threat)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ แต่เป็นผลในเชิงลบแก่สถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาภายนอก คู่แข่ง แนวโน้ม นโยบาย อุปสรรค พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาในเชิงลบและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงลบ เป็นการอุปสรรคที่ส่งผลเชิงลบต่อการจัดการศึกษาแล้วต้องปรับตัวหรือก้าวข้ามผ่านเพื่อความอยู่รอดหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด

๗. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อที่จะดูว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด สามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของปัจจัยต่างๆ หรือเรียงลำดับปัจจัยจากไม่สำคัญไปถึงสำคัญที่สุดของแต่ละปัจจัยก็ได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาตัวตนด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะผู้บริหารและคณะครูจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญและได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ต้องเข้าใจหลักการและวิธีการของ SWOT Analysis อย่างถ่องแท้ สามารถแยกแยะและระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอก คือ โอกาสและอุปสรรค ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

๓. การค้นหาและรับรู้ตัวตนที่แท้จริงตามบริบทของสถานศึกษา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ต้องการตามเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่เป็นไปตามบริบทความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันแต่ละที่ ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ

๔. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ควรทำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาปีถัดไปหรืออาจจะทำ SWOT Analysis ก่อนที่จะทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

“ตีความมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดให้แตกฉาน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิเช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นต้น สร้างความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดกับนโยบายการจัดการศึกษาต่างๆ ว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป้าหมายและมาตรฐานใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะได้ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพทางการศึกษาของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ จากเอกสารเผยแพร่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างเช่น ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการในเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/235/T_0004.PDF

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด คำอธิบาย เกณฑ์การพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาว่ามีข้อกำหนดของคุณลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อรับทราบเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน

๓. มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๒๑ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
- ๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา
- ๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- ๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๔. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะพบว่ามาตรฐานการศึกษาทั้งสองนั้นมีจุดที่สอดคล้องกันคือ ส่วนมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนและประเด็นพิจารณาทั้ง ๑๐ ประเด็น จะกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเหมือนกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ทั้ง ๓ ด้าน ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษา
ชาติระดับประถมศึกษา

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐานทักษะและ สมรรถนะทางภาษา การคำนวณ
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: มีเหตุผล
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: รักท้องถิ่นและประเทศ
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ ในความงามรอบตัว พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาค คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงาน พัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาคู่มือและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วน สนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมินตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๒ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	ผู้เรียนรู้: มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสื่อสาร
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้าง

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
	ผลงานในลักษณะต่างๆ
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้จักตนเองและผู้อื่น ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ
มาตรฐานที่ ๒ ภาระงานการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาตรฐานที่ ๓ ภาระงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
การเรียนรู้	ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมิน ตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมา พัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๓ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพ ของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการ อ่าน การเขียน การ สื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: ชื่นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สื่อสารเชิงบวก
๒) มีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ แก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: รู้ทัน การเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สามารถแก้ปัญหาทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้าง นวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๓) มีความสามารถในการ สร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๔) มีความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา/การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มี
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต พินฟ้าวอุปสรรคได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะข้ามวัฒนธรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพการศึกษา มีทักษะชีวิต พินฟ้าวอุปสรรคได้ พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงาน พัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
เอื้อต่อการจัด การเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ	
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการและ การจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการคิดและ ปฏิบัติจริงและสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ได้	เป็นส่วนสนับสนุนการส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการ จัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมิน ตรวจสอบ ผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่ง เรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการ ชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและ ประเมินผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ และนำผลมา พัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และให้ข้อมูล สะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้	

๕. สถานศึกษานำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นนโยบายและจุดเน้นของเขตพื้นที่
การศึกษา จังหวัดและภาค จุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
มาพิจารณาและศึกษาว่ามีประเด็นใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและ
จัดการศึกษา และประเด็นนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน หากพบประเด็นที่
แตกต่างกันสามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

๖. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาในระดับต่างๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกคน ควรร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๑ เพื่อที่รับรู้เป้าหมาย ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของหน่วยงานต้นสังกัด

๒. หน่วยงานต้นสังกัด ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาแก่บุคลากรของ สถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียด ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามระดับการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา พร้อมทั้งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าหากหน่วยงาน ต้นสังกัดมีนโยบายการจัดการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องอธิบายและสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษา ภายใต้สังกัดทุกแห่ง รวมทั้งต้องสื่อสารให้บุคลากรในสังกัดได้เข้าใจมาตรฐานการศึกษาของสังกัดให้ ถูกต้องอีกด้วย

๓. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ ข้อกำหนด และแนวทางในการจัดการศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาและชี้ให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา พร้อมทั้งติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ เกิดความตื่นตัวในการนำ มาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

๒.๓ วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“สร้างมาตรฐานการศึกษาตามตัวตน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันนำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและสรุปเป้าหมายที่ต้องการ

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัดเป็นรูปธรรม สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด ได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษาสามารถพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ หรือกำหนดประเด็นย่อยในมาตรฐานของต้นสังกัด โดยมาตรฐานเพิ่มเติมหรือประเด็นย่อยเหล่านั้น เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ บริบท ความพร้อมและศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาจากการทำ SWOT Analysis

๑.๒ วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๑.๓ ความต้องการของท้องถิ่น สังคมและชุมชน

๑.๔ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด จุดหมายของแผนพัฒนาการศึกษาชาติ

๑.๕ มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามช่วงชั้นต่างๆ

๑.๖ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ในข้อที่ ๑ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้วสรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการเป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งต้องสะท้อนตัวตนตามบริบท ความพร้อม ศักยภาพ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนว่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง โดยตั้งต้นจากการนำมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเป็นจุดตั้งต้นในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละประเด็น

แต่ต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดไว้

๔. นำมาตรฐานการศึกษาชาติมาร่วมพิจารณาด้วยว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดสามารถเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อีก โดยพิจารณาจากบริบทของสถานศึกษาว่ามีจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดหรือมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะใดเป็นพิเศษของความเป็นคนไทย ๔.๐

จุดเน้นที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมนั้นต้องพัฒนาได้จริงเหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนของตน ซึ่งสถานศึกษาอาจร่วมกันตั้งคำถามและหาคำตอบของตนเองตามความเป็นจริง ผนวกกับการรู้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

๑) สถานศึกษาเรามีจุดเด่นอะไรบ้างที่แตกต่างจากที่อื่นหรือทำได้ดีจนเห็นชัดเจน อาทิ มีการจัดการศึกษาที่เน้นการสื่อสารหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษามลายู เป็นต้น มีหลักสูตรส่งเสริมสมรรถนะเชิงอาชีพหรือเชิงอาชีพวะ มีหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด่นชัด มีนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา มีการเน้นหรือบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษหรือพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ มีการจัดการเรียนการสอนที่โดดเด่น เช่น แบบบูรณาการองค์รวม แบบสองภาษาหรือแบบสามภาษา Active Learning, STEM, STEAM เป็นต้น

๒) ผลงานที่ผ่านมามีอะไรที่โดดเด่นหรือมีผลงานอะไรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิ เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลงานวิชาการของนักเรียนและครูโดดเด่นระดับชาติ มีนวัตกรรมระดับภูมิภาคหรือระดับชาติหรือระดับสากล มีผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์

๓) นักเรียนของเรามีจุดเด่นอะไรบ้าง แตกต่างจากที่อื่นอย่างไร อาทิ ผลงานชนะเลิศทางด้านวิชาการ ภาษา/คณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/หัตถกรรม/ศิลปะดนตรี หรือความสามารถ ความสนใจเชิงทักษะอาชีพ ความสามารถด้านดนตรี ด้านเกษตรกรรม ด้านการประมง หรือมีคุณลักษณะ ค่านิยม ความคิดที่แตกต่างโดดเด่นอย่างชัดเจนเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์

๔) ทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ อาทิ นักเรียนมีทักษะในการเขียนโปรแกรม ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะในการออกแบบ ทักษะการเป็นผู้นำทักษะการบริหารการเงิน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการดำรงชีวิต ทักษะนวัตกรรมและสร้างสรรค์

๕. สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้ อาทิ โรงเรียนเอกชนเฉพาะทางบางแห่งเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีการจัดการศึกษาแบบสงเคราะห์ มีทั้งผู้เรียนที่เป็นเด็กปกติ เด็กยากจน เด็กที่เป็นชุมชนกลุ่มน้อยจากพื้นที่ภูเขา หรือภิกษุสามเณรเป็นผู้เรียน ก็จะทำให้มีจุดเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน มีหลักการจัดการศึกษาตามหลักคำสอนทางศาสนาและมุ่งเน้นคุณลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพและความเป็นผลเมืองที่เข้มแข็ง หรือสถานศึกษาเฉพาะบางแห่งมีการนำโครงการ กพด. เข้ามาในการบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมด้วย ซึ่งโครงการ กพด. ก็มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และมีวิถีชีวิตที่ยึดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่มีจุดเน้นเฉพาะเหล่านี้สามารถนำมาช่วยกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้

๖. สถานศึกษาพิจารณาประเด็นและรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดอย่างละเอียดรอบคอบ อาจกำหนดมาตรฐานหรือกำหนดประเด็นย่อยในแต่ละประเด็นพิจารณาก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้น

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในเบื้องต้นนั้นควรกำหนดตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องนำไปกำหนดเป็นประเด็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง เพราะเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการเทียบเคียงกับผลลัพธ์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องยึดปฏิบัติ

๒. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดได้ โดยพิจารณาประเด็นย่อยของคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาชาติและนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วยและมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๓. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้หลายลักษณะ อาจกำหนดเป็นภาพรวม เป็นรายชื่อ เป็นข้อความ เป็นความเรียงหรือกำหนดในลักษณะอื่นที่สามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเน้นไปในทิศทางใด

๔. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตลอดจนศิษย์เก่า ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและพิจารณาประเด็นย่อยของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และความรับผิดชอบร่วมกัน ในการจัดการศึกษาให้มีทิศทางปฏิบัติงานไปทางเดียวกันและมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๔ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“กำหนดทิศทางความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นไปได้จริง”

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านคุณภาพ ผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกัน กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน ด้วยการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ปี และประเมินบริบทความสามารถของสถานศึกษา

๒. การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาว่ามีความเป็นไปได้ในการลงมือทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีลักษณะของเป้าหมายที่ดีที่เรียกว่า “SMART” ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) Specific เป้าหมายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรระบุให้กว้างจนเกินไปและไม่ใช้คำที่ต้องตีความ

๒) Measurable เป้าหมายควรวัดได้เป็นตัวเลข ประเมินค่าเปรียบเทียบได้และใช้ติดตามประเมินผลได้

๓) Action oriented เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการและนำไปสู่การกำหนดโครงการและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

๔) Realistic เป้าหมายต้องเป็นจริงได้ แต่ไม่ง่ายจนเกินไป เป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย (Challenge) เพื่อนำไปสู่การคิดค้น ริเริ่มวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ

๕) Timely เป้าหมายต้องมีกรอบระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน สัปดาห์/เดือน/ไตรมาส/ครึ่งปี หรือ ๑ ปี ไม่ควรตั้งเป้าหมายที่ยาวนานเกินกว่า ๑ ปี เมื่อดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายในปีนั้นๆ ในปีถัดไปสถานศึกษาจะตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นและท้าทายยิ่งขึ้นได้

๓. กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน โดยพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อท้าทายการดำเนินงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ดูผลย้อนหลัง ๓ ปี แล้วดูแนวโน้มความสำเร็จจากนั้นนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายที่น่าจะเป็นไปได้

วิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทาย มีแนวทางที่สถานศึกษาต้องพิจารณาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วย (Benchmark) โดยกำหนดเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบได้ ๓ วิธีดังนี้

วิธีที่ ๑ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน เช่น ดูผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มา เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้น

วิธีที่ ๒ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีที่ ๓ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของสถานศึกษาในระดับที่เหนือกว่ากลุ่มเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์รางวัลที่ได้รับการยอมรับระดับชาติหรือนานาชาติ

แต่ไม่ว่าสถานศึกษาเลือกวิธีการกำหนดเป้าหมายด้วยวิธีใดก็ตามต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายต้องเห็นทิศทางของการพัฒนามาตรฐานแต่ละตัว โดยต้องระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน ดังนี้

๑) ระบุเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านมาเป็นฐาน (Baseline) ในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เช่น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้รับ

รางวัล ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครูที่ผ่านการอบรมการวิจัย จำนวนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

๒) ระบุเป้าหมายเชิงคุณภาพ เช่น เพิ่มขึ้น สูงขึ้น ดีเลิศดีเยี่ยม ชัดเจน ก้าวหน้าขึ้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีเกณฑ์ระดับคุณภาพกำกับด้วย

๕. การกำหนดค่าเป้าหมายบางครั้งอาจกำหนดค่าเป้าหมายเท่าเดิมที่เคยตั้งในปีที่ผ่านมาก็ได้ เพราะค่าเป้าหมายบางตัวเป็นค่าสูงสุดที่สามารถตั้งได้ แม้สถานศึกษาตั้งค่าเป้าหมายเท่าเดิมแต่ก็สามารถบอกทิศทางการพัฒนาว่ามีวิธีการที่ดำเนินงานท้าทายและสร้างสรรค์เพิ่มเติม

หากกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องทำงานหนักเกินความสามารถของตนเองหรือเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายเมื่อไปไม่ถึงจุดมุ่งหมาย

แต่ถ้าหากกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต่ำเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ไม่เกิดความท้าทายในการดำเนินงานและไม่มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ดีต้องชัดเจนว่าต้องการพัฒนาไปถึงจุดใด มีความเป็นไปได้ที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นผลสำเร็จและต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๒. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จต้องมีลักษณะท้าทาย สร้างสรรค์ วัดได้ชัดเจน ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

๓. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือพิจารณาตั้งค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งการกำหนดและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๕ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

“ร่วมตรวจสอบ วางเป้าหมาย ใช้ได้จริง”

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และพิจารณาว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว จากนั้นจึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อลงมติเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษานำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้

๒. ทุกฝ่ายร่วมพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องของร่างมาตรฐาน การศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

ประเด็นที่ควรพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

๑) ความครอบคลุมของประเด็นมาตรฐานในแต่ละด้านทั้งผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับ ตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

๒) ความเหมาะสมของมาตรฐานแต่ละด้านและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ว่าเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความต้องการ ท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

๓. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมาย ความสำเร็จตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะก่อนนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไป

๔. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาแก่ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบลงนามติดต่อร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา

๕. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ความสำเร็จว่ามีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งให้ ข้อเสนอเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นลงนามติดต่อร่วมกันให้ ความเห็นชอบในการประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จต่อไป

๖. ปรับปรุง แก้ไข ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อนำไป ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกฝ่ายและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรรับทราบและ ร่วมพิจารณาถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา เพื่อตรวจสอบและรับรองว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

๒. การสื่อสารภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมใน การวางแผนเป้าหมาย ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตรวจสอบ พิจารณาและรับทราบโดยทั่วกัน ทำให้เกิดการรับรู้ความเข้าใจในทุกประเด็นร่วมกันและสร้างความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกันในฐานะการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

๓. ควรนำเสนอและชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐาน การศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง

๒.๖ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

“ประกาศใช้จริง แสดงสิ่งสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง”

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาพร้อมเป้าหมายความสำเร็จให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบและร่วมกันขับเคลื่อน ยุกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จสู่สาธารณะชนผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ประชุมชี้แจง ตีตประกาศส่วนประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา เว็บไซต์ของสถานศึกษา สื่อสังคมของออนไลน์สถานศึกษา เป็นต้น

๒. ควรนำเสนอและชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและมีคุณภาพตามเป้าหมายของชาติที่กำหนด

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าถึงสารสนเทศจากการสื่อสารโดยตรงของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสื่อดิจิทัล จึงควรใช้วิธีการชี้แจงผ่านการประชุมผู้ปกครองประจำภาคเรียนหรือประจำปีการศึกษาและต้องชี้แจงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาในแต่ละปีและชี้ถึงความสัมพันธ์กับมาตรฐานชาติเพื่อสร้างความมั่นใจกับผู้ปกครองว่าบุตรหลานตนเองได้รับการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

๒. ในสถานศึกษาบางแห่งที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม สถานศึกษาอาจใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม เช่น มีการแจกของรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน อาทิ ข้าวสาร เงิน สาธารณูปโภค เป็นต้น เพราะจะทำให้ผู้ปกครองสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

๓. ควรตีตประกาศประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาให้เห็นชัดเจนตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงและเป็นการกระตุ้นการทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

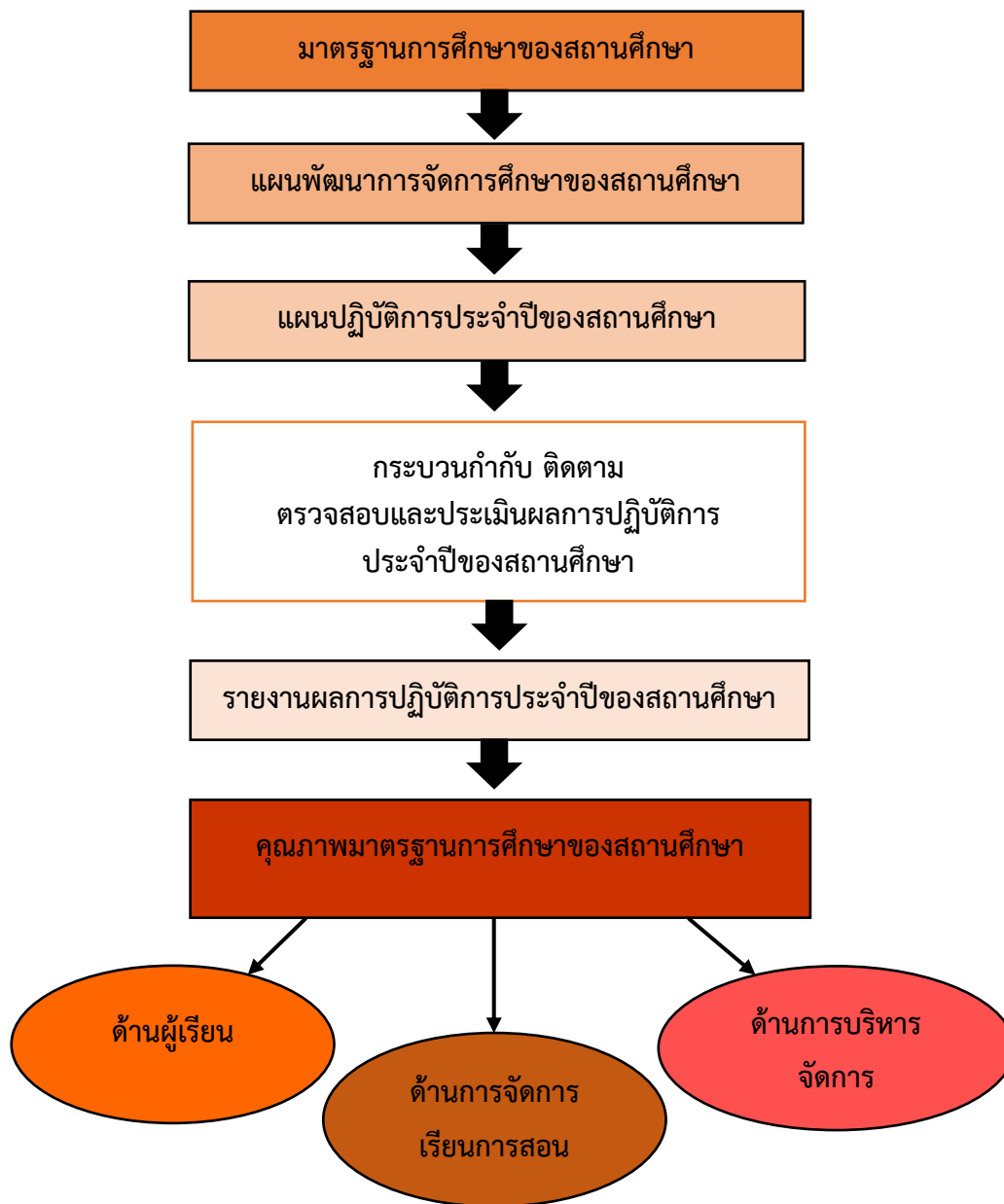
๔. สถานศึกษาอาจมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) หรือเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างมีระบบ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการสื่อสารกระบวนการดำเนินงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สะท้อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน ทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่มีการวิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนและคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษาด้วยการทำ SWOT Analysis เป็นวิธีการที่สถานศึกษาส่วนมากนิยมใช้หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้ ทำให้รับรู้ตัวตนซึ่งส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป

๔. กำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องการไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้ อาทิเช่น สังคมดิจิทัล ทักษะในยุคศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคอนาคต คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ (หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๔.๒ กำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๔.๓ กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

ตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

ด้าน	ภาพความสำเร็จในอนาคต
คุณภาพผู้เรียน	ผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรู้ทักษะที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต มีระเบียบวินัยมีคุณธรรม มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
คุณภาพการบริหารจัดการ	เป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำที่มีมาตรฐานในระดับสากล มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น บริหารด้วยระบบคุณภาพที่อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นของชุมชน สังคม และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สถานศึกษามีหลักสูตรที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอันเป็นพื้นที่เศรษฐกิจและมีความเป็นพหุวัฒนธรรม มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นสร้างนวัตกรรมและมีการวัดผลประเมินผลนักเรียนในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพจริง
	
กำหนดวิสัยทัศน์	
ภายในปี ๒๕๖๖ มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลทันเทคโนโลยี	

ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์		
ภายในปี ๒๕๖๖ มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลทันเทคโนโลยี		
มาตรฐานการศึกษา	คำสำคัญของวิสัยทัศน์	พันธกิจของสถานศึกษา
๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน ๒. คุณภาพการบริหารจัดการ ๓. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑. มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล ๒. บนพื้นฐานความเป็นไทย ๓. ก้าวไกลทันเทคโนโลยี	๑. จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ปกป้องคุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นไทย ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. พัฒนาทักษะสำคัญแก่ผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ๔. จัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน
เป้าประสงค์ (Goal)		
๑. ผู้เรียนจบหลักสูตรที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดีและมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. ผู้เรียนมีความสามารถสำหรับการแข่งขันระดับสากล ๔. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต ๕. สถานศึกษาบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน		
วิธีการเขียนเป้าประสงค์ (Goal)		
กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
↓	↓	↓
ผู้เรียน	คุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลก	มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดี และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สถานศึกษา	บริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

๕. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการเลือกวิธีการทำงานสู่เป้าหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่เป้าหมายในเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและนำไปปฏิบัติได้จริง กลยุทธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) (หลักการเขียน : ทำอะไร เพื่ออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร)

๕.๑ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา) เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

๕.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เป็นผลสำเร็จต่างๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เป้าประสงค์	
๑. ผู้เรียนจบหลักสูตรที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ผู้เรียนมีความสามารถสำหรับการแข่งขันระดับสากล ๓. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต	
ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล	๑. ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก ๒. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน

๕.๓ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ เป็น “ตัวชี้วัด” (Key Performance Indicators) ของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ และ “ค่าเป้าหมาย” เป็นความสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณในระดับดีขึ้น	๙๐.๒๕	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๐๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ตัวชี้วัดกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน						
↓							
ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษา							
มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพผู้เรียน							
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน							
ประเด็นย่อย				ตัวชี้วัด			
๑. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ				ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ			
๒. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม				ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใน			

๕.๔ กลยุทธ์ริเริ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทิศทาง การบรรลุผลสำเร็จของ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องมากำหนดก็ได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการในการสร้างนวัตกรรมในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
							
กลยุทธ์ริเริ่ม							
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ ด้วยการจัดการประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและวิธีการที่หลากหลายและเข้าร่วมเผยแพร่หรือแข่งขันประกวดได้ โดยความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ภาควิชาช่วยอย่างใกล้ชิด							

๕.๕ กำหนดโครงการและกิจกรรม ในระยะ ๓ - ๕ ปี เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมของแต่ละกลยุทธ์ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แสดงเครื่องมือที่มาสับสนุนโครงการ ผลการดำเนินงานตามโครงการและกำหนดการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

การกำหนดโครงการควรวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศไว้มาร่วมพิจารณา ว่าในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใดและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านใดบ้างแล้วระบุไว้ในแต่ละโครงการ วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

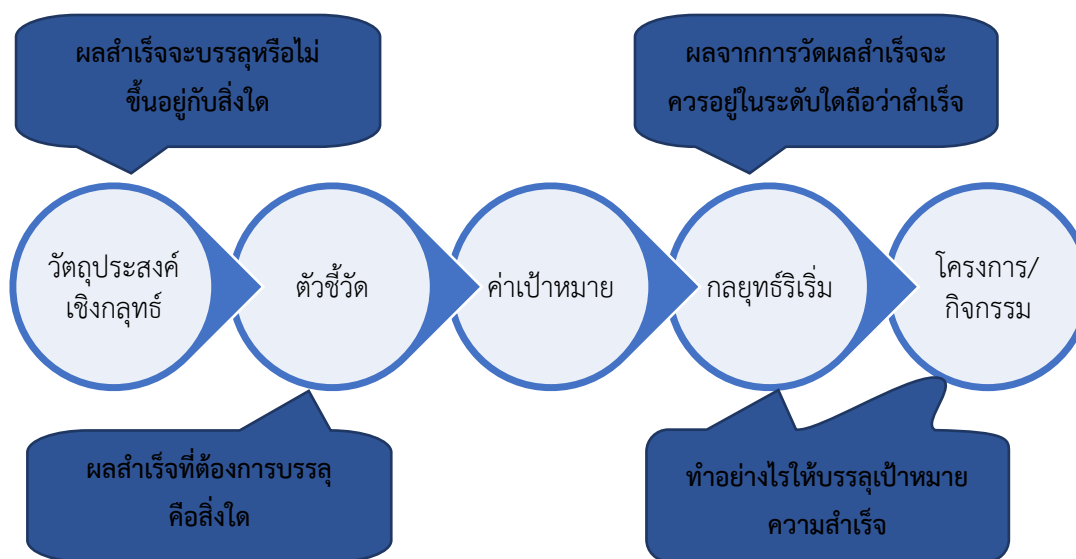
ตัวอย่างการเขียนโครงการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก

กลยุทธ์ริเริ่ม	โครงการ/กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา	
			สถานศึกษา	ชาติ
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ ด้วยการจัดการประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและวิธีการที่หลากหลาย	โครงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น			
	- โครงการประกวดนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มช. ๑ และ มช.๒
	- โครงการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ/คิดเชิงคอมพิวเตอร์	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มช.๒
	- โครงการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมด้วยวิธี STEM ศึกษา	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มช. ๑ และ มช.๒
	- การจัดทำหลักสูตรที่เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มช.๓

หมายเหตุ มช. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมเรียนรู้ มช. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
มช. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง
มฐ. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน
มฐ. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ
มฐ. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่มและโครงการ/กิจกรรม

๖. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามแนวทางนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย

๒. วิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓ -๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระยะ ๓ -๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๓. วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของโรงเรียน ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้นๆ สามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง (กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล) โครงการตามกลยุทธ์ และงบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๔. กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี

๔.๒ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔.๓ จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

- ๑) ด้านคุณภาพของผู้เรียน
- ๒) กระบวนการบริหารและจัดการ
- ๓) กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังพิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

๕. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

๖. ประเมินความสมบูรณ์ของโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปี นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ ๑ - ๕ มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาซึ่งมีเค้าโครงแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

๗. สถานศึกษานำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๘. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. สำหรับสถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนมาจากหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัดและมีข้อตกลงที่จะต้องดำเนินโครงการ /กิจกรรม ตามเงื่อนไขของหน่วยงานนั้นๆ สามารถจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำปฏิบัติการของสถานศึกษาโดยบูรณาการโครงการ /กิจกรรมที่เพิ่มเติมตามข้อตกลงไว้ในแผนพัฒนาปฏิบัติการประจำปีได้เลย

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุก ๓ ปี หรือ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ตามระยะเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.)

ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

“ค้นหาตัวตน รู้จักตนเอง”

สถานศึกษาค้นหาตัวตนและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ สอดคล้องตามบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ดังนั้นสถานศึกษาต้องศึกษา ค้นหาและทำความเข้าใจตัวตนของตนเองให้กระจ่างเสียก่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ทำให้สามารถบอกได้ถึงสภาพปัจจุบันสถานศึกษาอยู่ระดับใด มีปัจจัยใดที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาบ้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการค้นหาตัวตนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศักยภาพของสถานศึกษาและประเด็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนา

ผลของการทำ SWOT Analysis จะส่งเสริมให้สถานศึกษารู้จักตัวตนของตนเองแล้วจะได้นำไปสู่การวางแผนหรือตัดสินใจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษานั้นๆ และมาตรฐานที่เกิดขึ้นจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ความต้องการ สภาพและบริบทที่ล้อมรอบนั่นเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประชุมระดมสมองในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาตนเองความสำเร็จของการทำ SWOT จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ หรือแสดงความคิดเห็นตามมุมมองตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมทุกงานและควรมาจากสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดเป้าหมายของการทำ SWOT Analysis ว่าต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้เพื่อกำหนดมาตรฐาน การศึกษ การตั้งค่าเป้าหมายและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในว่า ปัจจัยใดเป็น “จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength-Weakness)” ที่สามารถควบคุมได้ของสถานศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตรวจสอบและประเมินว่าปัจจัยใดเป็น “โอกาสและอุปสรรค

(Opportunity-Threat)” ที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ ต้องหลีกเลี่ยงหรืออาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ หรืออาจจะเริ่มจากการใช้การตั้งคำถามว่า “ปัจจุบันสถานศึกษาของเราตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรบ้าง” ก็ได้

๓. เริ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดแข็ง (Strength)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาสິงที่เกิดขึ้นและควบคุมได้ในองค์กร ได้แก่ จุดเด่น ข้อดี ข้อได้เปรียบ ความแตกต่าง ทักษะ โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงบวกที่เป็นข้อดีทำให้เข้มแข็งและโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีเป็นพิเศษ โดดเด่นกว่าที่อื่นหรือเป็นจุดเด่นที่ๆ อื่นไม่สามารถทำตามได้

๔. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดอ่อน (Weakness)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาสິงที่เกิดขึ้นและควบคุมไม่ได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ขาด ปัญหา จุดบกพร่อง สิ่งที่ควรแก้ไข โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงลบที่ทำให้เสียเปรียบ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นหรืออาจเป็นต้นตอของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากไม่ได้รับการแก้ไข

๕. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “โอกาส (Opportunity)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาสິงที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นผลในเชิงบวกแก่สถานศึกษา ได้แก่ นโยบาย โครงการสนับสนุน แนวโน้ม โอกาส เทคโนโลยี พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นสิ่งดีๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ และเป็นปัจจัยภายนอกเชิงบวกสำหรับการจัดการศึกษา โดยโอกาสนั้นอาจไม่เกิดขึ้นจริงเสมอไป แต่โอกาสต้องมีความเป็นไปได้ หรือเกิดขึ้นจริงมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมจุดแข็งให้โดดเด่นและลดจุดอ่อนให้น้อยลงมากที่สุดหรือกำจัดจุดอ่อนให้หมดสิ้นไป

๖. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “อุปสรรค (Threat)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาสິงที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ แต่เป็นผลในเชิงลบแก่สถานศึกษา ได้แก่ ปัญหภายนอก คู่แข่ง แนวโน้ม นโยบาย อุปสรรค พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในเชิงลบและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงลบ เป็นการอุปสรรคที่ส่งผลเชิงลบต่อการจัดการศึกษาแล้วต้องปรับตัวหรือก้าวข้ามผ่านเพื่อความอยู่รอดหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด

๗. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อที่จะดูว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด สามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของปัจจัยต่างๆ หรือเรียงลำดับปัจจัยจากไม่สำคัญไปถึงสำคัญที่สุดของแต่ละปัจจัยก็ได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาตัวตนด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะผู้บริหารและคณะครูจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญและได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ต้องเข้าใจหลักการและวิธีการของ SWOT Analysis อย่างถ่องแท้ สามารถแยกแยะและระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอก คือ โอกาสและอุปสรรค ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

๓. การค้นหาและรับรู้ตัวตนที่แท้จริงตามบริบทของสถานศึกษา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เติบโตไปในทิศทางที่ต้องการตามเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่เป็นไปตามบริบทความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันแต่ละที่ ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ

๔. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ควรทำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาปีถัดไปหรืออาจจะทำ SWOT Analysis ก่อนที่จะทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

“ตีความมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดให้แตกฉาน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิเช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นต้น สร้างความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดกับนโยบายการจัดการศึกษาต่างๆ ว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป้าหมายและมาตรฐานใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะได้ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพทางการศึกษาของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ จากเอกสารเผยแพร่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างเช่น ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการในเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/235/T_0004.PDF

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด คำอธิบาย เกณฑ์การพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาว่ามีข้อกำหนดของคุณลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อรับทราบเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน

๓. มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๒๑ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
- ๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา
- ๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- ๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๔. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะพบว่ามาตรฐานการศึกษาทั้งสองนั้นมีจุดที่สอดคล้องกันคือ ส่วนมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนและประเด็นพิจารณาทั้ง ๑๐ ประเด็น จะกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเหมือนกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ทั้ง ๓ ด้าน ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษา
ชาติระดับประถมศึกษา

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐานทักษะและ สมรรถนะทางภาษา การคำนวณ
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: มีเหตุผล
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: รักท้องถิ่นและประเทศ
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ ในความงามรอบตัว พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงาน พัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาคู่มือและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วน สนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมินตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๒ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	ผู้เรียนรู้: มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสื่อสาร
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้าง

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
	ผลงานในลักษณะต่างๆ
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้จักตนเองและผู้อื่น ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ
มาตรฐานที่ ๒ ภาระงานการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาตรฐานที่ ๓ ภาระงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
การเรียนรู้	ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมิน ตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมา พัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

**ตาราง ๓ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: ชื่นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สื่อสารเชิงบวก
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: รู้ทัน การเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลก ยุคดิจิทัลได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สามารถแก้ปัญหา ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้าง นวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา/ การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ตน ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสะท้อน

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
	คิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มี
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรม: ทักษะข้ามวัฒนธรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพ การศึกษา มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วยเป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมินตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๕. สถานศึกษานำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นนโยบายและจุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดและภาค จุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาพิจารณาและศึกษาว่ามีประเด็นใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดการศึกษา และประเด็นนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน หากพบประเด็นที่แตกต่างสามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

๖. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกคน ควรร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๑ เพื่อที่รับรู้เป้าหมาย ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของหน่วยงานต้นสังกัด

๒. หน่วยงานต้นสังกัด ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียด ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าหากหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายการจัดการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องอธิบายและสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษาภายใต้สังกัดทุกแห่ง รวมทั้งต้องสื่อสารให้บุคลากรในสังกัดได้เข้าใจมาตรฐานการศึกษาของสังกัดให้ถูกต้องอีกด้วย

๓. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ ข้อกำหนด และแนวทางในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา พร้อมทั้งติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ เกิดความตื่นตัวในการนำมาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

๒.๓ วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“สร้างมาตรฐานการศึกษาตามตัวตน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันนำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและสรุปเป้าหมายที่ต้องการ

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัดเป็นรูปธรรม สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด ได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษาสามารถพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ หรือกำหนดประเด็นย่อยในมาตรฐานของต้นสังกัด โดยมาตรฐานเพิ่มเติมหรือประเด็นย่อยเหล่านั้น เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ บริบท ความพร้อมและศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาจากการทำ SWOT Analysis

๑.๒ วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๑.๓ ความต้องการของท้องถิ่น สังคมและชุมชน

๑.๔ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด จุดหมายของแผนพัฒนาการศึกษาชาติ

๑.๕ มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามช่วงชั้นต่างๆ

๑.๖ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ในข้อที่ ๑ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้วสรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการเป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งต้องสะท้อนตัวตนตามบริบท ความพร้อม ศักยภาพ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนว่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง โดยตั้งต้นจากการนำมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเป็นจุดตั้งต้นในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละประเด็น

แต่ต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดไว้

๔. นำมาตรฐานการศึกษาชาติมาร่วมพิจารณาด้วยว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดสามารถเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อีก โดยพิจารณาจากบริบทของสถานศึกษาว่ามีจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดหรือมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะใดเป็นพิเศษของความเป็นคนไทย ๔.๐

จุดเน้นที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมนั้นต้องพัฒนาได้จริงเหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนของตน ซึ่งสถานศึกษาอาจร่วมกันตั้งคำถามและหาคำตอบของตนเองตามความเป็นจริง ผนวกกับการรู้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

๑) สถานศึกษาเรามีจุดเด่นอะไรบ้างที่แตกต่างจากที่อื่นหรือทำได้ดีจนเห็นชัดเจน อาทิ มีการจัดการศึกษาที่เน้นการสื่อสารหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษามลายู เป็นต้น มีหลักสูตรส่งเสริมสมรรถนะเชิงอาชีพหรือเชิงอาชีพวะ มีหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด่นชัด มีนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา มีการเน้นหรือบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษหรือพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ มีการจัดการเรียนการสอนที่โดดเด่น เช่น แบบบูรณาการองค์รวม แบบสองภาษาหรือแบบสามภาษา Active Learning, STEM, STEAM เป็นต้น

๒) ผลงานที่ผ่านมามีอะไรที่โดดเด่นหรือมีผลงานอะไรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิ เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลงานวิชาการของนักเรียนและครูโดดเด่นระดับชาติ มีนวัตกรรมระดับภูมิภาคหรือระดับชาติหรือระดับสากล มีผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์

๓) นักเรียนของเรามีจุดเด่นอะไรบ้าง แตกต่างจากที่อื่นอย่างไร อาทิ ผลงานชนะเลิศทางด้านวิชาการ ภาษา/คณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/หัตถกรรม/ศิลปะดนตรี หรือความสามารถ ความสนใจเชิงทักษะอาชีพ ความสามารถด้านดนตรี ด้านเกษตรกรรม ด้านการประมง หรือมีคุณลักษณะ ค่านิยม ความคิดที่แตกต่างโดดเด่นอย่างชัดเจนเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์

๔) ทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ อาทิ นักเรียนมีทักษะในการเขียนโปรแกรม ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะในการออกแบบ ทักษะการเป็นผู้นำทักษะการบริหารการเงิน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการดำรงชีวิต ทักษะนวัตกรรมและสร้างสรรค์

๕. สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้ อาทิ โรงเรียนเอกชนเฉพาะทางบางแห่งเป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีการจัดการศึกษาแบบสงเคราะห์ มีทั้งผู้เรียนที่เป็นเด็กปกติ เด็กยากจน เด็กที่เป็นชุมชนกลุ่มน้อยจากพื้นที่ภูเขา หรือภิกษุสามเณรเป็นผู้เรียน ก็จะทำให้มีจุดเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน มีหลักการจัดการศึกษาตามหลักคำสอนทางศาสนาและมุ่งเน้นคุณลักษณะเฉพาะของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพและความเป็นผลเมืองที่เข้มแข็ง หรือสถานศึกษาเฉพาะบางแห่งมีการนำโครงการ กพด. เข้ามาในการบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมด้วย ซึ่งโครงการ กพด. ก็มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และมีวิถีชีวิตที่ยึดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่มีจุดเน้นเฉพาะเหล่านี้สามารถนำมาช่วยกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้

๖. สถานศึกษาพิจารณาประเด็นและรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดอย่างละเอียดรอบคอบ อาจกำหนดมาตรฐานหรือกำหนดประเด็นย่อยในแต่ละประเด็นพิจารณาก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้น

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในเบื้องต้นนั้นควรกำหนดตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องนำไปกำหนดเป็นประเด็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง เพราะเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการเทียบเคียงกับผลลัพธ์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องยึดปฏิบัติ

๒. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดได้ โดยพิจารณาประเด็นย่อยของคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาชาติและนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วยและมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๓. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้หลายลักษณะ อาจกำหนดเป็นภาพรวม เป็นรายชื่อ เป็นข้อความ เป็นความเรียงหรือกำหนดในลักษณะอื่นที่สามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเน้นไปในทิศทางใด

๔. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตลอดจนศิษย์เก่า ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและพิจารณาประเด็นย่อยของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และความรับผิดชอบร่วมกัน ในการจัดการศึกษาให้มีทิศทางปฏิบัติงานไปทางเดียวกันและมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๔ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“กำหนดทิศทางความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นไปได้จริง”

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านคุณภาพ ผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกัน กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน ด้วยการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ปี และประเมินบริบทความสามารถของสถานศึกษา

๒. การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาว่ามีความเป็นไปได้ในการลงมือทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรจะมีลักษณะของเป้าหมายที่ดีที่เรียกว่า “SMART” ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) Specific เป้าหมายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรระบุให้กว้างจนเกินไปและไม่ใช้คำที่ต้องตีความ

๒) Measurable เป้าหมายควรวัดได้เป็นตัวเลข ประเมินค่าเปรียบเทียบได้และใช้ติดตามประเมินผลได้

๓) Action oriented เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการและนำไปสู่การกำหนดโครงการและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

๔) Realistic เป้าหมายต้องเป็นจริงได้ แต่ไม่ง่ายจนเกินไป เป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย (Challenge) เพื่อนำไปสู่การคิดค้น ริเริ่มวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ

๕) Timely เป้าหมายต้องมีกรอบระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน สัปดาห์/เดือน/ไตรมาส/ครึ่งปี หรือ ๑ ปี ไม่ควรตั้งเป้าหมายที่ยาวนานเกินกว่า ๑ ปี เมื่อดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายในปีนั้นๆ ในปีถัดไปสถานศึกษาจะตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นและท้าทายยิ่งขึ้นได้

๓. กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน โดยพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อท้าทายการดำเนินงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ดูผลย้อนหลัง ๓ ปี แล้วดูแนวโน้มความสำเร็จจากนั้นนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายที่น่าจะเป็นไปได้

วิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทาย มีแนวทางที่สถานศึกษาต้องพิจารณาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วย (Benchmark) โดยกำหนดเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบได้ ๓ วิธีดังนี้

วิธีที่ ๑ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน เช่น ดูผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มา เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้น

วิธีที่ ๒ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีที่ ๓ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของสถานศึกษาในระดับที่เหนือกว่ากลุ่มเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์รางวัลที่ได้รับการยอมรับระดับชาติหรือนานาชาติ

แต่ไม่ว่าสถานศึกษาเลือกวิธีการกำหนดเป้าหมายด้วยวิธีใดก็ตามต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายต้องเห็นทิศทางของการพัฒนามาตรฐานแต่ละตัว โดยต้องระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน ดังนี้

๑) ระบุเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านมาเป็นฐาน (Baseline) ในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เช่น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้รับ

รางวัล ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครูที่ผ่านการอบรมการวิจัย จำนวนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

๒) ระบุเป้าหมายเชิงคุณภาพ เช่น เพิ่มขึ้น สูงขึ้น ดีเลิศดีเยี่ยม ชัดเจน ก้าวหน้าขึ้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีเกณฑ์ระดับคุณภาพกำกับด้วย

๕. การกำหนดค่าเป้าหมายบางครั้งอาจกำหนดค่าเป้าหมายเท่าเดิมที่เคยตั้งในปีที่ผ่านมาก็ได้ เพราะค่าเป้าหมายบางตัวเป็นค่าสูงสุดที่สามารถตั้งได้ แม้สถานศึกษาตั้งค่าเป้าหมายเท่าเดิมแต่ก็สามารถบอกทิศทางการพัฒนาว่ามีวิธีการที่ดำเนินงานท้าทายและสร้างสรรค์เพิ่มเติม

หากกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องทำงานหนักเกินความสามารถของตนเองหรือเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายเมื่อไปไม่ถึงจุดมุ่งหมาย

แต่ถ้าหากกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต่ำเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ไม่เกิดความท้าทายในการดำเนินงานและไม่มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ดีต้องชัดเจนว่าต้องการพัฒนาไปถึงจุดใด ความเป็นไปได้ที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นผลสำเร็จและต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๒. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จต้องมีลักษณะท้าทาย สร้างสรรค์ วัดได้ชัดเจน ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

๓. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือพิจารณาตั้งค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งการกำหนดและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๕ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

“ร่วมตรวจสอบ วางเป้าหมาย ใช้ได้จริง”

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และพิจารณาว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว จากนั้นจึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อลงมติเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษานำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้

๒. ทุกฝ่ายร่วมพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องของร่างมาตรฐาน การศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

ประเด็นที่ควรพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

๑) ความครอบคลุมของประเด็นมาตรฐานในแต่ละด้านทั้งผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

๒) ความเหมาะสมของมาตรฐานแต่ละด้านและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ว่าเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความต้องการ ท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

๓. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะก่อนนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไป

๔. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบลงนามมติต่อร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา

๕. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จว่ามีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งให้ข้อเสนอเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นลงนามมติร่วมกันให้ความเห็นชอบในการประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จต่อไป

๖. ปรับปรุง แก้ไข ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกฝ่ายและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรรับทราบและร่วมพิจารณาถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมาเพื่อตรวจสอบและรับรองว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

๒. การสื่อสารภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการวางเป้าหมาย ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตรวจสอบพิจารณาและรับทราบโดยทั่วกัน ทำให้เกิดการรับรู้ความเข้าใจในทุกประเด็นร่วมกันและสร้างความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกันในฐานะการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

๓. ควรนำเสนอและชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง

๒.๖ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

“ประกาศใช้จริง แสดงสิ่งสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง”

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาพร้อมเป้าหมายความสำเร็จให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบและร่วมกันขับเคลื่อน ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จสู่สาธารณะชนผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ประชุมชี้แจง ตีตประกาศส่วนประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา เว็บไซต์ของสถานศึกษา สื่อสังคมของออนไลน์สถานศึกษา เป็นต้น

๒. ควรนำเสนอและชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและมีคุณภาพตามเป้าหมายของชาติที่กำหนด

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าถึงสารสนเทศจากการสื่อสารโดยตรงของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสื่อดิจิทัล จึงควรใช้วิธีการชี้แจงผ่านการประชุมผู้ปกครองประจำภาคเรียนหรือประจำปีการศึกษาและต้องชี้แจงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาในแต่ละปีและชี้ถึงความสัมพันธ์กับมาตรฐานชาติเพื่อสร้างความมั่นใจกับผู้ปกครองว่าบุตรหลานตนเองได้รับการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

๒. ในสถานศึกษาบางแห่งที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม สถานศึกษาอาจใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม เช่น มีการแจกของรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน อาทิ ข้าวสาร เงิน สาธารณูปโภค เป็นต้น เพราะจะทำให้ผู้ปกครองสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

๓. ควรตีตประกาศประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาให้เห็นชัดตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงและเป็นการกระตุ้นการทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

๔. สถานศึกษาอาจมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

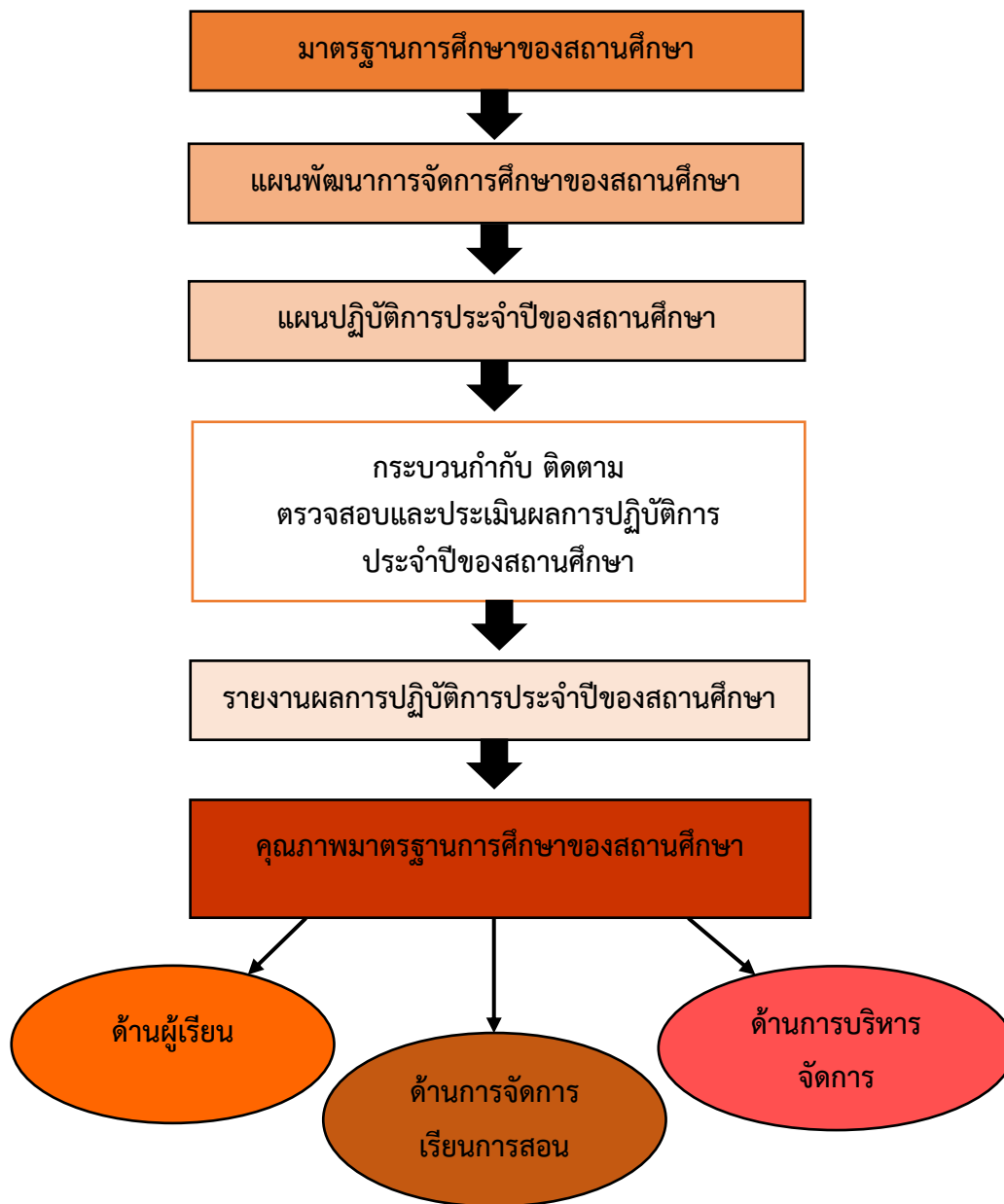
ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) หรือเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างมีระบบ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการสื่อสารกระบวนการดำเนินงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สะท้อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน ทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่มีการวิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนและคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษาด้วยการทำ SWOT Analysis เป็นวิธีการที่สถานศึกษาส่วนมากนิยมใช้หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้ ทำให้รับรู้ตัวตนซึ่งส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป

๔. กำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวมที่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องการไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้ อาทิเช่น สังคมดิจิทัล ทักษะในยุคศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคอนาคต คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ (หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๔.๒ กำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๔.๓ กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

ตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

ด้าน	ภาพความสำเร็จในอนาคต
คุณภาพผู้เรียน	ผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรู้ทักษะที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต มีระเบียบวินัยมีคุณธรรม มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
คุณภาพการบริหารจัดการ	เป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำที่มีมาตรฐานในระดับสากล มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น บริหารด้วยระบบคุณภาพที่อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นของชุมชน สังคม และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สถานศึกษามีหลักสูตรที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอันเป็นพื้นที่เศรษฐกิจและมีความเป็นพหุวัฒนธรรม มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นสร้างนวัตกรรมและมีการวัดผลประเมินผลนักเรียนในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพจริง
	
กำหนดวิสัยทัศน์	
ภายในปี ๒๕๖๖ มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลทันเทคโนโลยี	

ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์		
ภายในปี ๒๕๖๖ มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลทันเทคโนโลยี		
มาตรฐานการศึกษา	คำสำคัญของวิสัยทัศน์	พันธกิจของสถานศึกษา
๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน ๒. คุณภาพการบริหารจัดการ ๓. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑. มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล ๒. บนพื้นฐานความเป็นไทย ๓. ก้าวไกลทันเทคโนโลยี	๑. จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ปกป้องคุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นไทย ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. พัฒนาทักษะสำคัญแก่ผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ๔. จัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน
เป้าประสงค์ (Goal)		
๑. ผู้เรียนจบหลักสูตรที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดีและมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. ผู้เรียนมีความสามารถสำหรับการแข่งขันระดับสากล ๔. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต ๕. สถานศึกษาบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน		
วิธีการเขียนเป้าประสงค์ (Goal)		
กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
↓	↓	↓
ผู้เรียน	คุณธรรม จริยธรรม รักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลก	มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดี และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สถานศึกษา	บริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

๕. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการเลือกวิธีการทำงานสู่เป้าหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่เป้าหมายในเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและนำไปปฏิบัติได้จริง กลยุทธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) (หลักการเขียน : ทำอะไร เพื่ออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร)

๕.๑ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา) เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

๕.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เป็นผลสำเร็จต่างๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เป้าประสงค์	
๑. ผู้เรียนจบหลักสูตรที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ผู้เรียนมีความสามารถสำหรับการแข่งขันระดับสากล ๓. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต	
ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล	๑. ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก ๒. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน

๕.๓ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ เป็น “ตัวชี้วัด” (Key Performance Indicators) ของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ และ “ค่าเป้าหมาย” เป็นความสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณในระดับดีขึ้น	๙๐.๒๕	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๐๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ตัวชี้วัดกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน						
↓							
ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษา							
มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพผู้เรียน							
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน							
ประเด็นย่อย				ตัวชี้วัด			
๑. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ				ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ			
๒. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม				ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใน			

๕.๔ กลยุทธ์ริเริ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทิศทาง การบรรลุผลสำเร็จของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องมากำหนดก็ได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล							
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการในการสร้างนวัตกรรมในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
 กลยุทธ์ริเริ่ม							
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ ด้วยการจัดการประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและวิธีการที่หลากหลายและเข้าร่วมเผยแพร่หรือแข่งขันประกวดได้ โดยความร่วมมือกับผู้ประกอบการ ชุมชน ภาคีเครือข่ายอย่างใกล้ชิด							

๕.๕ กำหนดโครงการและกิจกรรม ในระยะ ๓ - ๕ ปี เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมของแต่ละกลยุทธ์ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แสดงเครื่องมือที่มาสับสนุนโครงการ ผลการดำเนินงานตามโครงการและกำหนดการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

การกำหนดโครงการควรวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศไว้มาร่วมพิจารณา ว่าในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใดและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านใดบ้างแล้วระบุไว้ในแต่ละโครงการ วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

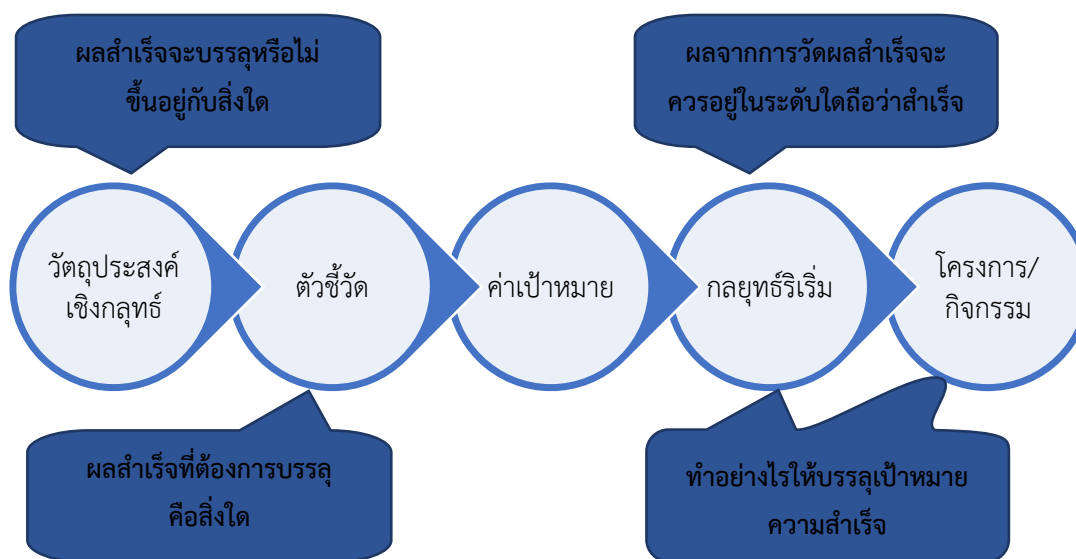
ตัวอย่างการเขียนโครงการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก

กลยุทธ์ริเริ่ม	โครงการ/กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา	
			สถานศึกษา	ชาติ
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ ด้วยการจัดการประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและวิธีการที่หลากหลาย	โครงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น			
	- โครงการประกวดนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข. ๑ และ มข.๒
	- โครงการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ/คิดเชิงคอมพิวเตอร์	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๒
	- โครงการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมด้วยวิธี STEM ศึกษา	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข. ๑ และ มข.๒
	- การจัดทำหลักสูตรที่เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๓

หมายเหตุ มข. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมเรียนรู้ มข. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
มข. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง
มฐ. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน
มฐ. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ
มฐ. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่มและโครงการ/กิจกรรม

๖. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามแนวทางนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย

๒. วิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓ - ๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๓. วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของโรงเรียน ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้นๆ สามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง (กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล) โครงการตามกลยุทธ์ และงบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๔. กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี

๔.๒ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔.๓ จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

- ๑) ด้านคุณภาพของผู้เรียน
- ๒) กระบวนการบริหารและจัดการ
- ๓) กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังพิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

๕. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

๖. ประเมินความสมบูรณ์ของโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปี นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ ๑ - ๕ มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาซึ่งมีเค้าโครงแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

๗. สถานศึกษานำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๘. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. สำหรับสถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนมาจากหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัดและมีข้อตกลงที่จะต้องดำเนินโครงการ /กิจกรรม ตามเงื่อนไขของหน่วยงานนั้นๆ สามารถจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำปฏิบัติการของสถานศึกษาโดยบูรณาการโครงการ /กิจกรรมที่เพิ่มเติมตามข้อตกลงไว้ในแผนพัฒนาปฏิบัติการประจำปีได้เลย

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุก ๓ ปี หรือ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ตามระยะเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

ระดับอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

“ค้นหาตัวตน รู้จักตนเอง”

สถานศึกษาค้นหาตัวตนและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ สอดคล้องตามบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และสถานประกอบการ ดังนั้นสถานศึกษาต้องศึกษา ค้นหาและทำความรู้จักตัวตนของตนเองให้กระจ่างเสียก่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ทำให้สามารถบอกได้ถึงสภาพปัจจุบันสถานศึกษาอยู่ระดับใด มีปัจจัยใดที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาบ้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการค้นหาตัวตนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศักยภาพของสถานศึกษาและประเด็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนา

ผลของการทำ SWOT Analysis จะส่งเสริมให้สถานศึกษารู้จักตัวตนของตนเองแล้วจะได้นำไปสู่การวางแผนหรือตัดสินใจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษานั้นๆ และมาตรฐานที่เกิดขึ้นจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ความต้องการ สภาพและบริบทที่ล้อมรอบนั่นเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประชุมระดมสมองในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาตนเองความสำเร็จของการทำ SWOT จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ หรือแสดงความคิดเห็นตามมุมมองตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมทุกงานและควรมาจากสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดเป้าหมายของการทำ SWOT Analysis ว่าต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษา การตั้งค่าเป้าหมายและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในว่าปัจจัยใดเป็น “จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength-Weakness)” ที่สามารถควบคุมได้ของสถานศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตรวจสอบและประเมินว่าปัจจัยใดเป็น “โอกาสและอุปสรรค

(Opportunity-Threat)” ที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ ต้องหลีกเลี่ยงหรืออาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ หรืออาจจะเริ่มจากการใช้การตั้งคำถามว่า “ปัจจุบันสถานศึกษาของเราตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรบ้าง” ก็ได้

๓. เริ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดแข็ง (Strength)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมได้ในองค์กร ได้แก่ จุดเด่น ข้อดี ข้อได้เปรียบ ความแตกต่าง ทักษะ โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงบวกที่เป็นข้อดีทำให้เข้มแข็งและโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีเป็นพิเศษ โดดเด่นกว่าที่อื่นหรือเป็นจุดเด่นที่ๆ อื่นไม่สามารถทำตามได้

๔. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดอ่อน (Weakness)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมไม่ได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ขาด ปัญหา จุดบกพร่อง สิ่งที่ควรแก้ไข โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงลบที่ทำให้เสียเปรียบ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นหรืออาจเป็นต้นตอของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากไม่ได้รับการแก้ไข

๕. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “โอกาส (Opportunity)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นผลในเชิงบวกแก่สถานศึกษา ได้แก่ นโยบาย โครงการสนับสนุน แนวโน้ม โอกาส เทคโนโลยี พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ความต้องการแรงงานมีฝีมือ ตลาดแรงงาน กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นสิ่งดีๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้และเป็นปัจจัยภายนอกเชิงบวกสำหรับการจัดการศึกษา โดยโอกาสนั้นอาจไม่เกิดขึ้นจริงเสมอไป แต่โอกาสต้องมีความเป็นไปได้ หรือเกิดขึ้นจริงมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมจุดแข็งให้โดดเด่นและลดจุดอ่อนให้น้อยลงมากที่สุดหรือกำจัดจุดอ่อนให้หมดสิ้นไป

๖. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “อุปสรรค (Threat)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ แต่เป็นผลในเชิงลบแก่สถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาภายนอก คู่แข่ง แนวโน้ม นโยบาย อุปสรรค พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ตลาดแรงงาน กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในเชิงลบและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงลบ เป็นการอุปสรรคที่ส่งผลเชิงลบต่อการจัดการศึกษาแล้วต้องปรับตัวหรือก้าวข้ามผ่านเพื่อความอยู่รอดหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด

๗. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อที่จะดูว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด สามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของปัจจัยต่างๆ หรือเรียงลำดับปัจจัยจากไม่สำคัญไปถึงสำคัญที่สุดของแต่ละปัจจัยก็ได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาตัวตนด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนของชุมชน ตัวแทนภาคีเครือข่าย และตัวแทนสถานประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะผู้บริหารและคณะครูจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญและได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ต้องเข้าใจหลักการและวิธีการของ SWOT Analysis อย่างถ่องแท้ สามารถแยกแยะและระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอก คือ โอกาสและอุปสรรค ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

๓. การค้นหาและรับรู้ตัวตนที่แท้จริงตามบริบทของสถานศึกษา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เติบโตไปในทิศทางที่ต้องการตามเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่เป็นไปตามบริบทความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันแต่ละที่ ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ

๔. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ควรทำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาปีถัดไปหรืออาจจะทำ SWOT Analysis ก่อนที่จะทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

“ตีความมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดให้แตกฉาน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิ มาตรฐานการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สร้างความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดกับนโยบายการจัดการศึกษาต่างๆ ว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป้าหมายและมาตรฐานใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะได้ใช้เป็นหลักใน การเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพทางการศึกษาของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ จากเอกสารเผยแพร่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด คำอธิบาย เกณฑ์การพิจารณาของมาตรฐานการอาชีวศึกษา ว่ามีข้อกำหนดของคุณลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อรับทราบเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน

๓. มาตรฐานการอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาใหม่มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษาและมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๑.๑ ด้านความรู้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเนนความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีสุขภาวะที่ดี

๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดลอม

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๒.๑ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเปนระบบต่อเนื่อง เพื่อเปนผู้พรอมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและ

วัยทำงาน ตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาใหญ่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

๒.๓ ดานการบริหารจัดการ

สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ดานการนํานโยบายสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีการจัดทำนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๓.๑ ดานความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๒ ดานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์และเผยแพร่สู่สาธารณชน

๔. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการอาชีวศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะพบว่ามาตรฐานการศึกษาทั้งสองนั้นมีจุดที่สอดคล้องกันคือ มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มีประเด็นพิจารณาทั้ง ๓ ประเด็น และมาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีประเด็นพิจารณา ๑ ประเด็น คือ ดานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ซึ่งกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความสามารถของผู้เรียนและผลงานสร้างสรรค์ของของสถานศึกษาที่เหมือนหรือตรงกันกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ทั้ง ๓ ด้าน ส่วนมาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษาและมาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ประเด็นพิจารณาที่ ๓.๑ ดานความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ นั้น ไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการอาชีวศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีดังนี้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษากับมาตรฐานการศึกษาชาติ

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษากับมาตรฐานการศึกษาชาติ	
มาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษา	มาตรฐานการศึกษาชาติระดับอาชีวศึกษา
มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	
๑.๑ ด้านความรู้	ผู้เรียนรู้: ชื่นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต พินฉาอุปสรรคได้ มีความรู้ ความรอบรู้ ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา สุขภาวะการศึกษา/การทำงาน/ อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของตน
๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิง บวก ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิดการ วิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการ
๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์	พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทาง สังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรมเป็น พลเมืองที่กระตือรือร้น ในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา	
๒.๑ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา	ไม่ได้สัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรงแต่เป็น ส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับการอาชีวศึกษาของ สถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย หลักสูตร การจัดการ การเรียนการสอน การบริหารจัดการและการนํานโยบาย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่างๆ สู่การปฏิบัติ
๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	
๒.๓ ด้านการบริหารจัดการ	
๒.๔ ด้านการนํานโยบายสู่การปฏิบัติ	
มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	
๓.๑ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้	ไม่ได้สัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรงแต่เป็น ส่วนสนับสนุนด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในทุก ภาคส่วน เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ตามคุณลักษณะมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วม การบริการและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้
๓.๒ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์ งานวิจัย	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิง บวก ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้

๕. สถานศึกษานำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นนโยบายและจุดเน้น การดำเนินงานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งจะมีการกำหนดแนวทางออกมาทุกปีและ แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ รวมทั้ง นโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงและจังหวัด จุดเน้น บริบท ความต้องการของประชาชน/ ภาศึเครือข่าย/สถานประกอบการที่เป็นเป้าหมายของสถานศึกษา เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของ สถานศึกษา มาพิจารณาและศึกษาว่ามีประเด็นใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาและจัดการศึกษา หากพบประเด็นที่แตกต่างสามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐาน เพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

๖. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยง ไปสู่มาตรฐานการศึกษาในระดับต่างๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกคน ควรร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อที่รับรู้เป้าหมาย ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของ หน่วยงานต้นสังกัด

๒. หน่วยงานต้นสังกัด ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน การอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ แก่บุคลากรของสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียด ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ในการนี้ควรอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าหาก หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายการจัดการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจกต้องอธิบายและสร้างการรับรู้แก่ สถานศึกษาภายใต้สังกัดทุกแห่ง รวมทั้งต้องสื่อสารให้บุคลากรในสังกัดได้เข้าใจมาตรฐานการศึกษาของ สังกัดให้ถูกต้องอีกด้วย

๓. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ ข้อกำหนดและแนวทางในการจัดการศึกษาตาม มาตรฐานการอาชีวศึกษาและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐาน การอาชีวศึกษา โดยเน้นมาตรฐานการจัดการศึกษาและคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาพร้อมทั้งติดตามให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ เกิดความตื่นตัวในการนำมาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

๒.๓ วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“สร้างมาตรฐานการศึกษาตามตัวตน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันนำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและสรุปเป้าหมายที่ต้องการ

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ คุณภาพของคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ คุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาและคุณภาพการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เรียน มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัดเป็นรูปธรรม สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด ได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษาสามารถพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ หรือกำหนดประเด็นย่อยในมาตรฐานของต้นสังกัด โดยมาตรฐานเพิ่มเติมหรือประเด็นย่อยเหล่านั้น เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ บริบท ความพร้อมและศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาจากการทำ SWOT Analysis

๑.๒ วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๑.๓ ความต้องการของท้องถิ่น สังคม ชุมชน ภาคีเครือข่ายและสถานประกอบการ

๑.๔ นโยบายของต้นสังกัด เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา แผนยุทธศาสตร์การศึกษาชาติ เป็นต้น

๑.๕ แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

๑.๖ มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

๑.๗ มาตรฐานการอาชีวศึกษา

๑.๘ มาตรฐานการจัดการศึกษาเฉพาะด้าน เช่น มาตรฐานของกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับมาตรฐานหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาการต่อเรือ คนประจำเรือและพาณิชย์นาวี หรือมาตรฐานการบริหารงานคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO ๙๐๐๑ ของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ในข้อที่ ๑ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษา แล้วสรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งต้องสะท้อนตัวตนตามบริบท ความพร้อม ศักยภาพ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนว่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง โดยตั้งต้นจากการนำมาตรฐานการอาชีวศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษาและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาเป็นจุดตั้งต้นในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละประเด็น แต่ต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานการอาชีวศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดไว้

๔. นำมาตรฐานการศึกษาชาติมาร่วมพิจารณาด้วยว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดสามารถเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อีก โดยพิจารณาจากบริบทของสถานศึกษาว่ามีจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดหรือมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะใดเป็นพิเศษของความเป็นคนไทย ๔.๐

จุดเน้นที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมนั้นต้องพัฒนาได้จริงเหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนของตน ซึ่งสถานศึกษาอาจร่วมกันตั้งคำถามและหาคำตอบของตนเองตามความเป็นจริง ผนวกกับการรู้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

๑) สถานศึกษาเรามีจุดเด่นอะไรบ้างที่แตกต่างจากที่อื่นหรือทำได้ดีขึ้นเห็นชัดเจน อาทิ มีหลักสูตรท้องถิ่นที่โดดเด่นตอบสนองชุมชน/ท้องถิ่น เช่น มีหลักสูตรด้านอุตสาหกรรมการต่อเรือหรือด้านพานิชยนาวี เป็นต้น

๒) ผลงานที่ผ่านมามีอะไรที่โดดเด่นหรือมีผลงานอะไรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิ ผลงานนวัตกรรมของผู้เรียนที่เป็นผลจากการเรียนรู้มีผลงานที่โดดเด่นแข่งขันได้ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคหรือระดับชาติหรือระดับสากล มีผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองชุมชนและสถานประกอบการ ผลงานการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผลงานการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน หรือการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักบริหารสากล ISO ๙๐๐๑ เป็นต้น

๓) นักเรียน/นักศึกษาของเรามีจุดเด่นอะไรบ้าง แตกต่างจากที่อื่นอย่างไร อาทิ ผลงานชนะเลิศทางด้านวิชาการ มีคะแนนมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์หรือมีคะแนนสูงกว่าระดับภูมิภาคหรือประเทศ หรือความสามารถ/ทักษะโดดเด่นของนักเรียน/นักศึกษา หรือคุณลักษณะ ค่านิยม ความคิดที่แตกต่างโดดเด่นอย่างชัดเจนเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้และทักษะการประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ อาทิ ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะการสร้างสรณ์นวัตกรรม ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการบริหาร ทักษะการสื่อสารหลากหลายภาษาและการอยู่ร่วมในพหุวัฒนธรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕. สถานศึกษาพิจารณาประเด็นและรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดอย่างละเอียดรอบคอบ อาจจะทำมาตรฐานหรือกำหนดประเด็นย่อยในแต่ละประเด็นพิจารณาก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้น

ตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือนครศรีธรรมราช เป็นวิทยาลัยด้านอุตสาหกรรมเรือ ๑ ใน ๓ ของประเทศไทย มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเฉพาะทางที่เป็นจุดเด่น มีหลักสูตรที่ผลิตรองรับตลาดแรงงานในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ทางด้านการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมต่อเรือและพาณิชย์นาวี จึงมีหลักสูตรและการจัดการศึกษาด้านอุตสาหกรรมต่อเรือและพาณิชย์นาวีที่ต้องถูกกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรจากกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคมด้วย ซึ่งมาตรฐานดังกล่าววิทยาลัยหรือสถานศึกษาสามารถนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นได้อีกด้วยซึ่งสามารถกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ย่อย ได้ดังนี้

- มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ สามารถกำหนดตัวบ่งชี้หรือมาตรฐานย่อยด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ เช่น ผู้เรียนมีทักษะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพด้านอุตสาหกรรมการต่อเรือและพาณิชย์นาวี

- มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา สามารถกำหนดตัวบ่งชี้หรือมาตรฐานย่อยด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา เช่น พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้มีมาตรฐานตามคุณภาพสากล เพื่อรองรับการประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมการต่อเรือและพาณิชย์นาวีที่ต้องจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักและคุณภาพตามมาตรฐานสากล

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในเบื้องต้นนั้นควรกำหนดตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องนำไปกำหนดเป็นประเด็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง เพราะเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการเทียบเคียงกับผลลัพธ์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องยึดปฏิบัติ

๒. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดได้ โดยพิจารณาประเด็นย่อยของคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาชาติและนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วยและมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๓. สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีจุดเด่นในการจัดการศึกษาหลักสูตรเฉพาะทาง หรือหลักสูตรพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถานศึกษาและมีมาตรฐานด้านอื่นๆ ที่กำกับการจัดการศึกษา และหลักสูตรร่วมด้วย จึงสามารถนำตัวชี้วัดหรือจุดเด่นเฉพาะเหล่านั้นมากำหนดเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้หลายลักษณะ อาจกำหนดเป็นภาพรวม เป็นรายชื่อ เป็นข้อความ เป็นความเรียงหรือกำหนดในลักษณะอื่นที่สามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเน้นไปในทิศทางใด

๕. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ศิษย์เก่า ตลอดจนผู้ประกอบการ ตัวแทนจากสถานประกอบการ ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและพิจารณาประเด็นย่อยของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้

และความรับผิดชอบร่วมกัน ในการจัดการศึกษาให้มีทิศทางปฏิบัติงานไปทางเดียวกันและมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๔ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“กำหนดทิศทางความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นไปได้จริง”

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งในมาตรฐานการอาชีวศึกษา ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษาและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกัน กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน ด้วยการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ปี และประเมินบริบทความสามารถของสถานศึกษา

๒. การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาว่ามีความเป็นไปได้ในการลงมือทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สามารถยึดลักษณะของเป้าหมายที่ดีที่เรียกว่า “SMART” ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) Specific เป้าหมายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรระบุให้กว้างจนเกินไปและไม่ใช้คำที่ต้องตีความ

๒) Measurable เป้าหมายควรวัดได้เป็นตัวเลข ประเมินค่าเปรียบเทียบได้และใช้ติดตามประเมินผลได้

๓) Action oriented เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการและนำไปสู่การกำหนดโครงการและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

๔) Realistic เป้าหมายต้องเป็นจริงได้ แต่ไม่ง่ายจนเกินไป เป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย (Challenge) เพื่อนำไปสู่การคิดค้น ริเริ่มวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ

๕) Timely เป้าหมายต้องมีกรอบระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน สัปดาห์/เดือน/ไตรมาส/ครึ่งปี หรือ ๑ ปี ไม่ควรตั้งเป้าหมายที่ยาวนานเกินกว่า ๑ ปี เมื่อดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายในปีนั้นๆ ในปีถัดไปสถานศึกษาก็จะตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นและท้าทายยิ่งขึ้นได้

๓. กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน โดยพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อท้าทาย

การดำเนินงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ดูผลย้อนหลัง ๓ ปี แล้วดูแนวโน้มความสำเร็จ จากนั้นนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายที่น่าจะเป็นไปได้

วิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ทำทนาย มีแนวทางที่สถานศึกษาต้องพิจารณาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วย (Benchmark) โดยกำหนดเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบได้ ๓ วิธีดังนี้

วิธีที่ ๑ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เช่น ดูผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มาเพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้น

วิธีที่ ๒ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีที่ ๓ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของสถานศึกษาในระดับที่เหนือกว่ากลุ่มเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์รางวัลที่ได้รับการยอมรับระดับชาติหรือนานาชาติ

แต่ไม่ว่าสถานศึกษาเลือกวิธีการกำหนดเป้าหมายด้วยวิธีใดก็ตามต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายต้องเห็นทิศทางของการพัฒนามาตรฐานแต่ละตัว โดยต้องระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน ดังนี้

๑) ระบุเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านมาเป็นฐาน (Baseline) ในการกำหนดเป้าหมายที่ทำทนาย เช่น ร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ได้รับรางวัล ร้อยละของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละของค่าเฉลี่ยผลสอบ V-Net จำนวนนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์/งานสร้างสรรค์งานวิจัยที่เกิดขึ้น เป็นต้น

๒) ระบุเป้าหมายเชิงคุณภาพ เช่น เพิ่มขึ้น สูงขึ้น ดีเลิศดีเยี่ยม ชัดเจน ก้าวหน้าขึ้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีเกณฑ์ระดับคุณภาพกำกับด้วย

๕. การกำหนดค่าเป้าหมายบางครั้งอาจกำหนดค่าเป้าหมายเท่าเดิมที่เคยตั้งในปีที่ผ่านมาก็ได้ เพราะค่าเป้าหมายบางตัวเป็นค่าสูงสุดที่สามารถตั้งได้ แม้สถานศึกษาตั้งค่าเป้าหมายเท่าเดิมแต่ก็สามารถบอกทิศทางการพัฒนาว่ามีวิธีการที่ดำเนินงานทำทนายและสร้างสรรค์เพิ่มเติม

หากกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องทำงานหนักเกินความสามารถของตนเองหรือเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายเมื่อไปไม่ถึงจุดมุ่งหมาย

แต่ถ้าหากกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต่ำเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ไม่เกิดความท้าทายในการดำเนินงานและไม่มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ดีต้องชัดเจนว่าต้องการพัฒนาไปถึงจุดใด มีความเป็นไปได้ที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นผลสำเร็จและต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๒. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จต้องมีลักษณะท้าทาย สร้างสรรค์ วัดได้ชัดเจน ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

๓. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือพิจารณาตั้งค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งการกำหนดและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๕ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

“ร่วมตรวจสอบ วางเป้าหมาย ใช้ได้จริง”

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และพิจารณาว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว จากนั้นจึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อลงมติเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษานำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้

๒. ทุกฝ่ายร่วมพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องของร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

ประเด็นที่ควรพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

๑) ความครอบคลุมของประเด็นมาตรฐานในแต่ละด้านทั้งผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

๒) ความเหมาะสมของมาตรฐานแต่ละด้านและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ว่าเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความต้องการ ท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

๓. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะก่อนนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไป

๔. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบลงมติต่อร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา

๕. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จว่ามีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งให้

ข้อเสนอเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นลงฉันทามติร่วมกันให้ความเห็นชอบในการประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จต่อไป

๖. ปรับปรุง แก้ไข ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกฝ่ายและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรรับทราบและร่วมพิจารณาถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมาเพื่อตรวจสอบและรับรองว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

๒. การสื่อสารภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการวางเป้าหมาย ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตรวจสอบพิจารณาและรับทราบโดยทั่วกัน ทำให้เกิดการรับรู้ความเข้าใจในทุกประเด็นร่วมกันและสร้างความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกันในฐานะการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

๓. ควรนำเสนอและชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง

๒.๖ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

“ประกาศใช้จริง แสดงสิ่งสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง”

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาพร้อมเป้าหมายความสำเร็จให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบและร่วมกันขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จสู่สาธารณะชนผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ประชุมชี้แจง ติดประกาศส่วนประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา เสียงตามสาย จดหมายข่าว เว็บไซต์ของสถานศึกษา สื่อสังคมของออนไลน์สถานศึกษา เป็นต้น

๒. ควรนำเสนอและชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและมีคุณภาพตามเป้าหมายของชาติที่กำหนด

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สถานศึกษาควรเลือกช่องทางการการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จผ่านสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทัวถึง และมีความคงทนต่อการนำเสนอในระยะยาว เพราะจะทำให้สาธารณชนรับทราบถึงกันทั่วและเกิดความมั่นใจต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาควรชี้แจงมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จแก่ ผู้ปกครอง ผู้เรียน (นักศึกษา) ผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงผ่านการประชุมผู้ปกครอง หรือ ผู้เรียน หรือ ผู้สอน ประจำปีการศึกษาและต้องชี้แจงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาในแต่ละปีและชี้ถึงความสัมพันธ์กับมาตรฐานชาติเพื่อสร้างความมั่นใจต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา

๓. ควรติดประกาศประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาให้เห็นชัดเจนตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงและเป็นการกระตุ้นการทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

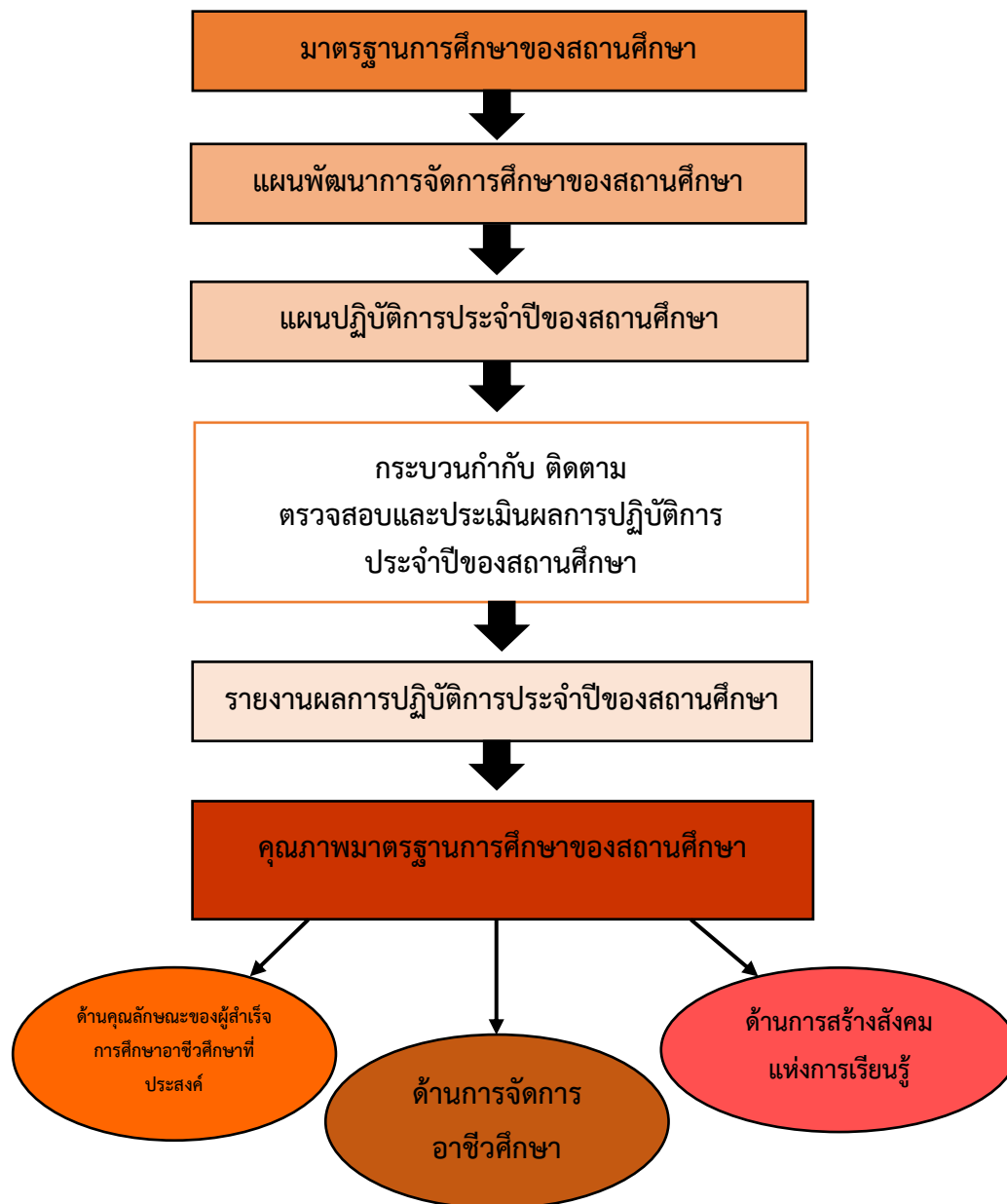
๔. สถานศึกษาอาจมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) หรือเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน ท้องถิ่น สถานประกอบการและภาคีเครือข่ายของสถานศึกษาอย่างมีระบบ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการสื่อสารกระบวนการดำเนินงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สะท้อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน ทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ชุมชน ภาครีเอกชน สถานประกอบการและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่มีการวิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนและคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษาด้วยการทำ SWOT Analysis เป็นวิธีการที่สถานศึกษาส่วนมากนิยมใช้หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้ ทำให้รับรู้ตัวตนซึ่งส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป

๔. กำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องการไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้ อาทิเช่น สังคมดิจิทัล ทักษะในยุคศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคอนาคต คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ (หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๔.๒ กำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๔.๓ กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

ตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

ด้าน	ภาพความสำเร็จในอนาคต
ด้านคุณลักษณะของ ผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่ประสงค์	ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้ ทักษะ มีสมรรถนะตามมาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษา ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีพ ยึดมั่นใน หลักเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา มีจิตสำนึกเป็น พลเมืองไทยและพลเมืองโลก
ด้านการจัดการ อาชีวศึกษา	สถานศึกษามีการบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานสากล (ISO ๙๐๐๑) มีหลักสูตรและการบริการการศึกษามาตรฐานสมรรถนะที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงานด้านพาณิชยนาวิและ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องครอบคลุมทุกด้าน มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษาตามระเบียบหรือข้อบังคับ พัฒนาระบบการเรียน การสอนให้เป็นมาตรฐานสากลพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะและศักยภาพอย่าง ต่อเนื่องมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ใน การเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง ความรู้ของผู้ใช้บริการเน้นสร้างนวัตกรรมและมีการวัดผลประเมินผล นักเรียนในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพจริง
ด้านการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้	เป็นสถานศึกษาที่เข้าถึงชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ใช้บริการ และภาคีเครือข่าย มีหลักสูตรที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อเป้าหมายและ การเปลี่ยนแปลง มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น บริหารด้วยระบบคุณภาพที่อยู่ บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการยอมรับและ เชื่อมั่นของชุมชน สังคม และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัด การศึกษา ส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการวิจัยเพื่อการยกระดับ สถานศึกษา และมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
	
กำหนดวิสัยทัศน์	
มุ่งมั่นพัฒนาให้เป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นเลิศด้านวิชาชีพเฉพาะทาง เพื่อสนองความต้องการของชุมชน ประเทศชาติสู่ระดับสากล	

ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์		
มุ่งมั่นพัฒนาให้เป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นเลิศด้านวิชาชีพเฉพาะทาง เพื่อสนองความต้องการของชุมชน ประเทศชาติสู่ระดับสากล		
มาตรฐานการศึกษา	คำสำคัญของวิสัยทัศน์	พันธกิจของสถานศึกษา
๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่ประสงค์ ๒. ด้านการจัดการอาชีวศึกษา ๓. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	๑. เป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นเลิศด้านวิชาชีพเฉพาะทาง ๒. สอนองความต้องการของชุมชน ประเทศชาติสู่ระดับสากล	๑. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ๒. ผลิตกำลังคนในระดับช่างฝีมือเข้าสู่งานอุตสาหกรรมการต่อเรือและพาณิชย์นาวีทั้งในระดับชาติและระดับสากล ๓. ปลุกฝังให้บุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพและภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ ๔. เป็นศูนย์กลางบริการทางวิชาชีพและเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมการต่อเรือและพาณิชย์นาวี ๕. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ๖. ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพให้ชุมชน ๗. สนับสนุนการวิจัย เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ๘. นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการ เรียนการสอน การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษา
↓		
เป้าประสงค์ (Goal)		
๑. ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของชุมชน และตลาดแรงงาน ๒. พัฒนาศักยภาพให้มีคุณสมบัติตรงตามสาขางานในการประกอบวิชาชีพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ๓. พัฒนาระบบบริหารจัดการและการบริการวิชาชีพสู่ชุมชน ๔. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงาน ๕. นำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ ๖. จัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
↓		

วิธีการเขียนเป้าประสงค์ (Goal)		
กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
↓	↓	↓
ผู้เรียน	มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน	มีความรู้ ทักษะ มีสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพเฉพาะ (เช่น อุตสาหกรรมการต่อเรือและพาณิชย์นาวี) ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีพ
ผู้เรียน	มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพและภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ	ยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ มีจิตอาสา มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ภาคภูมิใจในท้องถิ่นและอาชีพของตนเอง
สถานศึกษา	นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงานบริหารโดยมีส่วนร่วมและใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	เปิดโอกาสให้สมาชิกขององค์กร ชุมชนภาคีเครือข่าย สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพและส่งเสริมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน

๕. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการเลือกวิธีการทำงานสู่เป้าหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่เป้าหมายในเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและนำไปปฏิบัติได้จริง กลยุทธ์ของสถานศึกษาประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) (หลักการเขียน : ทำอะไร เพื่ออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร)

๕.๑ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา) เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

๕.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เป็นผลสำเร็จต่างๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์ และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เป้าประสงค์	
๑. ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน	
ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
๑. ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน สถานประกอบการ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. ผู้เรียนมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ๒. ผู้เรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดานอาชีวศึกษา (V-NET) สูงขึ้น ๓. ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ/ประกอบอาชีพอิสระ
๒. พัฒนาหลักสูตรฐาน สมรรถนะจัดทำมาตรฐาน วิชาชีพ	๑. พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ ๒. พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ/ปรับปรุงรายวิชา/กำหนดรายวิชา เพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพตามความต้องการของชุมชน และตลาดแรงงาน
๓. ส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญและสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้	๑. ผู้เรียนมีผลงานนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์/งานสร้างสรรค์/งานวิจัย ๒. ผู้เรียนนำถ่ายทอดความรู้ด้วยการนำผลงานนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์/ งานสร้างสรรค์/งานวิจัยสู่ชุมชนบริการชุมชน ประชาชน และท้องถิ่น ของตนเอง

๕.๓ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ เป็น “ตัวชี้วัด” (Key Performance Indicators) ของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ว่าสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ และ “ค่าเป้าหมาย” เป็นความสำเร็จ ที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนสถานประกอบการ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น							
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการเรียน การสอนให้ สอดคล้องกับ ความต้องการของ ประชาชนสถาน ประกอบการ ชุมชน และภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ร้อยละของผู้เรียนมีผล ประเมินความรู้ตาม มาตรฐานวิชาชีพ	๖๐.๐๐	๖๕.๐๐	๗๐.๐๐	๗๕.๐๐	๘๐.๐๐	๘๕.๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนมีผล การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET)	๖๐.๐๐	๖๕.๐๐	๗๐.๐๐	๗๕.๐๐	๘๐.๐๐	๘๕.๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนมีผล การทดสอบความสามารถ การเป็นผู้ประกอบการ	๔๐.๐๐	๕๐.๐๐	๖๐.๐๐	๗๐.๐๐	๘๐.๐๐	๙๐.๐๐
	จำนวนกิจกรรมหรือ รายวิชาที่สนับสนุน การพัฒนาผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพ อิสระ	๔ โครงการ	๕ โครงการ	๖ โครงการ	๗ โครงการ	๘ โครงการ	๑๐ โครงการ
ตัวชี้วัดกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน							
↓							
ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษา							
มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์							
ประเด็นย่อย				ตัวชี้วัด			
ด้านความรู้ (๑) มีความรู้ตามผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติ ด้านอาชีวศึกษา (V-NET)				ร้อยละของผู้เรียนมีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) มีค่าสูงกว่าร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป			
ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ (๒) ผู้เรียนมีสมรรถนะใน การเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ				จำนวนผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการพัฒนาการเป็นผู้ ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป			
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (๓) คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่ดี ตามที่สถานศึกษากำหนด				ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนผู้เรียนผ่านการประเมินคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษา กำหนดในระดับดีขึ้น			

๕.๔ กลยุทธ์ริเริ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทิศทาง การบรรลุผลสำเร็จของ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องมากำหนดก็ได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สถานประกอบการ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น							
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการเรียน การสอนให้ สอดคล้องกับ ความต้องการของ ประชาชนสถาน ประกอบการ ชุมชน และภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ร้อยละของผู้เรียนมีผล ประเมินความรู้ตาม มาตรฐานวิชาชีพ	๖๐.๐๐	๖๕.๐๐	๗๐.๐๐	๗๕.๐๐	๘๐.๐๐	๘๕.๐๐
 กลยุทธ์ริเริ่ม							
พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลคะแนนสอบตาม มาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์							

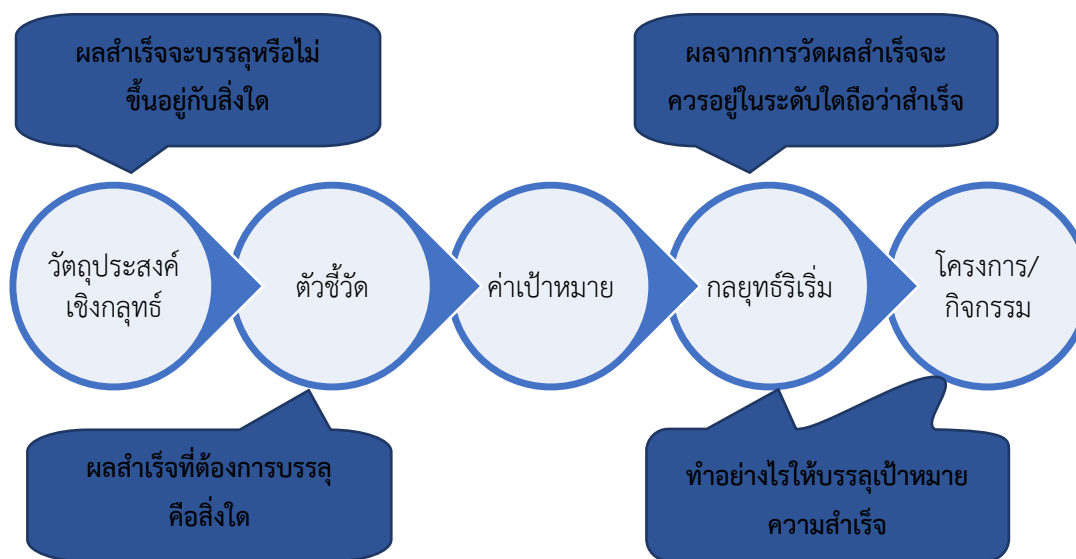
๕.๕ กำหนดโครงการและกิจกรรม ในระยะ ๓ - ๕ ปี เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมของแต่ละกลยุทธ์ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปีที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แสดงเครื่องมือที่มาสสนับสนุนโครงการ ผลการดำเนินงานตาม โครงการและกำหนดการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

การกำหนดโครงการควรวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษา ของชาติและมาตรฐานการศึกษาของอาชีวศึกษาที่ได้ประกาศไว้ มาร่วมพิจารณาว่าในแต่ละโครงการว่ามี วัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านใดบ้างแล้วระบุไว้ในแต่ละโครงการ วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา

ตัวอย่างการเขียนโครงการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์				
ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนสถานประกอบการ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น				
กลยุทธ์ริเริ่ม	โครงการ/กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	
			สถานศึกษา	ชาติ
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลคะแนนสอบตามมาตรฐานวิชาชีพตามเกณฑ์	โครงการทดสอบมาตรฐานฝีมือทางวิชาชีพ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการพัฒนาทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการพัฒนาและส่งเสริมภาษาต่างประเทศ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๓
	โครงการอาชีพะรวมใจ ถ่ายทอดความรู้ นำนวัตกรรมสู่ชุมชน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการอาชีพะพัฒนาโรงเรียนถิ่นทุรกันดารตามโครงการพระราชดำริ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๓	มช.๑ มช.๓

หมายเหตุ มช. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมเรียนรู้
 มช. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
 มช. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง
 มฐ. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีพศึกษาที่พึงประสงค์
 มฐ. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดการอาชีวศึกษา
 มฐ. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่มและโครงการ/กิจกรรม

๖. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามแนวทางนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย

๒. วิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓ -๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระยะ ๓ -๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๓. วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้นๆ สามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง โครงการตามกลยุทธ์ และงบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๔. กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี

๔.๒ วิเคราะห์แนวนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ เพื่อนำจุดเน้นด้านต่างๆ มากำหนดเป็นกิจกรรม/โครงการ

๔.๓ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔.๔ จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

- ๑) มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์
- ๒) มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา
- ๓) มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังพิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

๕. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

๖. ประเมินความสมบูรณ์ของโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปี นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ ๑ - ๕ มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๗. สถานศึกษานำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๘. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุก ๓ ปี หรือ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ตามระยะเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

๓. สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ตรวจสอบการดำเนินงานว่าสอดคล้อง ครบถ้วนตามเป้าหมายมาตรฐานการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

“ค้นหาตัวตน รู้จักตนเอง”

สถานศึกษาค้นหาตัวตนและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ สอดคล้องตามบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ดังนั้นสถานศึกษาต้องศึกษา ค้นหาและทำความเข้าใจตัวตนของตนเองให้กระจ่างเสียก่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ทำให้สามารถบอกได้ถึงสภาพปัจจุบันสถานศึกษาอยู่ระดับใด มีปัจจัยใดที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาบ้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการค้นหาตัวตนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศักยภาพของสถานศึกษาและประเด็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนา

ผลของการทำ SWOT Analysis จะส่งเสริมให้สถานศึกษารู้จักตัวตนของตนเองแล้วจะได้นำไปสู่การวางแผนหรือตัดสินใจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษานั้นๆ และมาตรฐานที่เกิดขึ้นจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ความต้องการ สภาพและบริบทที่ล้อมรอบนั่นเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประชุมระดมสมองในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาตนเองความสำเร็จของการทำ SWOT จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ หรือแสดงความคิดเห็นตามมุมมองตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมทุกงานและควรมาจากสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดเป้าหมายของการทำ SWOT Analysis ว่าต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษา การตั้งค่าเป้าหมายและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในว่าปัจจัยใดเป็น “จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength-Weakness)” ที่สามารถควบคุมได้ของสถานศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตรวจสอบและประเมินว่าปัจจัยใดเป็น “โอกาสและอุปสรรค

(Opportunity-Threat)” ที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ ต้องหลีกเลี่ยงหรืออาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ หรืออาจจะเริ่มจากการใช้การตั้งคำถามว่า “ปัจจุบันสถานศึกษาของเราตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรบ้าง” ก็ได้

๓. เริ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดแข็ง (Strength)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมได้ในองค์กร ได้แก่ จุดเด่น ข้อดี ข้อได้เปรียบ ความแตกต่าง ทักษะ โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงบวกที่เป็นข้อดีทำให้เข้มแข็งและโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีเป็นพิเศษ โดดเด่นกว่าที่อื่นหรือเป็นจุดเด่นที่ๆ อื่นไม่สามารถทำตามได้

๔. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดอ่อน (Weakness)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมไม่ได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ขาด ปัญหา จุดบกพร่อง สิ่งที่ควรแก้ไข โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงลบที่ทำให้เสียเปรียบ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นหรืออาจเป็นต้นตอของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากไม่ได้รับการแก้ไข

๕. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “โอกาส (Opportunity)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นผลในเชิงบวกแก่สถานศึกษา ได้แก่ นโยบาย โครงการสนับสนุน แนวโน้ม โอกาส เทคโนโลยี พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นสิ่งดีๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ และเป็นปัจจัยภายนอกเชิงบวกสำหรับการจัดการศึกษา โดยโอกาสนั้นอาจไม่เกิดขึ้นจริงเสมอไป แต่โอกาสต้องมีความเป็นไปได้ หรือเกิดขึ้นจริงมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมจุดแข็งให้โดดเด่นและลดจุดอ่อนให้น้อยลงมากที่สุดหรือกำจัดจุดอ่อนให้หมดสิ้นไป

๖. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “อุปสรรค (Threat)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ แต่เป็นผลในเชิงลบแก่สถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาภายนอก คู่แข่ง แนวโน้ม นโยบาย อุปสรรค พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาในเชิงลบและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงลบ เป็นการวิเคราะห์อุปสรรคที่ส่งผลเชิงลบต่อการจัดการศึกษาแล้วต้องปรับตัวหรือก้าวข้ามผ่านเพื่อความอยู่รอดหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด

๗. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อที่จะดูว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด สามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของปัจจัยต่างๆ หรือเรียงลำดับปัจจัยจากไม่สำคัญไปถึงสำคัญที่สุดของแต่ละปัจจัยก็ได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาตัวตนด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนของชุมชน และตัวแทนภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะผู้บริหารและคณะครูจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญและได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ต้องเข้าใจหลักการและวิธีการของ SWOT Analysis อย่างถ่องแท้ สามารถแยกแยะและระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอก คือ โอกาสและอุปสรรค ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

๓. การค้นหาและรับรู้ตัวตนที่แท้จริงตามบริบทของสถานศึกษา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เติบโตในทิศทางที่ต้องการตามเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่เป็นไปตามบริบทความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันแต่ละที่ ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ

๔. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ควรทำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาปีถัดไปหรืออาจจะทำ SWOT Analysis ก่อนที่จะทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

“ตีความมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดให้แตกฉาน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิ มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ สร้างความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดกับนโยบายการจัดการศึกษาต่างๆ ว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป้าหมายและมาตรฐานใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะได้ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพทางการศึกษาของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนของมาตรฐานการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง หรือมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ จาก

เอกสารเผยแพร่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด คำอธิบาย เกณฑ์การพิจารณาของมาตรฐานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ว่ามีข้อกำหนดของคุณลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อรับทราบเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาาร่วมกัน

๓. มาตรฐานการศึกษจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แบ่งมาตรฐานออกเป็น ๓ ประเภท คือ มาตรฐานการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่องและมาตรฐานการศึกษตามอัธยาศัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ มาตรฐานการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๒๑ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๒ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

๑.๓ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น

๑.๔ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการสร้างสรรค์งาน ชิ้นงาน หรือนวัตกรรม

๑.๕ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

๑.๖ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสุขภาพะทางกาย และสุนทรียภาพ

๑.๗ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการอ่าน การเขียน

๑.๘ ผู้จบการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนำความรู้ ทักษะพื้นฐานที่ได้รับไปใช้หรือประยุกต์ใช้

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๑ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียนชุมชน ท้องถิ่น

๒.๒ สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒.๓ ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๔ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓ การพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา

- ๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ
- ๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
- ๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด
- ๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- ๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา

หมายเหตุ มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

๓.๒ มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง

มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๑๗ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง

๑.๑ ผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องมีความรู้ ความสามารถ และ/หรือทักษะ และ/หรือคุณธรรมเป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตร

๑.๒ ผู้จบหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ หรือประยุกต์ใช้บนฐานค่านิยมร่วมของสังคม

๑.๓ ผู้จบหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่นำความรู้ไปใช้จนเห็นเป็นประจักษ์หรือตัวอย่าง ที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง

๒.๑ หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องมีคุณภาพ

๒.๒ วิทยากรการศึกษาต่อเนื่อง มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

๒.๓ สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒.๔ การวัดและประเมินผลผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง

๒.๕ การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่องที่มีคุณภาพ

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด

๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา

หมายเหตุ มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

๓.๓ มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๑๔ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย

๑.๑ ผู้รับบริการมีความรู้ หรือทักษะ หรือประสบการณ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๑ การกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๒ ผู้จัดกิจกรรมมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๓ สื่อ หรือนวัตกรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๔ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม

๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด

๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา

หมายเหตุ มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา สามารถใช้ร่วมกันได้ทั้งมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัยแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๔. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะพบว่ามาตรฐานการศึกษาทั้งสองนั้นมีจุดที่สอดคล้องกันคือ มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและประเด็นพิจารณาทั้ง ๘ ประเด็น จะกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสามารถของผู้เรียนเหมือนกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ทั้ง ๓ ด้าน ส่วนมาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของ

สถานศึกษา ไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีดังนี้

ตารางแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ	
มาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
๑.๑ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ประถม: รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนรู้ ทุกระดับเป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ทุกระดับเป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรของสถานศึกษา พลเมืองที่เข้มแข็ง ทุกระดับเป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรของสถานศึกษา
๑.๒ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง ประถม: สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา รักท้องถิ่นและประเทศ พลเมืองที่เข้มแข็ง มัธยมต้น : เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิต ประชาธิปไตย สำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน พลเมืองที่เข้มแข็ง มัธยมปลาย : เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น ในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม
๑.๓ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น	ผู้เรียนรู้ ประถม: มีความรู้พื้นฐาน ทักษะและสมรรถนะทางภาษาการคำนวณ มีเหตุผล ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ประถม: รับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มัธยมต้น: มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมี

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติ	
	<p>วิจารณ์ญาณ</p> <p>ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มัธยมปลาย: สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิงบวก ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิด</p>
๑.๔ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการสร้างสรรค์งาน ชิ้นงาน หรือนวัตกรรม	<p>ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ประถม: การคิดสร้างสรรค์</p> <p>ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มัธยมต้น: มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ</p> <p>ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มัธยมปลาย: ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้</p>
๑.๕ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	<p>ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ประถม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล</p>
๑.๖ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสุขภาวะทางกายและสุนทรียภาพ	<p>ผู้เรียนรู้ ประถม: มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพในความงามรอบตัว</p> <p>ผู้เรียน มัธยมต้น: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ</p>
๑.๗ ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการอ่านการเขียน	<p>ผู้เรียนรู้ ประถม: ชอบการอ่าน</p> <p>ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ประถม : มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะภาษาอังกฤษ การสื่อสารและความรอบรู้ด้านต่างๆ</p>
๑.๘ ผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานนำความรู้ ทักษะพื้นฐานที่ได้รับไปใช้หรือประยุกต์ใช้	<p>ผู้เรียนรู้ มัธยมต้น: รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย</p> <p>ผู้เรียน มัธยมปลาย: ชื่นชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต พื้นฟูอุปสรรคได้ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพ การศึกษา/การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน</p>
มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๒.๑ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น	<p>ไม่ได้สัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรงแต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย หลักสูตรสถานศึกษา ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี ผู้สอน การจัด</p>
๒.๒ สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๒.๓ ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๒.๔ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่าง	
	<p>เรียน การสอน การประเมินผลผู้เรียน</p>

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติ	
เป็นระบบ	
มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของ สถานศึกษา	
๓.๑ การบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม	ไม่ได้สัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรงแต่เป็นส่วนสนับสนุนด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงาน พัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย ระบบบริหารจัดการ ระบบประกันคุณภาพ การศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร และเทคโนโลยีดิจิทัล การกำติดตามประเมินผลการทำงาน ความมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อบริหารสถานศึกษา
๓.๒ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	
๓.๓ การพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา	
๓.๔ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ	
๓.๕ การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษา	
๓.๖ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด	
๓.๗ การส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	
๓.๘ การส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	
๓.๙ การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา	

๕. สถานศึกษานำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นนโยบายและจุดเน้น การดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ ซึ่งจะมีการกำหนดแนวทางออกมาทุกปี และแผนพัฒนาการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของสำนักงาน กศน. ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ รวมทั้งนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงและจังหวัด จุดเน้น บริบท ความต้องการของประชาชน/ภาคีเครือข่ายในท้องที่รับผิดชอบในแต่ละตำบล อำเภอ หรือจังหวัด เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาพิจารณาและศึกษาว่ามีประเด็นใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาและจัดการศึกษา หากพบประเด็นที่แตกต่างสามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็น มาตรฐานเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

๖. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยง ไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรทั้งในระดับ กศน. อำเภอและ กศน.ตำบลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกคนควรร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการรับรู้ ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีมาตรฐาน

๓ ประเภท คือ มาตรฐานการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง และมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่รับรู้เป้าหมาย ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของหน่วยงานต้นสังกัด

๒. หน่วยงานต้นสังกัด ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน การศึกษจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แบ่งมาตรฐานออกเป็น ๓ ประเภท คือ มาตรฐานการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่องและมาตรฐาน การศึกษาตามอัธยาศัยแก่บุคลากรของสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียด ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ในการนี้ควรอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการศึกษาจากระบบ ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าหากหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายการจัดการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจัก ต้องอธิบายและสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษาภายใต้สังกัดทุกแห่ง รวมทั้งต้องสื่อสารให้บุคลากรในสังกัดได้ เข้าใจมาตรฐานการศึกษาของสังกัดให้ถูกต้องอีกด้วย

๓. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ ข้อกำหนด และแนวทางในการจัดการศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐาน การศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษา ต่อเนื่องและมาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเน้นมาตรฐาน การจัดการศึกษา และคุณลักษณะของ ผู้เรียนที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง ความสำคัญ เกิดความตื่นตัวในการนำมาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

๒.๓ วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“สร้างมาตรฐานการศึกษาตามตัวตน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายใน การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันนำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและสรุป เป้าหมายที่ต้องการ

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ คุณภาพของ ผู้เรียนการศึกษจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพการจัดการศึกษจากระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัดเป็น รูปธรรม สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะ ทางได้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตาม ความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด ได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษามีสามารถพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ หรือกำหนดประเด็นย่อยในมาตรฐานของต้นสังกัด โดยมาตรฐานเพิ่มเติมหรือประเด็นย่อยเหล่านั้น เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ บริบท ความพร้อมและศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาจากการทำ SWOT Analysis

๑.๒ วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๑.๓ ความต้องการของท้องถิ่น สังคม ชุมชนและภาคีเครือข่าย

๑.๔ นโยบายของต้นสังกัด เช่น จุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ แผนยุทธศาสตร์การศึกษาชาติ เป็นต้น

๑.๕ แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของสำนักงาน กศน. ปีพ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

๑.๖ นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ตามงบประมาณประจำปี

๑.๗ มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามช่วงชั้นต่างๆ

๑.๘ มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประเภทมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ในข้อที่ ๑ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้วสรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการเป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งต้องสะท้อนตัวตนตามบริบท ความพร้อม ศักยภาพ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของตน ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง โดยตั้งต้นจากการนำมาตรฐานการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา มาเป็นจุดตั้งต้นในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละประเด็น แต่ต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดไว้

๔. นำมาตรฐานการศึกษาชาติมาร่วมพิจารณาด้วยว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดสามารถเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อีก โดยพิจารณาจากบริบทของสถานศึกษาว่ามีจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดหรือมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะใดเป็นพิเศษของความเป็นคนไทย ๔.๐

จุดเน้นที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมนั้นต้องพัฒนาได้จริงเหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาและ ผู้เรียนของตน ซึ่งสถานศึกษาอาจร่วมกันตั้งคำถามและหาคำตอบของตนเองตามความเป็นจริง ผนวกกับ การรู้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

๑) สถานศึกษาเรามีจุดเด่นอะไรบ้างที่แตกต่างจากที่อื่นหรือทำได้ดีขึ้นเห็นชัดเจน อาทิ มีหลักสูตรท้องถิ่นที่โดดเด่นตอบสนองชุมชน มีหลักสูตร/โครงการการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานแก่กลุ่มกลุ่มเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม เช่น ประชาชนในท้องที่ คนพิการ คนเร่ร่อน ทหารเกณฑ์ พนักงานโรงงาน เป็นต้น มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคล และการเรียนรู้สู่ชุมชน มีการส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยและบุญคุณบูรพกษัตริย์ไทย มีการจัดกิจกรรมค่ายฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ กศน. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต หลักสูตรการเรียนรู้สำหรับ พื้นที่บนที่ราบสูง เป็นต้น

๒) ผลงานที่ผ่านมามีอะไรที่โดดเด่นหรือมีผลงานอะไรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิ ผลงานวิชาการของนักเรียน เช่น โครงงาน มีนวัตกรรมที่เป็นผลจากการเรียนรู้ ผลงานเพื่อส่งเสริม ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียน ที่โดดเด่นแข่งขันได้ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคหรือระดับชาติ หรือระดับสากล มีผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ ผลงานการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการของ ผู้สอน ห้องสมุดเคลื่อนที่หรือห้องสมุดของของชาวตลาด เป็นต้น

๓) นักเรียนของเรามีจุดเด่นอะไรบ้าง แตกต่างจากที่อื่นอย่างไร อาทิ ผลงานชนะเลิศ ทางด้านวิชาการ/หัตถกรรม/ศิลปะดนตรี หรือความสามารถความสนใจเชิงทักษะอาชีพ ความสามารถ ด้านเกษตรกรรม ด้านการประมง หรือมีคุณลักษณะ ค่านิยม ความคิดที่แตกต่างโดดเด่นอย่างชัดเจนเห็น ผลงานเป็นที่ประจักษ์ เช่น ผู้นำจิตอาสา ผู้นำชุมชน

๔) ทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ อาทิ ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะนวัตกรรมและสร้างสรรค์ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการบริหารการเงิน ทักษะการสื่อสารหลากหลายภาษาและการอยู่ในพหุวัฒนธรรม ทักษะการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๖. สถานศึกษาพิจารณาประเด็นและรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ กำหนดอย่างละเอียดรอบคอบ อาจจะทำตามมาตรฐานหรือกำหนดประเด็นย่อยในแต่ละประเด็น พิจารณาก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถ ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้น

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในเบื้องต้นนั้นควรกำหนดตามมาตรฐาน การศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องนำไปกำหนดเป็น ประเด็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง เพราะเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการเทียบเคียงกับผลลัพธ์ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องยึดปฏิบัติ

๒. สถานศึกษาสามารถกำหนดตามมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาของ ต้นสังกัดได้ โดยพิจารณาประเด็นย่อยของคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา

ชาติและนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วยและมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๓. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้หลายลักษณะ อาจกำหนดเป็นภาพรวม เป็นรายชื่อ เป็นข้อความ เป็นความเรียงหรือกำหนดในลักษณะอื่นที่สามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเน้นไปในทิศทางใด

๔. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตลอดจนศิษย์เก่า ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและพิจารณาประเด็นย่อยของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และความรับผิดชอบร่วมกัน ในการจัดการศึกษาให้มีทิศทางปฏิบัติงานไปทางเดียวกันและมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๔ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“กำหนดทิศทางความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นไปได้จริง”

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งในมาตรฐานการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาสถานศึกษาควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน ด้วยการประเมินข้อมูลสารสนเทศความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ปี และประเมินบริบทความสามารถของสถานศึกษา

๒. การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาว่ามีความเป็นไปได้ในการลงมือทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีลักษณะของเป้าหมายที่ดีที่เรียกว่า “SMART” ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) Specific เป้าหมายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรระบุให้กว้างจนเกินไปและไม่ใช้คำที่ต้องตีความ

๒) Measurable เป้าหมายควรวัดได้เป็นตัวเลข ประเมินค่าเปรียบเทียบได้และใช้ติดตามประเมินผลได้

๓) Action oriented เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการและนำไปสู่การกำหนดโครงการและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

๔) Realistic เป้าหมายต้องเป็นจริงได้ แต่ไม่ง่ายจนเกินไป เป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย (Challenge) เพื่อนำไปสู่การคิดค้น ริเริ่มวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ

๕) Timely เป้าหมายต้องมีกรอบระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน สัปดาห์/เดือน/ไตรมาส/ครึ่งปี หรือ ๑ ปี ไม่ควรตั้งเป้าหมายที่ยาวนานเกินกว่า ๑ ปี เมื่อดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายในปีนั้นๆ ในปีถัดไปสถานศึกษาก็จะตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นและท้าทายยิ่งขึ้นได้

๓. กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน โดยพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อท้าทายการดำเนินงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ดูผลย้อนหลัง ๓ ปี แล้วดูแนวโน้มความสำเร็จจากนั้นนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายที่น่าจะเป็นไปได้

วิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทาย มีแนวทางที่สถานศึกษาต้องพิจารณาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วย (Benchmark) โดยกำหนดเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบได้ ๓ วิธีดังนี้

วิธีที่ ๑ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับกันในปัจจุบัน เช่น ดูผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มา เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้น

วิธีที่ ๒ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีที่ ๓ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของสถานศึกษาในระดับที่เหนือกว่ากลุ่มเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์รางวัลที่ได้รับการยอมรับระดับชาติหรือนานาชาติ

แต่ไม่ว่าสถานศึกษาเลือกวิธีการกำหนดเป้าหมายด้วยวิธีใดก็ตามต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายต้องเห็นทิศทางของการพัฒนามาตรฐานแต่ละตัว โดยต้องระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน ดังนี้

๑) ระบุเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านมาเป็นฐาน (Baseline) ในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เช่น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้รับรางวัล ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครูที่ผ่านการอบรมการวิจัย จำนวนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

๒) ระบุเป้าหมายเชิงคุณภาพ เช่น เพิ่มขึ้น สูงขึ้น ดีเลิศดีเยี่ยม ชัดเจน ก้าวหน้าขึ้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีเกณฑ์ระดับคุณภาพกำกับด้วย

๕. การกำหนดค่าเป้าหมายบางครั้งอาจกำหนดค่าเป้าหมายเท่าเดิมที่เคยตั้งในปีที่ผ่านมาก็ได้ เพราะค่าเป้าหมายบางตัวเป็นค่าสูงสุดที่สามารถตั้งได้ แม้สถานศึกษาดังค่าเป้าหมายเท่าเดิมแต่ก็สามารถบอกทิศทางการพัฒนาว่ามีวิธีการที่ดำเนินงานท้าทายและสร้างสรรค์เพิ่มเติม

หากกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องทำงานหนักเกินความสามารถของตนเองหรือเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายเมื่อไปถึงจุดมุ่งหมาย

แต่ถ้าหากกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต่ำเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ไม่เกิดความท้าทายในการดำเนินงานและไม่มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ดีต้องชัดเจนว่าต้องการพัฒนาไปถึงจุดใด ความเป็นไปได้ที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นผลสำเร็จและต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๒. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จต้องมีลักษณะท้าทาย สร้างสรรค์ วัดได้ชัดเจน ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

๓. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือพิจารณาตั้งค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งการกำหนดและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๕ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

“ร่วมตรวจสอบ วางเป้าหมาย ใช้ได้จริง”

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และพิจารณาว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว จากนั้นจึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อลงมติเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษานำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้

๒. ทุกฝ่ายร่วมพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องของร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

ประเด็นที่ควรพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

๑) ความครอบคลุมของประเด็นมาตรฐานในแต่ละด้านที่ส่งผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

๒) ความเหมาะสมของมาตรฐานแต่ละด้านและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ว่าเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความต้องการ ท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

๓. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะก่อนนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไป

๔. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบลงมติต่อร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา

๕. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จว่ามีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งให้ข้อเสนอเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นลงมติพร้อมกันให้ความเห็นชอบในการประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จต่อไป

๖. ปรับปรุง แก้ไข ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกฝ่ายและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรรับทราบและร่วมพิจารณาถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมาเพื่อตรวจสอบและรับรองว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

๒. การสื่อสารภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมาย ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตรวจสอบพิจารณาและรับทราบโดยทั่วกัน ทำให้เกิดการรับรู้ความเข้าใจในทุกประเด็นร่วมกันและสร้างความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกันในฐานะการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

๓. ควรนำเสนอและชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง

๒.๖ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

“ประกาศใช้จริง แสดงสิ่งสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง”

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาพร้อมเป้าหมายความสำเร็จให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบและร่วมกันขับเคลื่อน ยกย่องคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จสู่สาธารณะชนผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ที่

มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย เช่น ประชุมชี้แจง ตัดประกาศส่วนประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา เว็บไซต์ของสถานศึกษา สื่อสังคมของออนไลน์สถานศึกษา เป็นต้น

๒. ควรนำเสนอและชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและมีคุณภาพตามเป้าหมายของชาติที่กำหนด

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าถึงสารสนเทศจากการสื่อสารโดยตรงของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสื่อดิจิทัล จึงควรใช้วิธีการชี้แจงผ่านการประชุมผู้ปกครองประจำภาคเรียนหรือประจำปีการศึกษาและต้องชี้แจงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาในแต่ละปีและชี้ถึงความสัมพันธ์กับมาตรฐานชาติเพื่อสร้างความมั่นใจกับผู้ปกครองว่าบุตรหลานตนเองได้รับการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

๒. ในสถานศึกษาบางแห่งที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม สถานศึกษาอาจใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม เช่น มีการแจกของรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน อาทิ ข้าวสาร เงิน สาธารณูปโภค เป็นต้น เพราะจะทำให้ผู้ปกครองสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

๓. ควรตีตประกาศประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาให้เห็นชัดเจนตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงและเป็นการกระตุ้นการทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

๔. สถานศึกษาอาจมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

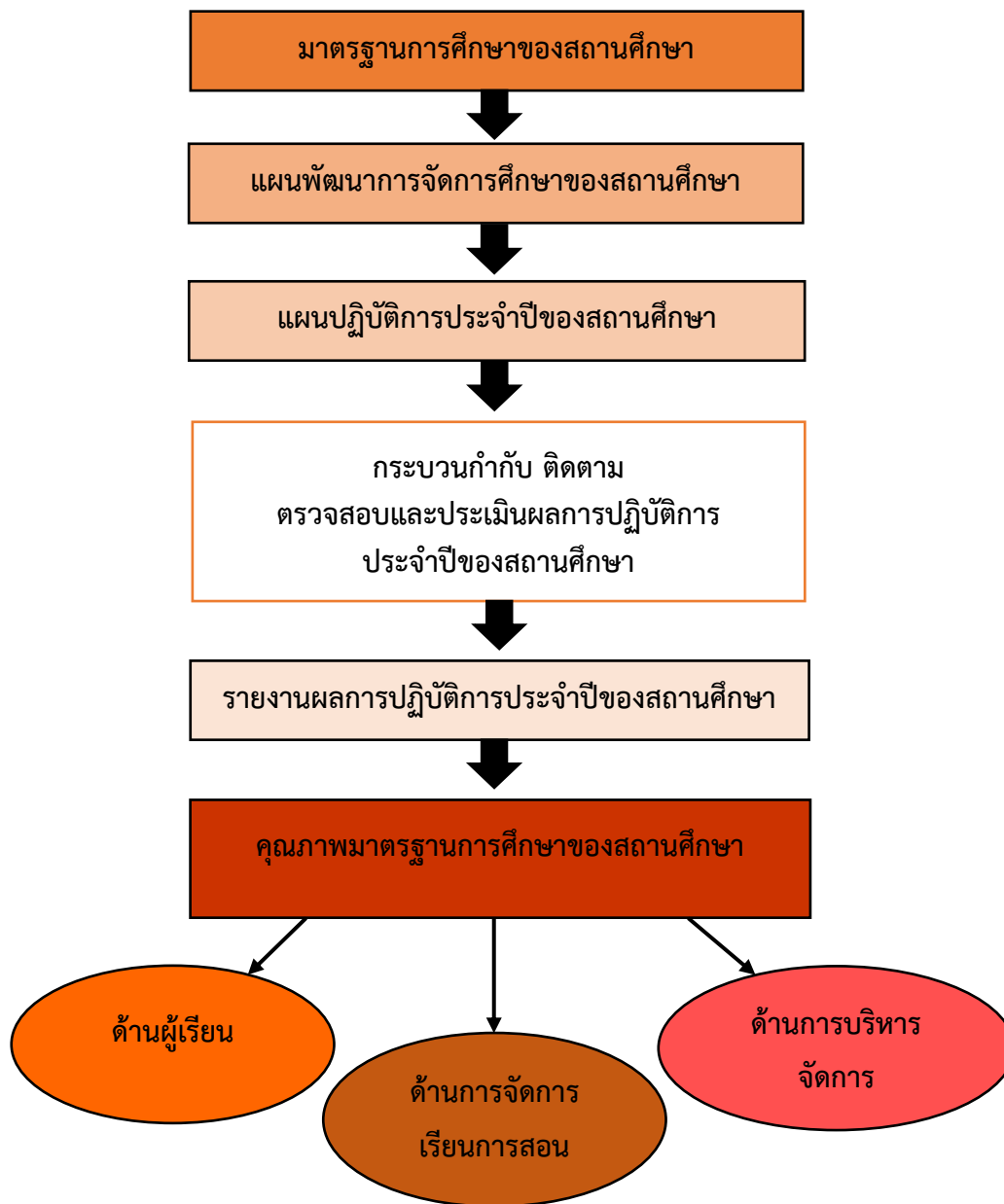

ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) หรือเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างมีระบบ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการสื่อสารกระบวนการดำเนินงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สะท้อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน ทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน ภาครัฐเอกชนและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่มีการวิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนและคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษาด้วยการทำ SWOT Analysis เป็นวิธีการที่สถานศึกษาส่วนมากนิยมใช้หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้ ทำให้รับรู้ตัวตนซึ่งส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป

๔. กำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องการไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้ อาทิเช่น สังคมดิจิทัล ทักษะในยุคศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคอนาคต คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ (หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๔.๒ กำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๔.๓ กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

ตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

ด้าน	ภาพความสำเร็จในอนาคต
คุณภาพผู้เรียน	ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามมาตรฐาน มีความสามารถในการคิด สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต มีทักษะการสื่อสาร มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีสุขภาวะทางกายและสุนทรียะ มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการศึกษาต่อ และการดำรงชีพ ยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
คุณภาพการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	สถานศึกษามีหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอันเป็นพื้นที่ เศรษฐกิจพิเศษและมีความเป็นพหุวัฒนธรรม มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน การถ่ายทอด ความรู้และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ของผู้ใช้บริการ เน้นสร้างนวัตกรรมและมีการวัดผลประเมินผลนักเรียนในรูปแบบที่ หลากหลายตามสภาพจริง
คุณภาพการบริหาร จัดการ	เป็นสถานศึกษาที่เข้าถึงชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ใช้บริการ และภาคีเครือข่าย มีหลักสูตรที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อเป้าหมายและ การเปลี่ยนแปลง มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น บริหารด้วยระบบคุณภาพที่อยู่ บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการยอมรับและ เชื่อมั่นของชุมชน สังคม และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัด การศึกษา ส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการวิจัยเพื่อการยกระดับ สถานศึกษา และมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
 กำหนดวิสัยทัศน์	
ประชาชนในเขตบริการอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ได้รับโอกาสทางการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑	

ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์		
ประชาชนในเขตบริการอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ได้รับโอกาสทางการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑		
มาตรฐานการศึกษา	คำสำคัญของวิสัยทัศน์	พันธกิจของสถานศึกษา
๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน ๒. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๓. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ	๑. เปิดโอกาสทางการศึกษา ๒. เรียนรู้ตลอดชีวิต ๓. สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย ๔. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๕. มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑	๑. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชน ทุกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมทุกช่วงวัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๒. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ๓. ส่งเสริม และพัฒนาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ๔. พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน ๕. พัฒนาคณาจารย์และระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อบูณาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ คุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล
		

เป้าประสงค์ (Goal)

๑. ประชาชนผู้ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
๒. ประชาชนได้รับการยกระดับการศึกษา สร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม
๓. ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ และมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์
๔. ประชาชนได้รับการสร้างและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านเพื่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
๕. ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ร่วมจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน
๖. หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ และเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน
๗. หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนาสื่อและการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตามความต้องการของประชาชนและชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย
๘. หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
๙. บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการเขียนเป้าประสงค์ (Goal)

กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
↓	↓	↓
ผู้เรียน	คุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม	มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักชุมชน สังคม รักความเป็นไทยและเป็นพลเมืองโลกที่ดี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ห่วงแทนในประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
สถานศึกษา	บริหารโดยการมีส่วนร่วมและใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	จัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายทุกระดับและทุกช่วงวัย เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพ

๕. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการเลือกวิธีการทำงานสู่เป้าหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่เป้าหมายในเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและนำไปปฏิบัติได้จริง กลยุทธ์ของสถานศึกษาประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) (หลักการเขียน : ทำอะไร เพื่ออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร)

๕.๑ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา) เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

๕.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เป็นผลสำเร็จต่างๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เป้าประสงค์	
๑. ผู้เรียน/ประชาชนได้รับการยกระดับการศึกษา สร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม	
ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง	๑. ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก ๒. ผู้เรียนคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสา ห่วงแค้นและรักษ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนของตน ๓. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม

๕.๓ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ เป็น “ตัวชี้วัด” (Key Performance Indicators) ของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ และ “ค่าเป้าหมาย” เป็นความสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมือง							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ผู้เรียน คุณธรรม จริยธรรมจิตอาสา ห่วงแทนและรักษาท้องถิ่นวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนของตน	ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นในระดับดีขึ้น	๙๐.๒๕	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาหรือค่ายฝึกอบรมอาสาชวภาษาต หลักสูตรพื้นฐาน	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๐๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
ตัวชี้วัดกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน							
↓							
ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษา							
มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพผู้เรียน							
ประเด็นย่อย				ตัวชี้วัด			
๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องกับสถานศึกษา				ร้อยละเฉลี่ยของจำนวนรายวิชาบังคับของผู้เรียนมีค่าสูงกว่าร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป			
๒. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด				ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนผู้เรียนผ่านการประเมินคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดในระดับดีขึ้น			
๓. มีความสามารถในการในการสร้างสรรค์งาน ชิ้นงาน หรือนวัตกรรม				ร้อยละของผู้เรียนไม่น้อยกว่า ๘๐ สามารถจัดทำโครงการ ชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้			

๕.๔ กลยุทธ์ริเริ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทิศทาง การบรรลุผลสำเร็จของ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องมากำหนดก็ได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมือง							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ผู้เรียนคุณธรรม จริยธรรมจิตอาสา ห่วงแหนดและรักษ ท้องถิ่นวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม ของชุมชนของตน	ร้อยละของผู้เรียนมีการเข้า ร่วมกิจกรรมจิตอาสาหรือ ค่ายฝึ กอ บรมอาสา ยุวกาชาต หลั กสู ตร พื้นฐาน	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
↓							
กลยุทธ์ริเริ่ม							
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมจิตอาสา ห่วงแหนดและรักษ ท้องถิ่นวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนของตน ด้วยการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อสังคม จัดกิจกรรมค่ายฝึ กอ บรมอาสา ยุวกาชาต หลั กสู ตร พื้นฐาน ให้ผู้เรียนได้เข้า ร่วมพัฒนาตนเองและส่งเสริมคุณลักษณะของการเป็นผู้ให้ การมีจิตสาธารณะต่อสังคม							

๕.๕ กำหนดโครงการและกิจกรรม ในระยะ ๓ - ๕ ปี เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมของแต่ละกลยุทธ์ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปีที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แสดงเครื่องมือที่มาสสนับสนุนโครงการ ผลการดำเนินงานตาม โครงการและกำหนดการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

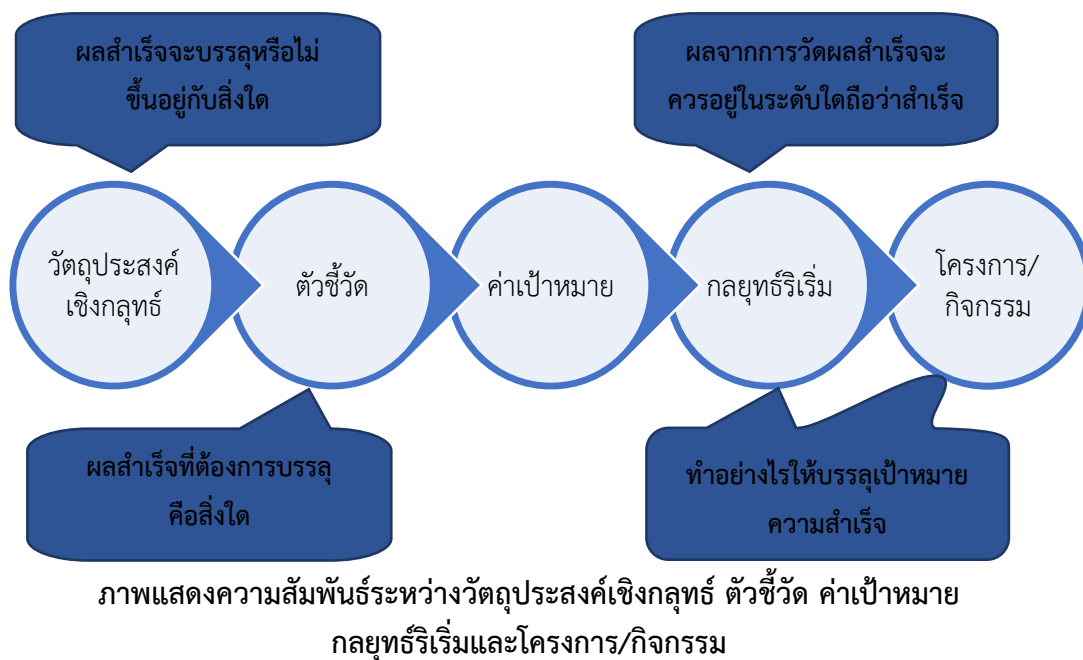
การกำหนดโครงการควรวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษา ของชาติและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศไว้มาร่วมพิจารณา ว่าในแต่ละ โครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติด้านใดและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านใดบ้างแล้วระบุไว้ในแต่ละ โครงการ วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา

ตัวอย่างการเขียนโครงการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือผู้รับบริการ				
กลยุทธ์เริ่ม	โครงการ/กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	
			สถานศึกษา	ชาติ
กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือผู้รับบริการ	โครงการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเป้าหมายคนพิการ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเป้าหมายเด็กเร่ร่อน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการจัดการศึกษานอกระบบการส่งเสริมการรู้หนังสือ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๓
	โครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอบรมการใช้คอมพิวเตอร์	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสอนเสริม ๕ วิชาหลัก	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตัวเข้มเต็มเต็มความรู้ (๕ วิชาหลัก)	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนค่ายวิทยาศาสตร์	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการอบรมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยและบุญคุณบูรพกษัตริย์ไทย	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการค่ายฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ กศน. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการค่ายฝึกอบรมอาสาชุกวาทด หลักสูตรพื้นฐาน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑	มช.๑ มช.๒ มช.๓
	โครงการประกวด ชิงงาน โครงงาน นักศึกษา	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มช.๑ มช.๒ มช.๓

หมายเหตุ มช. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมเรียนรู้
 มช. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
 มช. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง
 มฐ. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 มฐ. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 มฐ. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

๖. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามแนวทางนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย

๒. วิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓ -๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระยะ ๓ -๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๓. วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของโรงเรียน ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้นๆ สามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง โครงการตามกลยุทธ์ และงบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๔. กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะ ๓ - ๕ ปี

๔.๒ วิเคราะห์แนวนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ เพื่อนำจุดเน้นด้านต่างๆ มากำหนดเป็นกิจกรรม/โครงการ

๔.๓ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔.๔ จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านคุณภาพของผู้เรียน

๒) กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน

๓) กระบวนการบริหารและจัดการ

นอกจากนี้ยังพิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

๕. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

๖. ประเมินความสมบูรณ์ของโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปี นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ ๑ - ๕ มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๗. สถานศึกษานำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๘. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุก ๓ ปี หรือ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ตามระยะเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

๓. สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ตรวจสอบการดำเนินงานว่าสอดคล้อง ครบถ้วนตามเป้าหมายมาตรฐานการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ขั้นที่ ๒ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

“ค้นหาตัวตน รู้จักตนเอง”

สถานศึกษาค้นหาตัวตนและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ สอดคล้องตามบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ดังนั้นสถานศึกษาต้องศึกษา ค้นหาและทำความเข้าใจตัวตนของตนเองให้กระจ่างเสียก่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ทำให้สามารถบอกได้ถึงสภาพปัจจุบันสถานศึกษาอยู่ระดับใด มีปัจจัยใดที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาบ้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการค้นหาตัวตนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศักยภาพของสถานศึกษาและประเด็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนา

ผลของการทำ SWOT Analysis จะส่งเสริมให้สถานศึกษารู้จักตัวตนของตนเองแล้วจะได้นำไปสู่การวางแผนหรือตัดสินใจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษานั้นๆ และมาตรฐานที่เกิดขึ้นจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ความต้องการ สภาพและบริบทที่ล้อมรอบนั่นเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประชุมระดมสมองในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาตนเองความสำเร็จของการทำ SWOT จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ หรือแสดงความคิดเห็นตามมุมมองตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมทุกงานและควรมาจากสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดเป้าหมายของการทำ SWOT Analysis ว่าต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษา การตั้งค่าเป้าหมายและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในว่าปัจจัยใดเป็น “จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength-Weakness)” ที่สามารถควบคุมได้ของสถานศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตรวจสอบและประเมินว่าปัจจัยใดเป็น “โอกาสและอุปสรรค

(Opportunity-Threat)” ที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ ต้องหลีกเลี่ยงหรืออาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ หรืออาจจะเริ่มจากการใช้การตั้งคำถามว่า “ปัจจุบันสถานศึกษาของเราตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรบ้าง” ก็ได้

๓. เริ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดแข็ง (Strength)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดเด่น ข้อดี ข้อได้เปรียบ ความแตกต่าง ทักษะ โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงบวกที่เป็นข้อดีทำให้เข้มแข็งและโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีเป็นพิเศษ โดดเด่นกว่าที่อื่นหรือเป็นจุดเด่นที่ๆ อื่นไม่สามารถทำตามได้

๔. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดอ่อน (Weakness)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมไม่ได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ขาด ปัญหา จุดบกพร่อง สิ่งที่ควรแก้ไข โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงลบที่ทำให้เสียเปรียบ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นหรืออาจเป็นต้นตอของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากไม่ได้รับการแก้ไข

๕. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “โอกาส (Opportunity)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นผลในเชิงบวกแก่สถานศึกษา ได้แก่ นโยบาย โครงการสนับสนุน แนวโน้ม โอกาส เทคโนโลยี พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นสิ่งดีๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ และเป็นปัจจัยภายนอกเชิงบวกสำหรับการจัดการศึกษา โดยโอกาสนั้นอาจไม่เกิดขึ้นจริงเสมอไป แต่โอกาสต้องมีความเป็นไปได้ หรือเกิดขึ้นจริงมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมจุดแข็งให้โดดเด่นและลดจุดอ่อนให้น้อยลงมากที่สุดหรือกำจัดจุดอ่อนให้หมดสิ้นไป

๖. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “อุปสรรค (Threat)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ แต่เป็นผลในเชิงลบแก่สถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาภายนอก คู่แข่ง แนวโน้ม นโยบาย อุปสรรค พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในเชิงลบและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงลบ เป็นการอุปสรรคที่ส่งผลเชิงลบต่อการจัดการศึกษาแล้วต้องปรับตัวหรือก้าวข้ามผ่านเพื่อความอยู่รอดหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด

๗. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อที่จะดูว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด สามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของปัจจัยต่างๆ หรือเรียงลำดับปัจจัยจากไม่สำคัญไปถึงสำคัญที่สุดของแต่ละปัจจัยก็ได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาตัวตนด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะผู้บริหารและคณะครูจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญและได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ต้องเข้าใจหลักการและวิธีการของ SWOT Analysis อย่างถ่องแท้ สามารถแยกแยะและระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอก คือ โอกาสและอุปสรรค ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

๓. การค้นหาและรับรู้ตัวตนที่แท้จริงตามบริบทของสถานศึกษา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เติบโตไปในทิศทางที่ต้องการตามเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่เป็นไปตามบริบทความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันแต่ละที่ ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ

๔. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ควรทำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาไปถัดไปหรืออาจจะทำ SWOT Analysis ก่อนที่จะทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

“ตีความมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดให้แตกฉาน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจศึกษามาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการร่วมด้วย สร้างความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดกับนโยบายการจัดการศึกษาต่างๆ ว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป้าหมายและมาตรฐานใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะได้ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพทางการศึกษาของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยเรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเหมือนกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ จากเอกสารเผยแพร่ของกระทรวงมหาดไทยที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดหรือกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่าง ประกาศของกระทรวงมหาดไทยเรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2018/11/11142_14378.pdf

หรือ ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการในเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/235/T_0004.PDF

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดคำอธิบาย เกณฑ์การพิจารณาของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาว่ามีข้อกำหนดของคุณลักษณะ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อรับทราบเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน

๓. มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยเรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๒๑ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
- ๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา
- ๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- ๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

- ๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
- ๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
- ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- ๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๔. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะพบว่ามาตรฐานการศึกษาทั้งสองนั้นมีจุดที่สอดคล้องกันคือ ส่วนมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนและประเด็นพิจารณาทั้ง ๑๐ ประเด็น จะกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ทั้ง ๓ ด้าน ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

ตาราง ๑ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
ระดับประถมศึกษา

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐานทักษะและ สมรรถนะทางภาษา การคำนวณ
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: มีเหตุผล
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: รักท้องถิ่นและประเทศ
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ ในความงามรอบตัว พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงาน พัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาคู่มือและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วน สนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมินตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๒ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	ผู้เรียนรู้: มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสื่อสาร
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้าง

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
	ผลงานในลักษณะต่างๆ
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้จักตนเองและผู้อื่น ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ
มาตรฐานที่ ๒ ภาระงานการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาตรฐานที่ ๓ ภาระงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
การเรียนรู้	ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมิน ตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมา พัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๓ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: ชื่นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สื่อสารเชิงบวก
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: รู้ทัน การเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลก ยุคดิจิทัลได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สามารถแก้ปัญหา ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้าง นวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา/ การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ตน ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสะท้อน

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
	คิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มี
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรม: ทักษะข้ามวัฒนธรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพ การศึกษา มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วยเป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมิน ตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๕. สถานศึกษานำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ทั้งในระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัดและภูมิภาค รวมทั้งจุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาพิจารณาและศึกษาร่วมว่ามีประเด็นใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดการศึกษา และประเด็นนั้นมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากพบประเด็นที่แตกต่างสามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

๕.๑ สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำข้อมูลจากแผนการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มาร่วมในการพิจารณาด้วย ซึ่งในปัจจุบันเป็นแผนการจัดการศึกษาท้องถิ่น ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการคิดคำนวณ (3R)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ (8C)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การทำนุบำรุงศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๑ ส่งเสริม บูรณาการทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง สันติสุขและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

๕.๒ สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำข้อมูลที่เป็นนโยบายและจุดเน้นเฉพาะด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ทั้งในระดับตำบล อำเภอหรือจังหวัดมาร่วมพิจารณา เช่น โรงเรียนเทศบาลบางแห่งมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนแบบพหุปัญญาที่เน้นการจัดหลักสูตรตามความถนัดความสนใจของผู้เรียนในท้องที่ให้ผู้เรียนเลือกรายวิชาหรือโปรแกรมการเรียนตามความถนัดได้ หรือ บางโรงเรียนมี การสอนแบบสองภาษา(ไทย-อังกฤษ) และสามภาษา (ไทย-อังกฤษ-พม่า) หรือ โรงเรียนบางแห่งมุ่งเน้นเป็นโรงเรียนสาธิตของเทศบาลที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาและเป็นโรงเรียนต้นแบบที่มุ่งเน้นเชิงวิชาการที่เข้มแข็ง ทั้งนี้ นโยบาย

การจัดการศึกษาของท้องถิ่นจะขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาของผู้นำท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องนำมาร่วมพิจารณาด้วย

๖. สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้ อาทิ โรงเรียนเทศบาลบางแห่งมีหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจัดเป็นสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาลักษณะพิเศษ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

๗. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกคนควรร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๑ เพื่อที่รับรู้เป้าหมาย ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของหน่วยงานต้นสังกัด

๒. หน่วยงานต้นสังกัด ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาแก่บุคลากรของสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียด ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าหากหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายการจัดการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องอธิบายและสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษาภายใต้สังกัดทุกแห่ง รวมทั้งต้องสื่อสารให้บุคลากรในสังกัดได้เข้าใจมาตรฐานการศึกษาของสังกัดให้ถูกต้องอีกด้วย

๓. หน่วยงานต้นสังกัดระดับท้องถิ่น ต้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายการจัดการศึกษาเฉพาะท้องถิ่นสู่การปฏิบัติ ชี้แจง แนะนำ กำกับ ติดตาม การนำนโยบายและจุดเน้นด้านการจัดการศึกษามากำหนดเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการศึกษาและประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายในสังกัดแต่ละท้องถิ่น

๔. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ ข้อกำหนด และแนวทางในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา พร้อมทั้งติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ เกิดความตื่นตัวในการนำมาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

๒.๓ วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“สร้างมาตรฐานการศึกษาตามตัวตน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันนำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและสรุปเป้าหมายที่ต้องการ

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัดเป็นรูปธรรม สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด ได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษาสามารถพิจารณาประเด็นย่อยและกำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ บริบท ความพร้อมและศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาจากการทำ SWOT Analysis

๑.๒ วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๑.๓ ความต้องการของท้องถิ่น สังคมและชุมชน

๑.๔ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงมหาดไทยและแผนการจัดการศึกษาท้องถิ่น

๑.๕ นโยบายและจุดเน้นของการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ทั้งในระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัดและภูมิภาค

๑.๖ มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามช่วงชั้นต่างๆ

๑.๗ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงมหาดไทย

๒. สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ในข้อที่ ๑ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้วสรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการเป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งต้องสะท้อนตัวตนตามบริบท ความพร้อม ศักยภาพ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของตน ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง โดยตั้งต้นจากการนำมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๓ ด้านคือ

คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเป็นจุดตั้งต้นในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละประเด็น แต่ต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดไว้

๔. นำมาตรฐานการศึกษาชาติมาร่วมพิจารณาด้วยว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดสามารถเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อีก โดยพิจารณาจากบริบทของสถานศึกษาว่ามีจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดหรือมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะใดเป็นพิเศษของความเป็นคนไทย ๔.๐

จุดเน้นที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมนั้นต้องพัฒนาได้จริงเหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนของตน ซึ่งสถานศึกษาอาจร่วมกันตั้งคำถามและหาคำตอบของตนเองตามความเป็นจริง ผนวกกับการรู้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

๑) สถานศึกษาเรามีจุดเด่นอะไรบ้างที่แตกต่างจากที่อื่นหรือทำได้ดีจนเห็นชัดเจน อาทิ มีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นวิชาการ เน้นผลสัมฤทธิ์ในระดับประเทศ หรือ มีหลักสูตรพหุปัญญาที่มีโปรแกรมการเรียนที่ส่งเสริมความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนตามรายด้าน หรือ มีการจัดการศึกษาเน้นการสื่อสารหลายภาษา มีหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด่นชัด มีการจัดการเรียนบูรณาการนวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา มีการเน้นหรือบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีพื้นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษหรือพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ มีการจัดการเรียนการสอนที่โดดเด่น เช่น แบบบูรณาการองค์รวมแบบสองภาษาหรือแบบสามภาษา Active Learning, STEM, STEAM เป็นต้น

๒) ผลงานที่ผ่านมามีอะไรที่โดดเด่นหรือมีผลงานอะไรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิเช่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลงานวิชาการของนักเรียนและครูโดดเด่นระดับชาติ มีนวัตกรรมระดับภูมิภาคหรือระดับชาติหรือระดับสากล มีผลงานเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

๓) นักเรียนของเรามีจุดเด่นอะไรบ้าง แตกต่างจากที่อื่นอย่างไร อาทิ ผลงานชนะเลิศทางด้านวิชาการ ภาษา/คณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/หัตถกรรม/ศิลปะดนตรี หรือความสามารถ ความสนใจเชิงทักษะอาชีพ ความสามารถด้านดนตรี ด้านเกษตรกรรม ด้านการประมง หรือมีคุณลักษณะ ค่านิยม ความคิดที่แตกต่างโดดเด่นอย่างชัดเจนเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นต้น

๔) ทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ เช่น นักเรียนมีทักษะในการเขียนโปรแกรม ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะในการออกแบบ ทักษะการเป็นผู้นำทักษะการบริหารการเงิน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการดำรงชีวิต เป็นต้น

๕. สถานศึกษาพิจารณาประเด็นและรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดอย่างละเอียดรอบคอบ อาจจะทำเพิ่มเติมมาตรฐานหรือประเด็นย่อยในแต่ละประเด็นพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นค่ามาตรฐานก็ได้ ซึ่งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้น

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่สถานศึกษาทุกแห่งควรจะต้องนำไปกำหนดเป็นประเด็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง เพราะเป็นประเด็นที่ใช้ในการเทียบเคียงกับผลลัพธ์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องยึดปฏิบัติ

๒. แม้ว่ามาตรฐานจากต้นสังกัดได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษาสามารถพิจารณาประเด็นย่อยของคุณลักษณะพึงประสงค์ในมาตรฐานการศึกษาชาติและนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วยและมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๓. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้หลายลักษณะ อาจกำหนดเป็นภาพรวม เป็นรายชื่อ เป็นข้อความ เป็นความเรียงหรือกำหนดในลักษณะอื่นที่สามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเน้นไปในทิศทาง

๔. สถานศึกษาต้องพิจารณานำนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่มาร่วมกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการศึกษา เพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้ โดยประเด็นย่อยนั้นจะมาจากนโยบายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาด้วยและต้องมีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๕. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและพิจารณาประเด็นย่อยของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันเพราะเป็นการสร้างการรับรู้และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้มีทิศทางปฏิบัติงานไปทางเดียวกันและมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๔ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“กำหนดทิศทางความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นไปได้จริง”

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน ด้วยการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ปี และประเมินบริบทความสามารถของสถานศึกษา

๒. การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาว่ามีความเป็นไปได้ในการลงมือทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีลักษณะของเป้าหมายที่ดีที่เรียกว่า “SMART” ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) Specific เป้าหมายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรระบุให้กว้างจนเกินไปและไม่ใช้คำที่ต้องตีความ

๒) Measurable เป้าหมายควรวัดได้เป็นตัวเลข ประเมินค่าเปรียบเทียบได้และใช้ติดตามประเมินผลได้

๓) Action oriented เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการและนำไปสู่การกำหนดโครงการและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

๔) Realistic เป้าหมายต้องเป็นจริงได้แต่ไม่ง่ายจนเกินไป เป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย (Challenge) เพื่อนำไปสู่การคิดค้น ริเริ่มวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ

๕) Timely เป้าหมายต้องมีกรอบระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน สัปดาห์/เดือน/ไตรมาส/ครึ่งปี หรือ ๑ ปี ไม่ควรตั้งเป้าหมายที่ยาวนานเกินกว่า ๑ ปี เมื่อดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายในปีนั้นๆ ในปีถัดไปสถานศึกษาก็จะตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นและท้าทายยิ่งขึ้นได้

๓. กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน โดยพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อท้าทายการดำเนินงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ดูผลย้อนหลัง ๓ ปี แล้วดูแนวโน้มความสำเร็จจากนั้นนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายที่น่าจะเป็นไปได้

วิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทาย มีแนวทางที่สถานศึกษาต้องพิจารณาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วย (Benchmark) โดยกำหนดเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบได้ ๓ วิธีดังนี้

วิธีที่ ๑ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน เช่น ดูผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มา เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้น

วิธีที่ ๒ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีที่ ๓ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของสถานศึกษาในระดับที่เหนือกว่ากลุ่มเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์รางวัลที่ได้รับการยอมรับระดับชาติหรือนานาชาติ

แต่ไม่ว่าสถานศึกษาเลือกวิธีการกำหนดเป้าหมายด้วยวิธีใดก็ตามต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายต้องเห็นทิศทางของการพัฒนามาตรฐานแต่ละตัว โดยต้องระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน ดังนี้

๑) ระบุเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านมาเป็นฐาน (Baseline) ในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เช่น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้รับ

รางวัล ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครูที่ผ่านการอบรมการวิจัย จำนวนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

๒) ระบุเป้าหมายเชิงคุณภาพ เช่น เพิ่มขึ้น สูงขึ้น ดีเลิศดีเยี่ยม ชัดเจน ก้าวหน้าขึ้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีเกณฑ์ระดับคุณภาพกำกับด้วย

๕. การกำหนดค่าเป้าหมายบางครั้งอาจกำหนดค่าเป้าหมายเท่าเดิมที่เคยตั้งในปีที่ผ่านมาก็ได้ เพราะค่าเป้าหมายบางตัวเป็นค่าสูงสุดที่สามารถตั้งได้ แม้สถานศึกษาตั้งค่าเป้าหมายเท่าเดิมแต่ก็สามารถบอกทิศทางการพัฒนาว่ามีวิธีการที่ดำเนินงานท้าทายและสร้างสรรค์เพิ่มเติม

หากกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องทำงานหนักเกินความสามารถของตนเองหรือเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายเมื่อไปถึงจุดมุ่งหมาย

แต่ถ้าหากกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต่ำเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ไม่เกิดความท้าทายในการดำเนินงานและไม่มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ดีต้องชัดเจนว่าต้องการพัฒนาไปถึงจุดใด มีความเป็นไปได้ที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นผลสำเร็จและต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๒. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จต้องมีลักษณะท้าทาย สร้างสรรค์ วัดได้ชัดเจน ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

๓. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือพิจารณาตั้งค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งการกำหนดและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๕ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

“ร่วมตรวจสอบ วางเป้าหมาย ใช้ได้จริง”

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และพิจารณาว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว จากนั้นจึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อลงมติเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษานำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้

๒. ทุกฝ่ายร่วมพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องของร่างมาตรฐาน การศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

ประเด็นที่ควรพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

๑) ความครอบคลุมของประเด็นมาตรฐานในแต่ละด้านทั้งผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

๒) ความเหมาะสมของมาตรฐานแต่ละด้านและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ว่าเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความต้องการ ท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

๓. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมาย ความสำเร็จตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะก่อนนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไป

๔. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบลงนามมติต่อร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา

๕. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ความสำเร็จว่ามีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งให้ ข้อเสนอเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นลงนามมติร่วมกันให้ ความเห็นชอบในการประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จต่อไป

๖. ปรับปรุง แก้ไข ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อนำไป ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกฝ่ายและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรรับทราบและ ร่วมพิจารณาถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา เพื่อตรวจสอบและรับรองว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

๒. การสื่อสารภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมใน การวางแผนเป้าหมาย ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตรวจสอบ พิจารณาและรับทราบโดยทั่วกัน ทำให้เกิดการรับรู้ความเข้าใจในทุกประเด็นร่วมกันและสร้างความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกันในฐานะการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

๓. ควรนำเสนอและชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐาน การศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง

๒.๖ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

“ประกาศใช้จริง แสดงสิ่งสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง”

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาพร้อมเป้าหมายความสำเร็จให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบและร่วมกันขับเคลื่อน ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จสู่สาธารณะชนผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ประชุมชี้แจง ตีตประกาศส่วนประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา เว็บไซต์ของสถานศึกษา สื่อสังคมของออนไลน์สถานศึกษา เป็นต้น

๒. ควรนำเสนอและชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้างซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าสถานศึกษามีจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและมีคุณภาพตามเป้าหมายของชาติที่กำหนด

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าถึงสารสนเทศจากการสื่อสารโดยตรงของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสื่อดิจิทัล จึงควรใช้วิธีการชี้แจงผ่านการประชุมผู้ปกครองประจำภาคเรียนหรือประจำปีการศึกษาและต้องชี้แจงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาในแต่ละปีและชี้ถึงความสัมพันธ์กับมาตรฐานชาติเพื่อสร้างความมั่นใจกับผู้ปกครองว่าบุตรหลานตนเองได้รับการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

๒. ในสถานศึกษาบางแห่งที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม สถานศึกษาอาจใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม เช่น มีการแจกของรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน อาทิ ข้าวสาร เงิน สาธารณูปโภค เป็นต้น เพราะจะทำให้ผู้ปกครองสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

๓. ควรตีตประกาศประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาให้เห็นชัดตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงและเป็นการกระตุ้นการทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

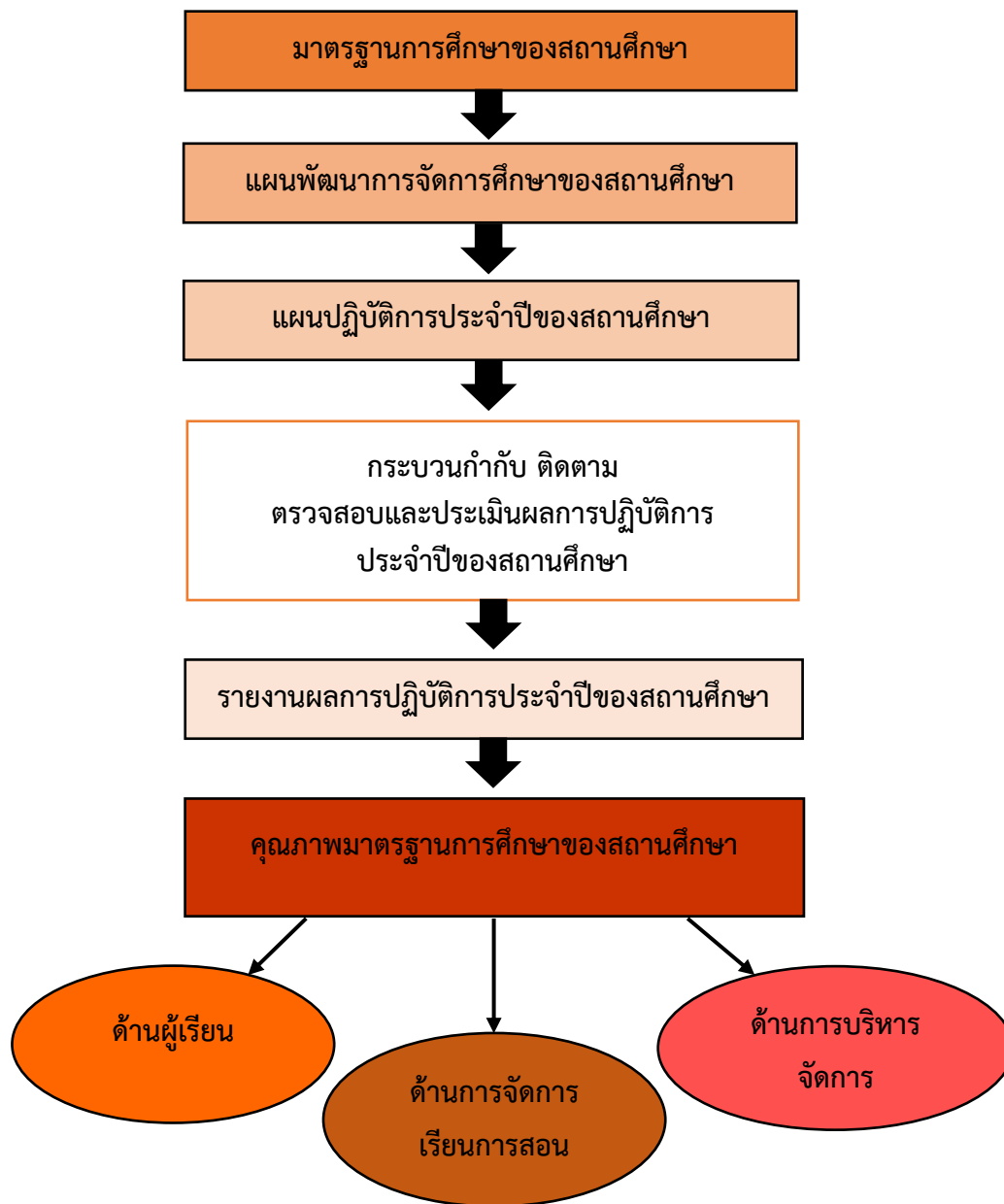
๔. สถานศึกษาอาจมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) หรือเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างมีระบบ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการสื่อสารกระบวนการดำเนินงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สะท้อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน ทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์และรวบรวมและนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่มีการวิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนและคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษาด้วยการทำ SWOT Analysis เป็นวิธีการที่สถานศึกษาส่วนมากนิยมใช้หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้ ทำให้รับรู้ตัวตนซึ่งส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป

๔. กำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวมที่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องการไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้ อาทิเช่น สังคมดิจิทัล ทักษะในยุคศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคอนาคต คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ (หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๔.๒ กำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๔.๓ กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

ตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

ด้าน	ภาพความสำเร็จในอนาคต
คุณภาพผู้เรียน	ผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความรู้ทักษะที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต มีระเบียบวินัยมีคุณธรรม มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
คุณภาพการบริหารจัดการ	เป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำที่มีมาตรฐานในระดับสากล มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น บริหารด้วยระบบคุณภาพที่อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นของชุมชน สังคม และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สถานศึกษามีหลักสูตรที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอันเป็นพื้นที่เศรษฐกิจและมีความเป็นพหุวัฒนธรรม มีกระบวนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นสร้างนวัตกรรมและมีการวัดผลประเมินผลนักเรียนในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพจริง
	
กำหนดวิสัยทัศน์	
ภายในปี ๒๕๖๖ มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลทันเทคโนโลยี	

ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์		
ภายในปี ๒๕๖๖ มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลทันเทคโนโลยี		
มาตรฐานการศึกษา	คำสำคัญของวิสัยทัศน์	พันธกิจของสถานศึกษา
๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน ๒. คุณภาพการบริหารจัดการ ๓. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑. มุ่งนำวิชาการสู่มาตรฐานระดับสากล ๒. บนพื้นฐานความเป็นไทย ๓. ก้าวไกลทันเทคโนโลยี	๑. จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ปกป้องคุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นไทย ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. พัฒนาทักษะสำคัญแก่ผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ๔. จัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน
เป้าประสงค์ (Goal)		
๑. ผู้เรียนจบหลักสูตรที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดีและมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. ผู้เรียนมีความสามารถสำหรับการแข่งขันระดับสากล ๔. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต ๕. สถานศึกษาบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน		
วิธีการเขียนเป้าประสงค์ (Goal)		
กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
↓	↓	↓
ผู้เรียน	คุณธรรม จริยธรรม รักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลก	มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรักษ์ความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดี และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สถานศึกษา	บริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน	มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

๕. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการเลือกวิธีการทำงานสู่เป้าหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่เป้าหมายในเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและนำไปปฏิบัติได้จริง กลยุทธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) (หลักการเขียน : ทำอะไร เพื่ออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร)

๕.๑ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา) เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

๕.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เป็นผลสำเร็จต่างๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เป้าประสงค์	
๑. ผู้เรียนจบหลักสูตรที่มีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ๒. ผู้เรียนมีความสามารถสำหรับการแข่งขันระดับสากล ๓. ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต	
ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล	๑. ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก ๒. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน

๕.๓ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ เป็น “ตัวชี้วัด” (Key Performance Indicators) ของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ และ “ค่าเป้าหมาย” เป็นความสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณในระดับดีขึ้น	๙๐.๒๕	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างในระดับดีขึ้น	๙๐.๐๐	๙๒.๐๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ตัวชี้วัดกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน						
↓							
ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษา							
มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพผู้เรียน							
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน							
ประเด็นย่อย				ตัวชี้วัด			
๑. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ				ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ			
๒. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม				ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใน			

๕.๔ กลยุทธ์ริเริ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทิศทาง การบรรลุผลสำเร็จของ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องมากำหนดก็ได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล							
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความ เป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนมีความสามารถในการในการสร้างนวัตกรรมในระดับดีขึ้นไป	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
 กลยุทธ์ริเริ่ม							
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ ด้วยการจัดการประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและวิธีการที่หลากหลายและเข้าร่วมเผยแพร่หรือแข่งขันประกวดได้ โดยความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน ภาควิชาช่วยอย่างใกล้ชิด							

๕.๕ กำหนดโครงการและกิจกรรม ในระยะ ๓ - ๕ ปี เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมของแต่ละกลยุทธ์ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แสดงเครื่องมือที่มาสับสนุนโครงการ ผลการดำเนินงานตามโครงการและกำหนดการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

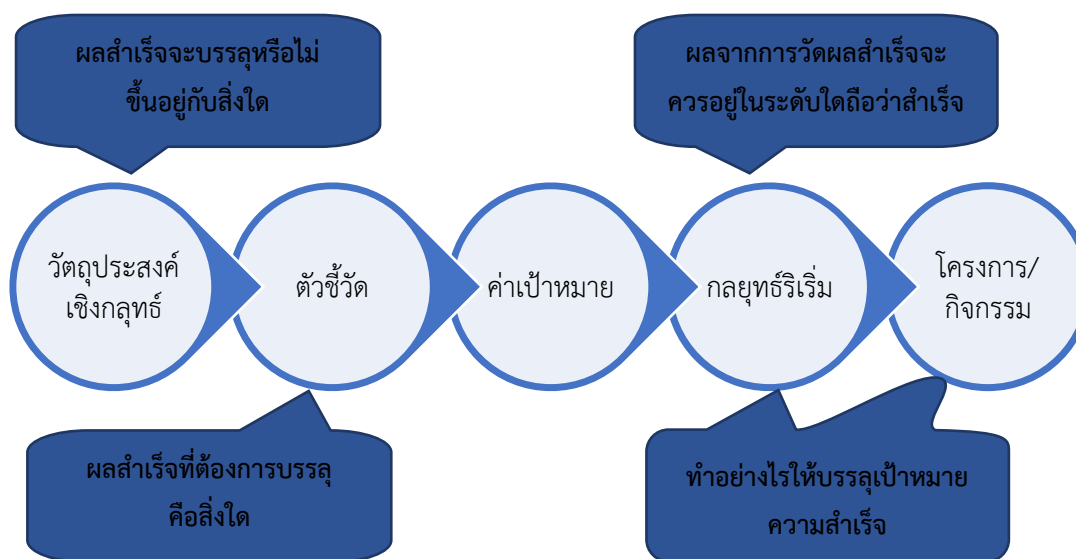
การกำหนดโครงการควรวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงมหาดไทยที่ได้ประกาศไว้มาร่วมพิจารณาว่าในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใดและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านใดบ้างแล้วระบุไว้ในแต่ละโครงการ วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตัวอย่างการเขียนโครงการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้เรียนมีทักษะสมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองโลก				
กลยุทธ์ริเริ่ม	โครงการ/กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	
			สถานศึกษา	ชาติ
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ ด้วยการจัดการประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและวิธีการที่หลากหลาย	โครงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น			
	- โครงการประกวดนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของผู้เรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข. ๑ และ มข.๒
	- โครงการพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ/คิดเชิงคอมพิวเตอร์	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๒
	- โครงการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมด้วยวิธี STEM ศึกษา	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข. ๑ และ มข.๒
	- การจัดทำหลักสูตรที่เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๓

หมายเหตุ มข. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมเรียนรู้ มข. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
 มข. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง
 มฐ. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน
 มฐ. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ
 มฐ. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่มและโครงการ/กิจกรรม

๖. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2019/9/12941_16096.pdf

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามแนวทางนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย

๒. วิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓ -๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระยะ ๓ -๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๒. วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของโรงเรียน ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้นๆ สามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง (กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล) โครงการตามกลยุทธ์ และงบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๓. กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๓.๑ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี

๓.๒ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจจะ

เปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๓ จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

- ๑) ด้านคุณภาพของผู้เรียน
- ๒) กระบวนการบริหารและจัดการ
- ๓) กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังพิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

๔. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

๖. ประเมินความสมบูรณ์ของโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปี นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ ๑ - ๕ มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาซึ่งมีเค้าโครงแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2019/9/12941_16098.pdf

๗. สถานศึกษานำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๘. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. สำหรับสถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนมาจากหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัดและมีข้อตกลงที่จะต้องดำเนินโครงการ /กิจกรรม ตามเงื่อนไขของหน่วยงานนั้นๆ สามารถจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำปฏิบัติการของสถานศึกษาโดยบูรณาการโครงการ /กิจกรรมที่เพิ่มเติมตามข้อตกลงไว้ในแผนพัฒนาปฏิบัติการประจำปีได้เลย

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุก ๓ ปี หรือ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ตามระยะเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ขั้นที่ ๒ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

“ค้นหาตัวตน รู้จักตนเอง”

สถานศึกษาค้นหาตัวตนและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามหลักการของมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ สอดคล้องตามบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ดังนั้นสถานศึกษาต้องศึกษา ค้นหาและทำความเข้าใจตัวตนของตนเองให้กระจ่างเสียก่อน ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ทำให้สามารถบอกได้ถึงสภาพปัจจุบันสถานศึกษาอยู่ระดับใด มีปัจจัยใดที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาบ้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการค้นหาตัวตนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกศักยภาพของสถานศึกษาและประเด็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนา

ผลของการทำ SWOT Analysis จะส่งเสริมให้สถานศึกษารู้จักตัวตนของตนเองแล้วจะได้นำไปสู่การวางแผนหรือตัดสินใจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทความเป็นจริงของสถานศึกษานั้นๆ และมาตรฐานที่เกิดขึ้นจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ความต้องการ สภาพและบริบทที่ล้อมรอบนั่นเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันประชุมระดมสมองในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาตนเองความสำเร็จของการทำ SWOT จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ หรือแสดงความคิดเห็นตามมุมมองตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมทุกงานและควรมาจากสมาชิกทุกคนของสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดเป้าหมายของการทำ SWOT Analysis ว่าต้องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและนำข้อมูลที่ได้เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษา การตั้งค่าเป้าหมายและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในว่าปัจจัยใดเป็น “จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength-Weakness)” ที่สามารถควบคุมได้ของสถานศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตรวจสอบและประเมินว่าปัจจัยใดเป็น “โอกาสและอุปสรรค

(Opportunity-Threat)” ที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ ต้องหลีกเลี่ยงหรืออาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจัยทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ หรืออาจจะเริ่มจากการใช้การตั้งคำถามว่า “ปัจจุบันสถานศึกษาของเราตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรบ้าง” ก็ได้

๓. เริ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดแข็ง (Strength)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดเด่น ข้อดี ข้อได้เปรียบ ความแตกต่าง ทักษะ โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงบวกที่เป็นข้อดีทำให้เข้มแข็งและโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทำได้ดีเป็นพิเศษ โดดเด่นกว่าที่อื่นหรือเป็นจุดเด่นที่ๆ อื่นไม่สามารถทำตามได้

๔. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “จุดอ่อน (Weakness)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นและควบคุมไม่ได้ภายในองค์กร ได้แก่ จุดด้อย ข้อจำกัด สิ่งที่ขาด ปัญหา จุดบกพร่อง สิ่งที่ควรแก้ไข โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร กลยุทธ์ รูปแบบการบริหาร วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน และปัจจัยอื่นๆ ของสถานศึกษาในเชิงลบที่ทำให้เสียเปรียบ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ดีขึ้นหรืออาจเป็นต้นตอของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากไม่ได้รับการแก้ไข

๕. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “โอกาส (Opportunity)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นผลในเชิงบวกแก่สถานศึกษา ได้แก่ นโยบาย โครงการสนับสนุน แนวโน้ม โอกาส เทคโนโลยี พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงบวก เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นสิ่งดีๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ และเป็นปัจจัยภายนอกเชิงบวกสำหรับการจัดการศึกษา โดยโอกาสนั้นอาจไม่เกิดขึ้นจริงเสมอไป แต่โอกาสต้องมีความเป็นไปได้ หรือเกิดขึ้นจริงมาแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมจุดแข็งให้โดดเด่นและลดจุดอ่อนให้น้อยลงมากที่สุดหรือกำจัดจุดอ่อนให้หมดสิ้นไป

๖. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็น “อุปสรรค (Threat)” เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา พิจารณาส่งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษาและไม่สามารถควบคุมได้ แต่เป็นผลในเชิงลบแก่สถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาภายนอก คู่แข่ง แนวโน้ม นโยบาย อุปสรรค พฤติกรรมของ (ลูกค้า)ผู้เรียนและผู้ปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในเชิงลบและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาในเชิงลบ เป็นการอุปสรรคที่ส่งผลเชิงลบต่อการจัดการศึกษาแล้วต้องปรับตัวหรือก้าวข้ามผ่านเพื่อความอยู่รอดหรือดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สุด

๗. จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อที่จะดูว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด สามารถกำหนดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของปัจจัยต่างๆ หรือเรียงลำดับปัจจัยจากไม่สำคัญไปถึงสำคัญที่สุดของแต่ละปัจจัยก็ได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาตัวตนด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะผู้บริหารและคณะครูจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญและได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis

๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ต้องเข้าใจหลักการและวิธีการของ SWOT Analysis อย่างถ่องแท้ สามารถแยกแยะและระบุได้ว่าสิ่งใดเป็นปัจจัยภายใน คือ จุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอก คือ โอกาสและอุปสรรค ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง

๓. การค้นหาและรับรู้ตัวตนที่แท้จริงตามบริบทของสถานศึกษา เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้เติบโตไปในทิศทางที่ต้องการตามเป้าหมายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาที่เป็นไปตามบริบทความเป็นจริงที่มีความแตกต่างกันแต่ละที่ ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT Analysis จึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ

๔. การวิเคราะห์ SWOT Analysis ควรทำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาปีถัดไปหรืออาจจะทำ SWOT Analysis ก่อนที่จะทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) ของสถานศึกษา

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

“ตีความมาตรฐานการศึกษาต้นสังกัดให้แตกฉาน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษามาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิเช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นต้น สร้างความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดกับนโยบายการจัดการศึกษาต่างๆ ว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ เป้าหมายและมาตรฐานใดที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะได้ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพทางการศึกษาของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ศึกษารายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ จากเอกสารเผยแพร่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างเช่น ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการในเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/235/T_0004.PDF

๒. ทุกฝ่ายร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด คำอธิบาย เกณฑ์การพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาว่ามีข้อกำหนดของคุณลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อรับทราบเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน

๓. มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๒๑ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ
- ๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา
- ๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- ๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- ๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- ๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
- ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- ๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๔. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะพบว่ามาตรฐานการศึกษาทั้งสองนั้นมีจุดที่สอดคล้องกันคือ ส่วนมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนและประเด็นพิจารณาทั้ง ๑๐ ประเด็น จะกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเหมือนกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่เน้นถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ทั้ง ๓ ด้าน ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

ตาราง ๑ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
ระดับประถมศึกษา

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับประถมศึกษา
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐานทักษะและ สมรรถนะทางภาษา การคำนวณ
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: มีเหตุผล
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิด สร้างสรรค์
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: รักท้องถิ่นและประเทศ
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ ในความงามรอบตัว พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงาน พัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาคู่มือและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับประถมศึกษา	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วน สนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมินตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๒ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	ผู้เรียนรู้: มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสื่อสาร
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้าง

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
	ผลงานในลักษณะต่างๆ
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้จักตนเองและผู้อื่น ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: มีทักษะการทำงานร่วมกัน พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ
มาตรฐานที่ ๒ ภาระงานการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของ
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	ชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตาม
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
มาตรฐานที่ ๓ ภาระงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การพัฒนา
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ	คุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้น

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
การเรียนรู้	ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมิน ตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมา พัฒนาผู้เรียน	
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	

ตาราง ๓ ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน	
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ	ผู้เรียนรู้: ชี้นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สื่อสารเชิงบวก
๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้: รู้ทัน การเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลก ยุคดิจิทัลได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: สามารถแก้ปัญหา ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้าง นวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็น ผู้ประกอบการได้
๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง
๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา/ การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ตน ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม: ทักษะการสะท้อน

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
	คิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถเป็นผู้ประกอบการได้
๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	
๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	พลเมืองที่เข้มแข็ง: เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มี
๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ผู้เรียนรู้: รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ ผู้ร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรม: ทักษะข้ามวัฒนธรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย พลเมืองที่เข้มแข็ง: เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม
๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม	ผู้เรียนรู้: มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพ การศึกษา มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ พลเมืองที่เข้มแข็ง: มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนร่วม
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	
๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทาง จัดระบบงานพัฒนาผู้สอน ทรัพยากรการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วยเป้าหมาย ระบบบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ครูและบุคลากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	
๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	
๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	
๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	
๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาและตามคุณลักษณะผู้เรียน
๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	

ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับมาตรฐานการศึกษาชาติระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้
๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	เทคโนโลยี การจัดการชั้นเรียน การประเมินตรวจสอบผลและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๕. สถานศึกษานำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายและจุดเน้นของการจัดการศึกษาของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและต้องศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่เป็นจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการร่วมด้วย เนื่องจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังต้องใช้ระบบการจัดการศึกษาและมาตรฐานการจัดการศึกษาเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้สถานศึกษาต้องพิจารณาให้ครอบคลุม

นอกจากนี้ นำจุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณะและอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาพิจารณา และศึกษาว่ามีประเด็นใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดการศึกษา และประเด็นนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ หากพบประเด็นที่แตกต่างสามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

๖. สถานศึกษานำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมที่ต้องจัดการศึกษาตาม ๘ เป้าหมายหลัก ๑๘ เป้าหมายย่อย ของการพัฒนา ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในช่วงการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙) สถานศึกษาสามารถประเด็นที่แตกต่างและเป็นจุดเด่นของสถานศึกษา มาพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้

วัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙) มีดังนี้

๑) เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างสมดุลในด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา ด้วยกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ มีความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

๒) เพื่อขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ครอบครัวและชุมชนเกิดการพัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและโรงเรียนไปพร้อมๆ กัน

๓) เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นศูนย์บริการความรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นๆ ทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละที่สร้างความร่วมมือและเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

เป้าหมายหลัก ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙) ประกอบด้วย ๘ เป้าหมายหลัก ๑๘ เป้าหมายย่อย ของการพัฒนา ดังนี้

เป้าหมายหลักที่ ๑ เสริมสร้างสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา

ประกอบด้วย ๓ เป้าหมาย มุ่งเน้นพัฒนาปรับปรุงการบริการอนามัยแม่และเด็กในพื้นที่เฉพาะที่ยังมีอัตราการตายของทารกและทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า ๒๕๐๐ กรัมสูงอยู่ ให้มีการดูแลเด็กปฐมวัยทุกช่วงอายุครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย โดยแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้มีการเชื่อมต่อของแต่ละช่วงอายุ ระหว่างบ้าน ศูนย์เด็กเล็ก ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาและยังส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนมีสุขภาพที่ดี มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

เป้าหมายย่อย

- ๑.๑ หญิงตั้งครรภ์ มารดาหลังคลอด และทารกได้รับบริการที่มีคุณภาพ
- ๑.๒ เด็กทุกช่วงอายุได้รับการส่งเสริมด้านโภชนาการและมีพัฒนาการตามวัย
- ๑.๓ เด็กและเยาวชนมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

เป้าหมายหลักที่ ๒ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ประกอบด้วย ๓ เป้าหมาย มุ่งเน้นการทำงานเชิงรุก สำรวจและจัดตั้งสถานศึกษาในพื้นที่ที่ขาดโอกาส จัดกลุ่มโรงเรียน (Cluster) เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาขีดความสามารถของครู และโรงเรียนให้จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ในส่วนของนักเรียนในพระราชานุเคราะห์นอกจากการเสริมทางวิชาการแล้ว ยังเน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เข้าสู่การศึกษาประเภทอาชีวศึกษา เพิ่มขึ้นตามความต้องการของประเทศ

เป้าหมายย่อย

- ๒.๑ เด็กที่ขาดโอกาสสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการพัฒนาเพิ่มขึ้น
- ๒.๒ เด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ได้รับบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม
- ๒.๓ นักเรียนในพระราชานุเคราะห์ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาการและเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

เป้าหมายหลักที่ ๓ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางวิชาการและทางจริยธรรม

ประกอบด้วย ๔ เป้าหมาย มุ่งเน้นการแก้ปัญหาวิกฤตเรื่องภาษาไทย พัฒนาครูผู้สอนให้สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นฐานของเด็กนักเรียนด้านภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ รวมทั้งทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ อื่นๆ ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การเตรียมความพร้อมสำหรับประชาคมอาเซียน และสนับสนุนผลักดันให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายย่อย

๓.๑ เด็กและเยาวชนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สูงขึ้น

๓.๒ เด็กและเยาวชนมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๓ เด็กและเยาวชนได้รับการเตรียมความพร้อมสำหรับประชาคมอาเซียน

๓.๔ ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายหลักที่ ๔ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพ

ประกอบด้วย ๓ เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จนถึงการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ และการจัดทำบัญชีพัฒนาหลักสูตรงานอาชีพที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสหกรณ์เพื่อให้การปลูกฝังลักษณะนิสัยและคุณธรรมจริยธรรมด้วยหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์สัมฤทธิ์ผล

เป้าหมายย่อย

๔.๑ เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางการเกษตรยั่งยืนในการผลิตอาหารเพื่อการบริโภค

๔.๒ เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางด้านอาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างน้อย ๑ อาชีพ

๔.๓ เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพตามหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์

เป้าหมายหลักที่ ๕ ปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประกอบด้วย ๑ เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้ที่让孩子ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เห็นความงาม เกิดเป็นความปิติที่จะศึกษา เป็นความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนในทรัพยากรของตน ร่วมในกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยใช้ธรรมชาติเป็นอุปกรณ์การสอน

เป้าหมายย่อย

๕.๑ เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตนเอง

เป้าหมายหลักที่ ๖ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย

ประกอบด้วย ๑ เป้าหมายที่มุ่งให้เด็กและเยาวชนมีความรู้และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย โดยทำให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องทั้งการพูดและการเขียน

เป้าหมายย่อย

๖.๑ เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

เป้าหมายหลักที่ ๗ ขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน

ประกอบด้วย ๓ เป้าหมาย มุ่งเน้นให้ชุมชนได้รับการพัฒนาโดยการขยายงานพัฒนาจากโรงเรียนเข้าไปในชุมชนผ่านทางเด็กนักเรียน ทั้งกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาสภาพแวดล้อมของบ้านและชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ การนำความรู้และทักษะทางวิชาชีพ การทำบัญชีการสหกรณ์มาใช้ในครอบครัวและชุมชน

เป้าหมายย่อย

๗.๑ การนำกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรในโรงเรียนมาสู่การผลิตอาหารในระดับครัวเรือน

๗.๒ เด็กและเยาวชนและสมาชิกในครอบครัวมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมของบ้านและชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ

๗.๓ เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้และทักษะในการเรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การบัญชีมาใช้ในครอบครัว

เป้าหมายหลักที่ ๘ พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้

ประกอบด้วย ๓ เป้าหมาย ที่มุ่งหวังให้โรงเรียนสามารถพัฒนากิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต เป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชน ครู นักเรียน หรือผู้สนใจมาศึกษาทดลอง ครูและเด็กนักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้โดยการเป็นวิทยากร มีการจัดการความรู้และเผยแพร่ต่อไป

เป้าหมายย่อย

๘.๑ โรงเรียนจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นนิทรรศการที่มีชีวิตเป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชน ครู นักเรียน หรือผู้สนใจมาศึกษาทดลอง

๘.๒ มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวางทั้งในระดับภาค ประเทศ และนานาชาติ

<p>ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาชาติ</p>		
แผน กพด.	มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการศึกษาชาติ
เป้าหมายหลักที่ ๑ เสริมสร้างสุขภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา		
๑.๑ หญิงตั้งครรภ์ มารดาหลังคลอด และทารกได้รับการที่มีคุณภาพ	สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับ ปฐมวัย	-
๑.๒ เด็กทุกช่วงอายุได้รับการส่งเสริม ด้านโภชนาการและมีพัฒนาการตามวัย	สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับ ปฐมวัย	-
๑.๓ เด็กและเยาวชนมีน้ำหนักและ ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม	สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับ ปฐมวัย	-
เป้าหมายหลักที่ ๒ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา		
๒.๑ เด็กที่ขาดโอกาสสามารถเข้าถึง บริการทางการศึกษาและการพัฒนา เพิ่มขึ้น	สอดคล้องกับนโยบายการขยายโอกาส ทางการศึกษา	-
๒.๒ เด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่อง ทางด้านร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ ได้รับการบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม	สอดคล้องกับนโยบายการขยายโอกาส ทางการศึกษา	-
๒.๓ นักเรียนในพระราชานุเคราะห์ ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพทาง วิชาการและเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ	มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม
เป้าหมายหลักที่ ๓ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางวิชาการและทางจริยธรรม		
๓.๑ เด็กและเยาวชนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น	มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา	ผู้เรียนรู้
๓.๒ เด็กและเยาวชนมีทักษะด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ	มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
๓.๓ เด็กและเยาวชนได้รับการเตรียม ความพร้อมสำหรับประชาคมอาเซียน	มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๑) มีความสามารถในการอ่าน	ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง

<p>ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาชาติ</p>		
	<p>การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็น ไทย ๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความ แตกต่างและหลากหลาย</p>	
<p>๓.๔ ครูมีการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง</p>	<p>มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและ การจัดการ ๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มี ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ</p>	-
<p>เป้าหมายหลักที่ ๔ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการงานอาชีพ</p>		
<p>๔.๑ เด็กและเยาวชนมีความรู้และ ทักษะพื้นฐานทางการเกษตรยั่งยืนใน การผลิตอาหารเพื่อการบริโภค</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๓) มีความสามารถในการสร้าง นวัตกรรม ๒) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติ ที่ดีต่องานอาชีพ</p>	<p>ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง</p>
<p>๔.๒ เด็กและเยาวชนมีความรู้และ ทักษะพื้นฐานทางด้านอาชีพที่จำเป็นใน การดำรงชีวิตอย่างน้อย ๑ อาชีพ</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๒) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติ ที่ดีต่องานอาชีพ</p>	<p>ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม</p>
<p>๔.๓ เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนา ศักยภาพตามหลักการและอุดมการณ์ สหกรณ์</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิด คำนวณ ๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ตามที่สถานศึกษากำหนด</p>	<p>ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม</p>
<p>เป้าหมายหลักที่ ๕ ปลุกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>		

<p style="text-align: center;">ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาชาติ</p>		
<p>๕.๑ เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของตนเอง</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ตามที่สถานศึกษากำหนด ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็น ไทย</p>	<p>ผู้เรียนรู้ พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม</p>
<p>เป้าหมายหลักที่ ๖ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของท้องถิ่นและของชาติไทย</p>		
<p>๖.๑ เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญา</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็น ไทย</p>	<p>ผู้เรียนรู้ พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม</p>
<p>เป้าหมายหลักที่ ๗ ขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน</p>		
<p>๗.๑ การนำกิจกรรมการผลิตทาง การเกษตรในโรงเรียนมาสู่การผลิต อาหารในระดับครัวเรือน</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็น ไทย มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริงและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p>	<p>ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม</p>
<p>๗.๒ เด็กและเยาวชนและสมาชิกใน ครอบครัวมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สุขภาพและร่วมกันพัฒนา สภาพแวดล้อมของบ้านและชุมชนให้ ถูกสุขลักษณะ</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ตามที่สถานศึกษากำหนด ๔) สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม</p>	<p>ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง ค่านิยมร่วมและคุณธรรม</p>
<p>๗.๓ เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ และทักษะในการเรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิต การบัญชีมาใช้ใน ครอบครัว</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติ ที่ดีต่องานอาชีพ</p>	<p>ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง</p>

<p>ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาชาติ</p>		
	<p>๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน ๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็น ไทย</p>	
<p>เป้าหมายหลักที่ ๘ พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้</p>		
<p>๘.๑ โรงเรียนจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต เป็นตัวอย่างให้แก่ประชาชน ครู นักเรียน หรือผู้สนใจมาศึกษาทดลอง</p>	<p>มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและ การจัดการ ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้น คุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร สถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการจัด การเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ</p>	<p>ส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัด การศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะ ของผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ</p>
<p>๘.๒ มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน การพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่าง กว้างขวางทั้งในระดับภาค ประเทศ และนานาชาติ</p>	<p>มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและ การจัดการ ๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้น คุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร สถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการจัด การเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ</p>	<p>ส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัด การศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะ ของผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ</p>

จากตารางข้างต้นที่แสดงความสัมพันธ์ของเป้าหมายตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่น
ทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับมาตรฐาน
การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงถึงความสอดคล้องกันของเป้าหมายแผนงานฯ กับเป้าหมาย
การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศไว้ นอกจากนี้ เป้าหมายตามแผนฯ
มุ่งเน้นพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอย่าง
มีคุณภาพ รักถิ่นฐานชุมชน อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งก็สัมพันธ์กับผลลัพธ์มาตรฐาน
การศึกษาของชาติทั้งการเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง และค่านิยมร่วมและ
คุณธรรมนั่นเอง

๗. สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยง
ไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกคนควรร่วมกันศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการรับรู้ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี ๒๕๖๑ เพื่อที่รับรู้เป้าหมาย ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของหน่วยงานต้นสังกัด

๒. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร เป้าหมายของการพัฒนาทั้งเป้าหมายหลัก เป้าหมายย่อย ตลอดจนสาระสำคัญของแผนให้กับผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนในทุกกระดับ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนและตรงกัน สามารถร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถนำมากำหนดเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องการเน้นเป็นจุดเด่นเฉพาะของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้อีกด้วย

๓. หน่วยงานต้นสังกัด อาทิ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ต้องเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี ๒๕๖๑ ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมาตรฐานการศึกษาชาติแก่บุคลากรของสถานศึกษาภายใต้สังกัด โดยอธิบายถึงรายละเอียด ข้อกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ถ้าหากหน่วยงานต้นสังกัด มีนโยบายการจัดการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องอธิบายและสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษาภายใต้สังกัดทุกแห่ง รวมทั้งต้องสื่อสารให้บุคลากรในสังกัดได้เข้าใจมาตรฐานการศึกษาของสังกัดให้ถูกต้องอีกด้วย

๔. ทีมวิจัย/นักวิชาการ/หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญ ข้อกำหนด และแนวทางในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงวิเคราะห์และแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อันเป็นนโยบายและเป้าหมายหลักส่วนหนึ่งของการจัดการของสถานศึกษา มีการติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ เกิดความตื่นตัวในการนำมาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างแท้จริง

๒.๓ วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“สร้างมาตรฐานการศึกษาตามตัวตน”

สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากรสนับสนุนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกันนำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและสรุปเป้าหมายที่ต้องการ

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรสะท้อนถึงเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัดเป็นรูปธรรม สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอย่างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาจากต้นสังกัด ได้มีการอธิบายที่มาและผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาชาติมาแล้วก็ตาม สถานศึกษาสามารถพิจารณากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้หรือกำหนดประเด็นย่อยในมาตรฐานของต้นสังกัด โดยมาตรฐานเพิ่มเติมหรือประเด็นย่อยเหล่านั้น เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายและดำเนินการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศจากหลายส่วนมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๑.๑ บริบท ความพร้อมและศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาจากการทำ SWOT Analysis

๑.๒ วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๑.๓ ความต้องการของท้องถิ่น สังคมและชุมชน

๑.๔ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๕ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ปัจจุบันใช้ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙))

๑.๖ นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและจุดหมายของแผนพัฒนาการศึกษาชาติ

๑.๗ มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามช่วงชั้นต่างๆ

๑.๘ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ในข้อที่ ๑ มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่างๆ แล้วสรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการเป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งต้องสะท้อนตัวตนตามบริบท ความพร้อม ศักยภาพ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของตนว่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านใดบ้าง โดยตั้งต้นจากการนำมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๓ ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาเป็นจุดตั้งต้นในการพิจารณา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละประเด็น แต่ต้องไม่น้อยกว่ามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดไว้

๔. นำมาตรฐานการศึกษาชาติมาร่วมพิจารณาด้วยว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดสามารถเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อีก โดยพิจารณาจากบริบทของสถานศึกษาว่ามีจุดเน้นของการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดหรือมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะใดเป็นพิเศษของความเป็นคนไทย ๔.๐

๕. นำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ปัจจุบันใช้ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙) และโครงการกิจกรรมที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องดำเนินการตามเป้าหมายของการพัฒนามาร่วมกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมด้วย เพราะเป็นสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ จึงควรเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทาง ส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะเฉพาะพิเศษกว่าสถานศึกษาอื่น และการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดำเนินวิถีชีวิตที่ยึดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สืบสานวัฒนธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนแก่ชุมชนอีกด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่มีจุดเน้นเฉพาะเหล่านี้สามารถนำมาร่วมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้

๖. การนำจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมขึ้นมาเพิ่มเป็นมาตรฐาน ต้องพัฒนาได้จริงเหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนของตน ซึ่งสถานศึกษาอาจร่วมกันตั้งคำถามและหาคำตอบของตนเองตามความเป็นจริง ผนวกกับการรู้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

๑) สถานศึกษาเรามีจุดเด่นอะไรบ้างที่แตกต่างจากที่อื่นหรือทำได้ดีจนเห็นชัดเจน อาทิ มีการจัดการศึกษาที่เน้นการสื่อสารหลายภาษาและบูรณาการภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ภาษามลายู ภาษาม้ง ภาษากะเหรี่ยง เป็นต้น มีหลักสูตรส่งเสริมสมรรถนะเชิงอาชีพหรือเชิงอาชีพวะ มีหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด่นชัด มีการเน้นหรือบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษหรือพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย มีการจัดการเรียนการสอนที่โดดเด่น เช่น แบบชุมชนเป็นฐาน แบบโครงงานเป็นฐาน การเรียนเชิงรุก (Active Learning) เป็นต้น

๒) ผลงานที่ผ่านมามีอะไรที่โดดเด่นหรือมีผลงานอะไรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิ เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงหรือเป็นศูนย์พัฒนาวิชาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลงานวิชาการของนักเรียนและครูโดดเด่นมีความแตกต่างจากที่อื่น มีนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอาชีพและการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติหรือระดับสากล มีผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ

๓) นักเรียนของเรามีจุดเด่นอะไรบ้าง แตกต่างจากที่อื่นอย่างไร อาทิ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยา มารยาทที่ดีงามและอ่อนน้อม ผลงานชนะเลิศทางด้านวิชาการ ภาษา/หัตถกรรม/ ศิลปะ/ดนตรี หรือความสามารถทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ด้านการวิศวกรรม อาทิ ช่างกล ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อม เป็นต้น ด้านเกษตรกรรม ด้านการประมง หรือมีคุณลักษณะ ค่านิยม ความคิดที่แตกต่างโดดเด่นอย่างชัดเจนเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์

๔) ทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ อาทิ นักเรียนมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการในอาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ ทักษะ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการบริหารการเงินและการบัญชี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ทักษะนวัตกรรมและสร้างสรรค์ ทักษะการอยู่ร่วมกันภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลาย

๗. สถานศึกษาพิจารณาประเด็นและรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดอย่างละเอียดรอบคอบ อาจจะกำหนดมาตรฐานหรือกำหนดประเด็นย่อยในแต่ละประเด็น พิจารณาก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้น

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในเบื้องต้นนั้นควรกำหนดตามมาตรฐาน การศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดที่ยึดถือเป็นแนวทาง ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่สถานศึกษา ทุกแห่งต้องนำไปกำหนดเป็นประเด็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตนเอง เพราะเป็นมาตรฐานที่ใช้ ในการเทียบเคียงกับผลลัพธ์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องยึดปฏิบัติ

๒. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติม จากมาตรฐานการศึกษาของ ต้นสังกัดได้ โดยพิจารณาประเด็นย่อยของคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ชาติและนำมากำหนดเป็นมาตรฐานเพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัดได้

๓. สถานศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสามารถนำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่น ทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สารสำคัญของแผนฯ และนโยบายจุดเน้นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา มากำหนดเป็นมาตรฐานสถานศึกษา เพิ่มเติมเป็นประเด็นย่อยได้ด้วย ซึ่งจะต้องเป็นประเด็นที่มีความเป็นไปได้ในการนำสู่การปฏิบัติจริง

๔. สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้หลายลักษณะ อาจกำหนด เป็นภาพรวม เป็นรายชื่อ เป็นข้อความ เป็นความเรียงหรือกำหนดในลักษณะอื่นที่สามารถสื่อสารให้ ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ว่าเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาเน้นไปในทิศทางใด

๕. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตลอดจนศิษย์เก่า ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและพิจารณาประเด็นย่อยของมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และความรับผิดชอบร่วมกัน ในการจัดการศึกษา ให้มีทิศทางปฏิบัติงานไปทางเดียวกันและมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๔ กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“กำหนดทิศทางความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นไปได้จริง”

เมื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแล้วต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานแต่ละด้าน ซึ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรระบุเป้าหมายความสำเร็จที่คาดหวังไว้ที่ต้องสะท้อนประเด็นที่จะพัฒนาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้าน ด้วยการประเมินข้อมูลสารสนเทศ ความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานแต่ละด้านย้อนหลังอย่างน้อย ๓ ปี และประเมินบริบทความสามารถของสถานศึกษา

๒. การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาว่ามีความเป็นไปได้ในการลงมือทำให้เกิดเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์

ลักษณะเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีลักษณะของเป้าหมายที่ดีที่เรียกว่า “SMART” ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑) Specific เป้าหมายต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ควรระบุให้กว้างจนเกินไปและไม่ใช้คำที่ต้องตีความ

๒) Measurable เป้าหมายควรวัดได้เป็นตัวเลข ประเมินค่าเปรียบเทียบได้และใช้ติดตามประเมินผลได้

๓) Action oriented เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่สถานศึกษาจะดำเนินการและนำไปสู่การกำหนดโครงการและกิจกรรมได้อย่างชัดเจน

๔) Realistic เป้าหมายต้องเป็นจริงได้ แต่ไม่ง่ายจนเกินไป เป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย (Challenge) เพื่อนำไปสู่การคิดค้น ริเริ่มวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ

๕) Timely เป้าหมายต้องมีกรอบระยะเวลาที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน สัปดาห์/เดือน/ไตรมาส/ครึ่งปี หรือ ๑ ปี ไม่ควรตั้งเป้าหมายที่ยาวนานเกินกว่า ๑ ปี เมื่อดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายในปีนั้นๆ ในปีถัดไปสถานศึกษาจะตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้นและท้าทายยิ่งขึ้นได้

๓. กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาซึ่งเป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทายและเป็นที่ยอมรับใช้กันในปัจจุบัน โดยพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อท้าทายการดำเนินงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น ดูผลย้อนหลัง ๓ ปี แล้วดูแนวโน้มความสำเร็จจากนั้นนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายที่น่าจะเป็นไปได้

วิธีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ท้าทาย มีแนวทางที่สถานศึกษาต้องพิจารณาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วย (Benchmark) โดยกำหนดเป้าหมายเชิงเปรียบเทียบได้ ๓ วิธีดังนี้

วิธีที่ ๑ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เช่น ดูผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา มาเพื่อดูแนวโน้มความสำเร็จแล้วกำหนดเป้าหมายให้สูงขึ้น

วิธีที่ ๒ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีที่ ๓ กำหนดเป้าหมายโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของสถานศึกษาในระดับที่เหนือกว่ากลุ่มเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์รางวัลที่ได้รับการยอมรับระดับชาติหรือนานาชาติ

แต่ไม่ว่าสถานศึกษาเลือกวิธีการกำหนดเป้าหมายด้วยวิธีใดก็ตามต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๔. การกำหนดเป้าหมายต้องเห็นทิศทางของการพัฒนามาตรฐานแต่ละตัว โดยต้องระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ชัดเจน ดังนี้

๑) ระบุเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านมาเป็นฐาน (Baseline) ในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เช่น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้รับรางวัล ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครูที่ผ่านการอบรม จำนวนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

๒) ระบุเป้าหมายเชิงคุณภาพ เช่น เพิ่มขึ้น สูงขึ้น ดีเลิศดีเยี่ยม ชัดเจน ก้าวหน้าขึ้น มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องมีเกณฑ์ระดับคุณภาพกำกับด้วย

๕. การกำหนดค่าเป้าหมายบางครั้งอาจกำหนดค่าเป้าหมายเท่าเดิมที่เคยตั้งในปีที่ผ่านมาก็ได้ เพราะค่าเป้าหมายบางตัวเป็นค่าสูงสุดที่สามารถตั้งได้ แม้สถานศึกษาตั้งค่าเป้าหมายเท่าเดิมแต่ก็สามารถบอกทิศทางการพัฒนาว่ามีวิธีการที่ดำเนินงานท้าทายและสร้างสรรค์เพิ่มเติม

หากกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสูงเกินไปไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องทำงานหนักเกินความสามารถของตนเองหรือเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายเมื่อไปถึงจุดมุ่งหมาย

แต่ถ้าหากกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จต่ำเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้ไม่เกิดความท้าทายในการดำเนินงานและไม่มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ดีต้องชัดเจนว่าต้องการพัฒนาไปถึงจุดใด มีความเป็นไปได้ที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นผลสำเร็จและต้องคำนึงถึงศักยภาพและบริบทของสถานศึกษาด้วย

๒. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จต้องมีลักษณะท้าทาย สร้างสรรค์ วัดได้ชัดเจน ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

๓. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือพิจารณาตั้งค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งการกำหนดและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน

๒.๕ ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ “ร่วมตรวจสอบ วางเป้าหมาย ใช้ได้จริง”

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และพิจารณาว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติบรรลุเป้าหมายได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว จากนั้นจึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อลงมติเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษานำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้

๒. ทุกฝ่ายร่วมพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องของร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ได้ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

ประเด็นที่ควรพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

๑) ความครอบคลุมของประเด็นมาตรฐานในแต่ละด้านทั้งผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

๒) ความเหมาะสมของมาตรฐานแต่ละด้านและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ว่าเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความต้องการ ท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๓) ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จแต่ละด้านที่ตั้งไว้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษาชาติแล้ว

๓. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะก่อนนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาต่อไป

๔. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบลงมติต่อร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมา

๕. คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบพิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จว่ามีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งให้ข้อเสนอเพิ่มเติมในมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นลงมติร่วมกันให้ความเห็นชอบในการประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จต่อไป

๖. ปรับปรุง แก้ไข ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร คณะครูทุกฝ่ายและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรรับทราบและร่วมพิจารณาถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดขึ้นมาเพื่อตรวจสอบและรับรองว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

๒. การสื่อสารภายในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการวางเป้าหมาย ร่างมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตรวจสอบพิจารณาและรับทราบโดยทั่วกัน ทำให้เกิดการรับรู้ความเข้าใจในทุกประเด็นร่วมกันและสร้างความรู้สึกร่วมรับผิดชอบร่วมกันในฐานะการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

๓. ควรนำเสนอและชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง

๒.๖ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

“ประกาศใช้จริง แสดงสิ่งสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง”

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาพร้อมเป้าหมายความสำเร็จให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบและร่วมกันขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานี้จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษาประชาสัมพันธ์ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จสู่สาธารณะชนผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ประชุมชี้แจง ติดประกาศส่วนประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา เว็บไซต์ของสถานศึกษา จุลสาร วารสาร แผ่นพับ เสียงตามสาย หนังสือเวียน สื่อสังคมของออนไลน์สถานศึกษา เป็นต้น

๒. ควรนำเสนอและชี้แจงให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไรและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติตรงจุดใดบ้าง ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาไปในทิศทางใดและมีคุณภาพตามเป้าหมายของชาติที่กำหนด

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าถึงสารสนเทศจากการสื่อสารโดยตรงของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงสื่อดิจิทัล จึงควรใช้วิธีการชี้แจงผ่านการประชุมผู้ปกครองประจำภาคเรียนหรือประจำปี

การศึกษาและต้องชี้แจงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาในแต่ละปีและชี้ถึงความสัมพันธ์กับมาตรฐานชาติเพื่อสร้างความมั่นใจกับผู้ปกครองว่าบุตรหลานตนเองได้รับการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

๒. ในสถานศึกษาบางแห่งที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม สถานศึกษาอาจใช้เทคนิคสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม เช่น มีการแจกของรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน อาทิ ข้าวสาร เงิน สาธารณูปโภค เป็นต้น เพราะจะทำให้ผู้ปกครองสนใจเข้าร่วมมากขึ้น

๓. ควรติดประกาศประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาให้เห็นชัดเจนตลอดทั้งปีการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงและเป็นการกระตุ้นการทำงานไปสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

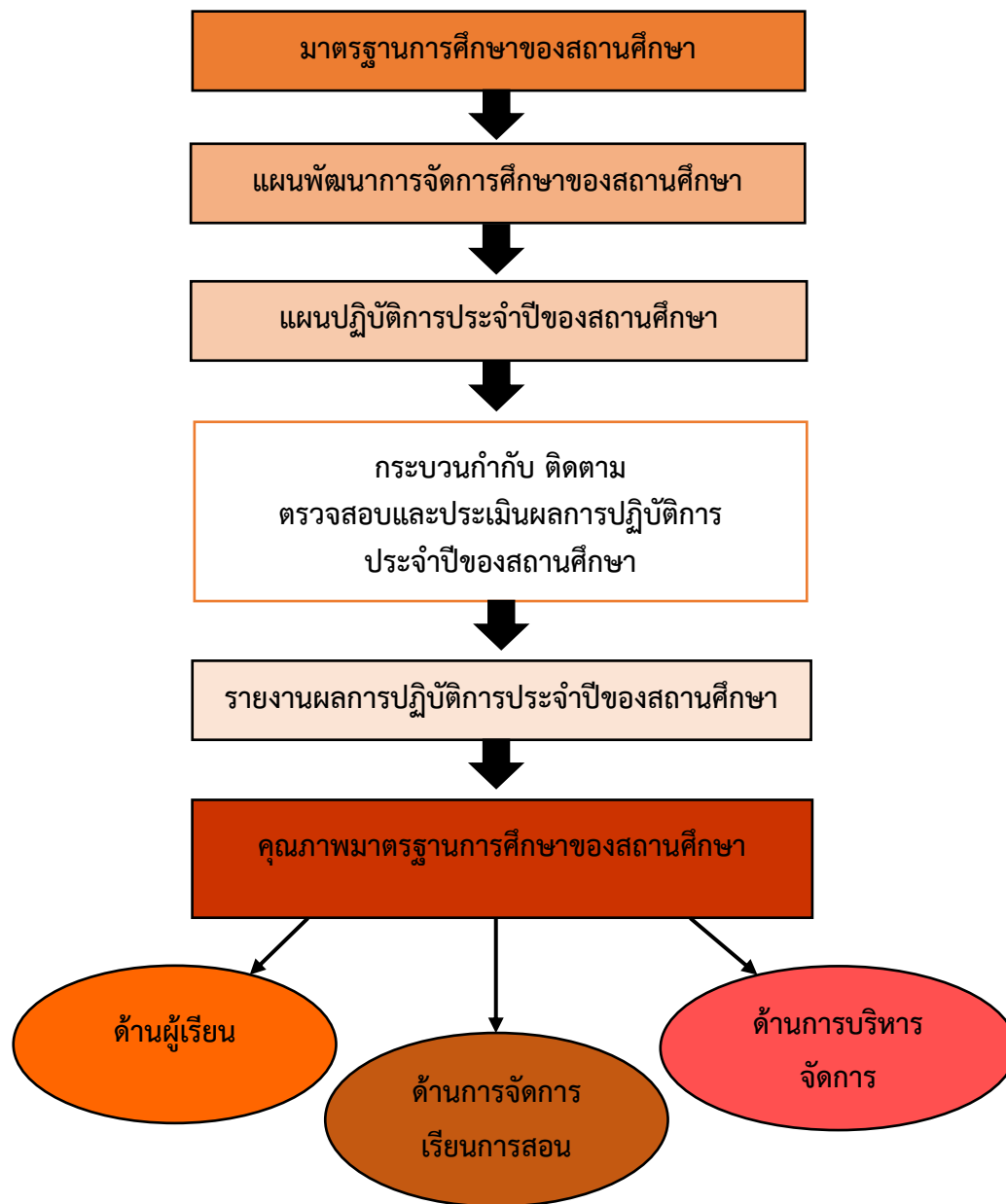
๔. สถานศึกษาอาจมีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

ขั้นที่ ๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะยาว (๓ - ๕ ปี) หรือเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการ กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างมีระบบ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการสื่อสารกระบวนการดำเนินงานกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สะท้อนกระบวนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ตั้งไว้และสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป้าหมายมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน ทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษากับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่มีการวิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ด้านทรัพยากรการจัดการศึกษา ด้านผู้เรียนและคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

๓. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเพื่อศึกษาบริบทของสถานศึกษาด้วยการทำ SWOT Analysis เป็นวิธีการที่สถานศึกษาส่วนมากนิยมใช้หรืออาจใช้เทคนิคอื่นก็ได้ ทำให้รับรู้ตัวตนซึ่งส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป

๔. กำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา กำหนดเป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องการไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองภาพในอนาคตของสถานศึกษาว่าควรจะเป็นไปทิศทางใด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับลักษณะบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงและที่สำคัญควรมีลักษณะเป็นสภาพในเชิงอนาคตที่ตอบสนองสังคมในระดับชาติหรือนานาชาติ

สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์เดิมมาพิจารณาถึงความแตกต่างหรือแนวทางที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นจากเดิมและต้องตอบสนองอนาคตได้ อาทิเช่น สังคมดิจิทัล ทักษะในยุคศตวรรษที่ ๒๑ หรือยุคอนาคต คุณลักษณะคนไทย ๔.๐ (หลักการเขียน : สถานศึกษาอยากจะเป็นอะไร โดยการทำอะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

๔.๒ กำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องทำหรือจะทำในอนาคตและมักระบุผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (หลักการเขียน : สถานศึกษามีหน้าที่ต้องทำอะไรตามภารกิจที่ได้กำหนดขึ้นและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์)

๔.๓ กำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และประเมินผลความสำเร็จต่อไป (หลักการเขียน : ใคร ได้อะไร ด้วยคุณภาพอย่างไร)

ตัวอย่างการกำหนดวิสัยทัศน์

ด้าน	ภาพความสำเร็จในอนาคต
คุณภาพผู้เรียน	ผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามมาตรฐาน มีสุขภาพะทั้งกายและใจที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะสำคัญต่อการประกอบอาชีพดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ยึดมั่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักและห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ
คุณภาพการบริหารจัดการ	เป็นโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชน สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ บริหารด้วยระบบคุณภาพที่อยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง สนองงานตามโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สถานศึกษามุ่งเน้นจัดกระบวนการเรียนรู้อาชีพการเกษตรอย่างครบวงจรและเป็นระบบ มีกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอันเป็นพื้นที่พัฒนาธรรมและพื้นที่พิเศษเฉพาะ เช่น เป็นที่ราบสูง เป็นถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนแบบลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาสมรรถนะและนวัตกรรมทางการเกษตรและสหกรณ์ มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพจริง
	
กำหนดวิสัยทัศน์	
สุขภาพดี คุณธรรมเด่น เน้นวิชาการ สนองงานพระราชดำริฯ	

ตัวอย่างการกำหนดพันธกิจและเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์		
สุขภาพดี คุณธรรมเด่น เน้นวิชาการ สนองงานพระราชดำริฯ		
มาตรฐานการศึกษา	คำสำคัญของวิสัยทัศน์	พันธกิจของสถานศึกษา
๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน ๒. คุณภาพการบริหารจัดการ ๓. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑. สุขภาพ สุขภาวะทั้งกายและใจดี ๒. มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓. การจัดการศึกษาเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนให้เป็นไปตามศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ และการประกอบอาชีพในอนาคต ๔. ผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาด้านวิชาการ ๕. โรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชน พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและคนในชุมชน ๖. โรงเรียนสนองงานตามโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ๗. การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการลงมือปฏิบัติจริงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมบูรณาการ เพื่อสนองต่อโครงการพระราชดำริฯ และมีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้นักเรียนพัฒนาสู่การมีคุณภาพตามศักยภาพ ๒. กำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ มีอุดมการณ์และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายการจัดการศึกษา ๔. ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานและชุมชนในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ๕. สร้างโอกาส ส่งเสริมความเสมอภาค โดยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชนในท้องถิ่นและสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชน
↓		
เป้าประสงค์ (Goal)		
๑. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมพื้นฐาน ๓. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ๔. สถานศึกษามีการบริหาร จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและสนองต่อโครงการพระราชดำริฯ ๕. สถานศึกษามีกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม		
↓		

วิธีการเขียนเป้าประสงค์ (Goal)		
กลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามอบคุณค่าให้	คุณค่าที่มอบให้	การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
↓	↓	↓
ผู้เรียน	คุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความรักและห่วงหาพันพวยากร ธรรมชาติภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ	มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรักและห่วงหาพันพวยากรธรรมชาติรอบตัวทั้งในชุมชน ท้องถิ่นและของประเทศชาติ รักและภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองโลกที่ดี
สถานศึกษา	บริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสนองต่อโครงการพระราชดำรินเน้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม	มีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่เน้นการปฏิบัติลงมือเพื่อสร้างทักษะประสบการณ์ตรง ส่งเสริมหารพัฒนาทักษะอาชีพแก่นักเรียนและถ่ายทอดสู่ชุมชน สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางความรู้แก่ชุมชน

๕. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นการเลือกวิธีการทำงานสู่เป้าหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่เป้าหมายในเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จและนำไปปฏิบัติได้จริง กลยุทธ์ของสถานศึกษาประกอบด้วย ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่ม (กลยุทธ์ระดับแผนงาน) **(หลักการเขียน : ทำอะไร เพื่ออะไร ด้วยวิธีการอย่างไร)**

๕.๑ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา) เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์ (ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา)

๕.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เป็นผลสำเร็จต่างๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

ตัวอย่างการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เป้าประสงค์	
<p>๑. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>๒. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมพื้นฐาน</p> <p>๓. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๔. สถานศึกษามีการบริหาร จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและสนองต่อโครงการพระราชดำริฯ</p> <p>๕. สถานศึกษามีกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม</p>	
↓	
กลยุทธ์	
<p>๑. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>๒. ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จิตสาธารณะ ความสำนึกในความเป็นชาติไทย รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๓. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สนองต่อโครงการพระราชดำริฯ และสนับสนุนส่งเสริม การพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ</p> <p>๔. พัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาและตอบสนองความต้องการ ของท้องถิ่นและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๖. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนและชุมชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ครอบคลุม อย่างมีคุณภาพ</p>	
ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์
<p>พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>๑. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์วิชาการสูงขึ้น</p> <p>๒. ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑</p> <p>๓. ผู้เรียนมีทักษะ สมรรถนะที่เหมาะสมกับความเป็นไทยและ ความเป็นพลเมืองโลก</p> <p>๔. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง</p>

๕.๓ การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์ เป็น “ตัวชี้วัด” (Key Performance Indicators) ของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่ และ “ค่าเป้าหมาย” เป็นความสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน							
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียน มีผล สัมฤทธิ์วิชาการ สูงขึ้น	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยผล การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) น.ร.ชั้นป.๖	๔๕.๕๐	๔๙.๐๐	๕๐.๕๐	๕๕.๐๐	๕๘.๐๐	๖๐.๐๐
	ร้อยละของผู้เรียนที่มี ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณในระดับที่ ขึ้นไป	๙๐.๒๕	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ร้อยละของนักเรียนที่มี ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา	๙๐.๐๐	๙๒.๕๐	๙๔.๐๐	๙๖.๐๐	๙๘.๐๐	๑๐๐
	ตัวชี้วัดกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน						
↓							
ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานการศึกษา							
มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพผู้เรียน							
๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน							
ประเด็นย่อย				ตัวชี้วัด			
๑. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณ				ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ			
๒. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมี วิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหา				ร้อยละของนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหา			

๕.๔ กลยุทธ์ริเริ่ม เป็นวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทิศทางการบรรลุผลสำเร็จของ
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องมากำหนดก็ได้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑							
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน							
วัตถุประสงค์ เชิงกลยุทธ์	ตัวชี้วัด	ข้อมูลพื้นฐาน		ค่าเป้าหมาย			
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑. ผู้เรียน มีผล สัมฤทธิ์วิชาการ สูงขึ้น	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยผล การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) น.ร.ชั้นป.๖	๔๕.๕๐	๔๙.๐๐	๕๐.๕๐	๕๕.๐๐	๕๘.๐๐	๖๐.๐๐
 กลยุทธ์ริเริ่ม							
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นการสอนให้นักเรียนปฏิบัติจริงและใช้เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน							

๕.๕ กำหนดโครงการและกิจกรรม ในระยะ ๓ - ๕ ปี เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมของแต่ละกลยุทธ์ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ ๓ - ๕ ปีที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แสดงเครื่องมือที่มาสนับสนุนโครงการ ผลการดำเนินงานตามโครงการและกำหนดการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาในระยะ ๓ - ๕ ปี

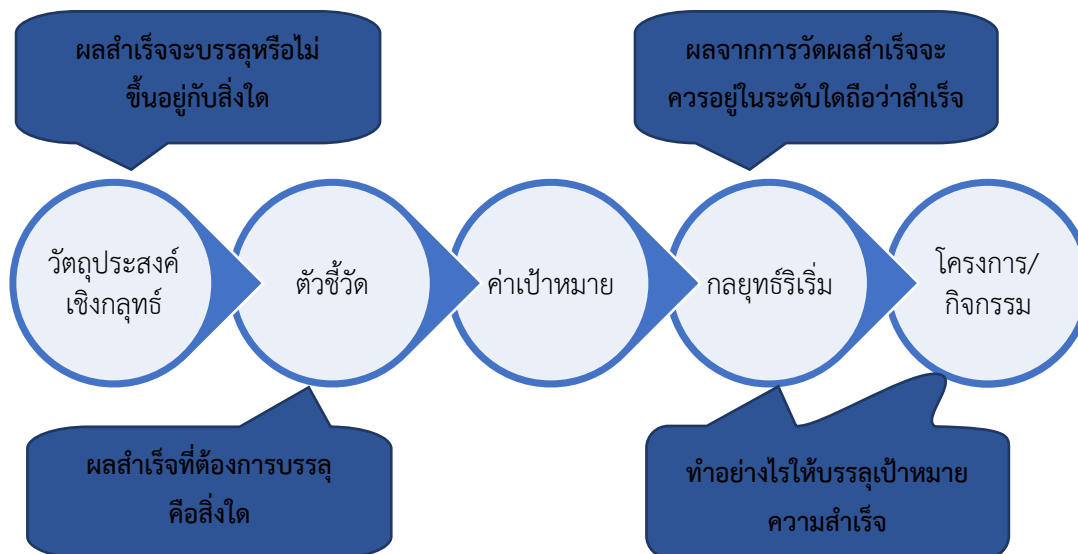
การกำหนดโครงการควรวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศไว้ และแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) มาร่วมพิจารณาว่าในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านใดบ้าง และมีความสอดคล้องสนองต่อเป้าหมายหลักใดตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) จากนั้นแล้วระบุไว้ในแต่ละโครงการ วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตัวอย่างการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการ/กิจกรรมกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.)

ตัวอย่างการเขียนโครงการ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์					
ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์วิชาการสูงขึ้น					
กลยุทธ์ริเริ่ม	โครงการ/กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและแผน กพด.		
			สถานศึกษา	ชาติ	กพด.
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นการสอนให้นักเรียนปฏิบัติจริงและใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน	- โครงการพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๑	เป้าหมายหลักที่ ๓
	- โครงการเตรียมความพร้อมผู้สอบ O - NET	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๑	เป้าหมายหลักที่ ๓
	- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระในศตวรรษที่ ๒๑	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๑ มข.๒	เป้าหมายหลักที่ ๓
	- โครงการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ	ฝ่ายวิชาการ	มฐ.๑ มฐ.๒ มฐ.๓	มข.๑ มข.๒	เป้าหมายหลักที่ ๓

หมายเหตุ มข. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมเรียนรู้ มข. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
 มข. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาชาติด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง
 มฐ. ๑ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน
 มฐ. ๒ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ
 มฐ. ๓ หมายถึง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 เป้าหมายหลักที่ ๓ เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางวิชาการและทางจริยธรรม เป็นเป้าหมายหลัก ๑ ใน ๘ ตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.)

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ริเริ่มและโครงการ/กิจกรรม

๖. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

แนวทางการดำเนินงาน: การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นเครื่องมือในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่วนต่างๆ ให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกันทำให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบผลการดำเนินงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามแนวทางนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย

๒. วิเคราะห์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ ๓ -๕ ปี) ศึกษาและวิเคราะห์ยืนยันทิศทางการจัดการศึกษาจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระยะ ๓ -๕ ปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายของระยะ ๓ - ๕ ปี เพื่อนำมากำหนดทิศทางการรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

๓. วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของโรงเรียน ประมาณการรายรับจากวงเงินที่คาดว่าจะได้รับเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ จากนั้นประมาณการรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและดำเนินงานของสถานศึกษาในปีนั้นๆ สามารถแบ่งรายจ่ายของสถานศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง (กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล) โครงการตามกลยุทธ์ และงบกลางสำรองจ่าย (สำรองจ่ายกรณีมีงาน/กิจกรรมเกิดขึ้นระหว่างปี)

๔. กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการในการคัดเลือกโครงการดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ ๓ - ๕ ปี

๔.๒ วิเคราะห์และคัดเลือกโครงการจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่ผ่านมาที่ประสบความสำเร็จหรือหากโครงการใดไม่ประสบความสำเร็จ/มีปัญหา/ไม่ตอบโจทย์การพัฒนา อาจจะเปลี่ยนแปลงโครงการใหม่มาแทนที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำโครงการเดิมที่เคยปฏิบัติในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งควรพิจารณาเลือกโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔.๓ จัดทำโครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาทั้ง ๓ ด้าน คือ

- ๑) ด้านคุณภาพของผู้เรียน
- ๒) กระบวนการบริหารและจัดการ
- ๓) กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ยังพิจารณาความครอบคลุมของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตรงตามนโยบายของต้นสังกัดและเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

๕. วิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาทบทวนในแต่ละโครงการว่ามีวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กับการสร้างคุณลักษณะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้ง ๓ ด้านครบถ้วนหรือไม่ แล้วจัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการว่าตอบสนองกับมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านใด วิธีนี้สามารถตรวจสอบความครอบคลุมของการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสะดวกต่อการตรวจสอบ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการเพื่อนำสู่การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

๖. ประเมินความสมบูรณ์ของโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปี นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ ๑ - ๕ มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาซึ่งมีเค้าโครงแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามสำนักทดสอบทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการเขียนแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาไว้ในเอกสารเผยแพร่ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

๗. สถานศึกษานำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๘. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำไปประกาศใช้อย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกัน

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มองไปในทิศทางเดียวกัน

๒. สำหรับสถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนมาจากหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัดและมีข้อตกลงที่จะต้องดำเนินโครงการ /กิจกรรม ตามเงื่อนไขของหน่วยงานนั้นๆ สามารถจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำปฏิบัติการของสถานศึกษาโดยบูรณาการโครงการ/กิจกรรมที่เพิ่มเติมตามข้อตกลงไว้ในแผนพัฒนาปฏิบัติการประจำปีได้เลย

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุก ๓ ปี หรือ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีทุกๆ ปี ตามระยะเวลา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก่ทุกฝ่ายและสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จงานแต่ละฝ่ายได้

๔. สถานศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร วัตถุประสงค์ของการพัฒนา ตลอดจนสาระสำคัญของแผนให้กับผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนในทุกระดับ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนและตรงกัน สามารถร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

๕. จัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาเป็นรายปีให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา โดยนำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฉบับที่ ๕ มากำกับทิศทางการพัฒนา และให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาด้วย แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาจะได้นำไปใช้ในการประสานและการจัดทำแผนสนับสนุนของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สนับสนุนได้ตรงความต้องการของสถานศึกษา ขจัดความซ้ำซ้อนเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๖. ปรับปรุงและพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล พัฒนาตัวชี้วัดและเครื่องมือวัดที่เหมาะสม พัฒนาระบบสารสนเทศโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารสำหรับนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีและเผยแพร่ผลการประเมินให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ ๔ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยเน้นการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

แนวทางการดำเนินการ

๑. สถานศึกษานำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาและกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้

๒. ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

๓. สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานกิจกรรมโครงการต่างๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๔. วิธีการบริหารและจัดการสถานศึกษาสามารถเลือกใช้หรือสร้างระบบบริหารตามที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าควรใช้ในเป็นระบบการบริหาร กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานของสถานศึกษาตน เน้นตามบริบท วัฒนธรรมองค์กรและสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) เป็นต้น และอาจมีการกำหนดระบบอื่นๆ ที่สนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

สถานศึกษาบางแห่งได้มีการใช้ระบบบริหารงานร่วมกันหลายระบบ เพื่อสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

๕. รวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานหรือผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามสภาพจริงไว้อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้นสถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากจนเกินไป

๒. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล และหลักฐานร่องรอยของดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นระบบโดยสถานศึกษาที่มีความพร้อมอาจนำเทคโนโลยีมาช่วยในจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ส่วนสถานศึกษาที่ยังขาดความพร้อมในด้านเทคโนโลยี ก็ควรออกแบบระบบการจัดเก็บข้อมูล หลักฐานต่างๆ ให้สะดวกต่อการกำกับติดตามและสืบค้น เพื่อรองรับการตรวจสอบ อันจะเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอง ดำเนินการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของตนเองตามสภาพบริบทของ สถานศึกษาที่แท้จริงด้วยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินการ

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งและมอบหมายผู้รับผิดชอบการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายและระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน

หน้าที่ของผู้รับผิดชอบการประเมินหรือคณะกรรมการประเมิน มีดังนี้

๑) การตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติการประจำปีว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้ผลเป็นอย่างไร พิจารณาปัญหาหรือ อุปสรรค

๒) ตัดสินคุณภาพการดำเนินงานของแต่ละโครงการว่ามีคุณภาพระดับใด

๓) ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน วิธีปรับปรุงคุณภาพงาน เสนอแนะแนวทางสู่ ความสำเร็จในการดำเนินงานแต่ละโครงการกิจกรรมแก่สถานศึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ

๔) ผู้รับผิดชอบการประเมินหรือคณะกรรมการประเมิน เริ่มต้นจากการตั้งเป้าหมายของ การประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานที่ “ผลลัพธ์ คือ คุณลักษณะของผู้เรียน” ที่เกิดขึ้นตาม มาตรฐานที่กำหนด วิธีการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านต่างๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้เรียนและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งพัฒนาผลลัพธ์ตามคุณภาพของ ผู้เรียนที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒. ผู้รับผิดชอบการประเมินหรือคณะกรรมการประเมินร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จที่ได้ประกาศใช้ และตั้งเป้าหมายของการประเมินผลและตรวจสอบ การดำเนินงานที่ “ผลลัพธ์ คือ คุณลักษณะของผู้เรียน” ที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนด และสิ่งที่ ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน อาทิ การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านต่างๆ ที่ ส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งพัฒนาผลลัพธ์ คุณภาพของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓. กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม อาจจะใช้ เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการรวบรวมหลักฐานผลประเมินการดำเนินการ

๔. ประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ เก็บข้อมูลจากร่องรอยที่เกิดจากการทำงานปกติของ สถานศึกษาและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อแสดงข้อมูลและได้ผลสะท้อนคุณภาพที่แท้จริง จากการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น ผลงานและผลการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ ตามปกติ ผลงานที่เกิดขึ้นจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเชิงประจักษ์ของสถานศึกษาที่ดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อแสดงข้อมูลและได้ผลประเมินที่สะท้อนคุณภาพที่แท้จริงของสถานศึกษา

๕. ตรวจสอบและประเมินตนเองตามสภาพบริบทของสถานศึกษาที่แท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพผนวกกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป

๖. ตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนผลงานหรือกระบวนการที่ไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบในการกำหนดคะแนนประเมิน แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลการดำเนินงานหรือกระบวนการดำเนินงาน

๗. ทำการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง

๘. สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ มีระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยผลของการประเมินจะทำให้ทราบว่าดำเนินการจัดการศึกษาได้สำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่

๒. คณะกรรมการประเมินต้องศึกษาประเด็นพิจารณาที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถานศึกษาและระดับคุณภาพให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและมีความรู้รอบด้านและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันในการตัดสินระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

คณะกรรมการประเมิน ควรมีคุณสมบัติดังนี้

๒.๑ ความเชี่ยวชาญมีความรู้รอบด้านที่สามารถมองเห็นภาพรวมการดำเนินงานของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการศึกษา เช่น หลักสูตร การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนสำคัญ การบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานสถานศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

๒.๒ มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีทักษะและมีความเชี่ยวชาญการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินผลการประเมินตามแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนา รับฟังความคิดเห็นของผู้ถูกประเมินโดยปราศจากอคติ สามารถให้คำแนะนำที่เหมาะสมสู่การนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

ขั้นที่ ๖ ติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินการ

๑. สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผลหรือคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคำสั่งมอบหมายงาน มอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ และกำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

๒. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผลการดำเนินงาน

๓. วิเคราะห์และกำหนดกรอบวิธีการประเมินพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือติดตามผลที่หลากหลายสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลที่สะท้อนการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

ประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่

๑) กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้อัตลักษณ์ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหารและจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

๒) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่อย่างไร สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างการดำเนินงานและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานได้สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล

๔. พิจารณาคุณภาพตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๕. กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการและกิจกรรมให้เป็นไปตามช่วงเวลาทีระบุในแผนและปฏิทินการดำเนินงาน

๖. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทั้งระบบพิจารณาการดำเนินการตามมาตรฐานสถานศึกษาและประเด็นพิจารณา อย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง โดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

๗. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและรายงานผลการติดตามอย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

๘. หากผลการประเมินไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาจพิจารณาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีหรือปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

๙. รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางานแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีถัดไปอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งเป็นแสดงถึงการทำงานที่เป็นระบบและเป็นการเตรียมความพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย ๑ ครั้ง ภายใน ๓ ปีและการประเมินภายนอกอีกด้วย

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

สถานศึกษาควรมีการประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ เก็บข้อมูลจากร่องรอยที่เกิดจากการทำงานปกติของสถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ที่เป็นผลงานอันเกิดจากการทำงานปกติ เพื่อแสดงข้อมูลและได้ผลสะท้อนคุณภาพที่แท้จริงจากการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น

(๑) ด้านคุณภาพผู้เรียน เช่น คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชา คะแนนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระดับชาติ ผลงานและรางวัลที่ผู้เรียนได้รับในระดับจังหวัด ระดับชาติและนานาชาติ

(๒) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินโครงการ หลักฐานการเข้าร่วมการอบรมพัฒนาวิชาชีพของผู้สอน ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ

(๓) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ของครู สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมีจำนวนเพียงพอต่อผู้เรียน การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นระบบ หลักฐานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนกลับไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

ขั้นที่ ๗ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองและจัดส่งให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดีต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งส่วนมากจะมีการกำหนดรูปแบบหรือประเด็นที่ควรเขียนรายงานการประเมินตนเองจากหน่วยงานต้นสังกัด

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีเอกสารแนวทางการเขียนและรูปแบบการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองตามสำนักทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๓) และสามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ที่

<https://bet.obec.go.th/New2020/>

แนวทางการดำเนินการ: การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

การจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญและทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้รายงานที่สะท้อนผลการดำเนินงานที่ถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์ สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, ๒๕๖๓)

๑. แต่งตั้งคณะทำงาน สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และอาจกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองก็สามารถทำได้

๒. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนคุณภาพของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและต้องมีความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมต้องเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาและผลดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นจริงและสามารถสะท้อนคุณภาพในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วนชัดเจน

๓. เขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถกำหนดรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ได้ตามความเหมาะสม สามารถนำเสนอได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การนำเสนออาจเป็นความเรียง ตารางประกอบความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิรูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้ง่าย กระชับ ชัดเจน สาระสำคัญแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ ๒ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานจะนำเสนอ ๓ ประเด็น คือ

๑) ระดับคุณภาพในแต่ละมาตรฐาน

๒) หลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐาน ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์

๓) กระบวนการหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

สถานศึกษาสามารถแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

๔. นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและรับรองผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๕. เขียนรายงานประเมินตนเองแบบเสร็จสมบูรณ์และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี แล้วเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

๖. รายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะต้องรายงานและเผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการเผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาได้หลากหลาย วิธีตามความเหมาะสม เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา จุลสาร วารสาร แผ่นพับ เสียงตามสาย หนังสือเวียนและการชี้แจงในการประชุม เป็นต้น

๗. นำผลการประเมินมาวางแผนในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยการนำข้อมูลข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งปรากฏอยู่ในรายงานผลการประเมินคุณภาพตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไปหรือช่วงถัดไป โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เทคนิคสู่ความสำเร็จ

๑. คณะผู้จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ต้องศึกษารูปแบบแนวทางการเขียนตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดและเผยแพร่ไว้ให้เข้าใจและเขียนรายงานให้ครบถ้วนชัดเจน ได้แก่ โครงสร้างของเนื้อหา วิธีการนำเสนอผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย ระดับมาตรฐานการศึกษาประเด็น ผลการดำเนินงานร่องรอยหลักฐานและแนวทางการพัฒนาที่ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

๒. สถานศึกษาอาจพัฒนารูปแบบการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองขึ้นเองได้ แต่ต้องคำนึงถึงความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล มีการนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีความกระชับ รวบรัด สะท้อนภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ครอบคลุมตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น

๓. สมาชิกบุคลากรของสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบรายงาน จัดเก็บ รวบรวม และส่งข้อมูลหลักฐานให้กับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองให้ครบถ้วน ทันเวลา และเขียนสะท้อนผลการดำเนินงานที่ได้กระทำให้ครบถ้วนและมีหลักฐานเชิงประจักษ์แนบมาด้วย

๔. สมาชิกของสถานศึกษาทุกฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการพิจารณา รายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน สะท้อนภาพการจัด

การศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามความเป็นจริงของ ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น

๕. สถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำรายงาน ประเมินตนเองของสถานศึกษา และการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้สมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายในสถานศึกษาสามารถเข้าถึงได้ โดยอาจจะกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงให้เหมาะสม กับบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล

๖. สื่อที่ใช้รายงานและเผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องควรเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทัวถึง และมีความคงทนต่อการนำเสนอในระยะยาว เพราะจะทำให้สาธารณชน รับทราบถึงกันทั่วและเกิดความมั่นใจต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา

๗. สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยบุคลากร ทุกฝ่ายของสถานศึกษาต้องรับทราบผลร่วมกันแล้วนำผลที่เป็นทั้งจุดเด่นและจุดด้อยไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีถัดไป

ปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ

๑. ผู้นำและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีบทบาทในการบริหารในการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำดูแล ให้มีการดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ตลอดจนเป็นผู้นำในการวางระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการ การกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความรู้และความเข้าใจ ให้ความสำคัญ และติดตามอย่างต่อเนื่องในการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาก็จะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างแท้จริงและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี

๒. ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา

ความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพแล้วก็จะทำให้มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานในด้านการประกันคุณภาพและเกิดความเข้าใจว่าการประกันคุณภาพนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาตามปกติ เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมคุณภาพและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

๓. ความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา

ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือและตระหนักถึงความสำคัญที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ จะทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานสถานศึกษาที่ตั้งไว้

๔. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

การสร้างการรับรู้และความมีส่วนร่วมของบุคลากรสมาชิกในสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายจะทำให้ทุกฝ่ายตระหนักเห็นความสำคัญของตนเองต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาและรับผิดชอบเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาร่วมกัน โดยเริ่มตั้งแต่ การวิเคราะห์ SWOT Analysis การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ การจัดทำแผนการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผนงานของทุกฝ่าย การจัดเก็บเอกสารและรายงานผลการดำเนินงาน และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ทุกคนควรต้องรับรู้และปฏิบัติตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

๕. การกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือนักวิชาการ

หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอและกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจะทำให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจ มีความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเกิดความตื่นตัวที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษา อาทิ ศึกษาพิเศษ บุคลากรต้นสังกัดจาก ศษค. ควรติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา มีการบันทึก ตรวจสอบ ประเมิน ติดตามและให้คำปรึกษาตลอดปีการศึกษา เพื่อรองรับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

ปัญหาของการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญในการนำมาตรฐานการศึกษาชาติไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วทำให้บุคลากรรับรู้เพียงมาตรฐานดังกล่าว แต่ยังไม่ได้อำนาจเชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติได้

๒. สถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน การกำหนดค่าเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไม่ได้อยู่ในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ แต่มีการใช้มาตรฐานการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้สถานศึกษาขาดความเข้าใจที่ถ่องแท้ในการกำหนด การใช้ มาตรฐานการศึกษา และบางแห่งยังไม่ทราบว่ามีการเปลี่ยนแปลงมาใช้มาตรฐานการศึกษาชาติและการประกันคุณภาพสถานศึกษาตามที่ประกาศในปี ๒๕๖๑

๓. สถานศึกษามีบุคลากรน้อยและมีบุคลากรรับผิดชอบงานประกันคุณภาพสถานศึกษาทำให้มีผู้ที่มีความเข้าใจและลงมือปฏิบัติมีเพียงส่วนน้อย ซึ่งส่งผลให้บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเรื่องระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔. สถานศึกษายังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการประกันคุณภาพและยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอง สถานศึกษายังคงทำงานแบบแยกส่วนระหว่างการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษากับงานประกันคุณภาพ รู้สึกว่างานประกันคุณภาพเป็นการสร้างภาระงานเพิ่ม เพราะต้องสร้างและจัดเก็บหลักฐานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก

๕. บุคลากรของสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนการเขียนโครงการ โดยไม่ได้ตระหนักว่า การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สิ่งที่สถานศึกษาปฏิบัติคือ การนำแผนปฏิบัติการเดิมที่เคยจัดทำในปีที่ผ่านมา นำมาคัดลอกโดยขาดการวิเคราะห์สภาพบริบท และความต้องการในการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยครูผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่ก็ขาดความรู้ในเรื่องนี้ ตัวโครงการและกิจกรรมที่ปรากฏอยู่ในแผนยังขาดความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม การวัดและประเมินผล สถานศึกษาบางแห่งมีรูปแบบหรือต้นฉบับของแผนปฏิบัติการและโครงการเป็นแบบฟอร์มที่ให้บุคลากรสามารถนำไปใช้ได้ทันทีพร้อมทั้งมีตัวอย่างให้ ส่งผลให้เกิดการคัดลอกการเขียนวัตถุประสงค์ การออกแบบกิจกรรม การออกแบบวิธีการวัดและเครื่องมือวัดความสำเร็จของโครงการจึงไม่สามารถนำไปปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมันัส	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ พุ่มพวง	มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้พิจารณารายงาน

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์
ดร.รังสรร มณีเล็ก

คณะผู้จัดทำรายงาน

ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ วิทยานวัต	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้รวบรวมเรียบเรียงรายงาน

ดร.ประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
ดร.ปิยะมาศ เม็ดไธสง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.ประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นางสาวกรกมล จึงสำราญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
ดร.ปิยะมาศ เม็ดไธสง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวนุรียา วาจิ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวสุชาดา กลางสอน	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวกคดี เกิดบัณฑิต	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

Website: www.onec.go.th

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 2528, 2530
โทรสาร 0 2243 1129
Website : www.onec.go.th